

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VÝZKUMNÁ ZPRÁVA B: VYHODNOCENÍ PODPORY SYSTÉMOVÉHO PROJEKTU MPSV A FORMULACE DOPORUČENÍ PRO MPSV, PŘÍPADNĚ JINÉ STÁTNÍ ORGÁNY PRO DALŠÍ POSKYTOVÁNÍ PODPORY PROSTŘEDNICTVÍM SYSTÉMOVÝCH PROJEKTŮ

Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend

Kateřina Glumbíková, Marie Špiláčková, Lenka Caletková, Ivana Kowalíková, Zuzana Stanková, Kristina Wilamová, Veronika Zegzulková

Obsah

Úvod	4
Manažerské shrnutí	6
Shrnutí základních údajů o projektu Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend	8
Metodologické ukotvení	11
Cíle evaluace	11
Evaluační matice	12
Evaluační otázky a jejich indikátory	15
Obce nezapojené do projektu	22
EQ5: Jaký vliv má podpora při utváření a fungování systémů sociálního bydlení?	23
Ad a) Vliv podpory MPSV jako instituce, jež je spolugestorem sociálního bydlení v ČR	23
Ad b) Vliv podpory MPSV ve smyslu přínosu systémového projektu MPSV Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend	26
Vliv podpory perspektivou obcí nezapojených do projektu	37
Vliv podpory MPSV perspektivou pracovníků Kontaktního centra	38
Vliv podpory perspektivou Řídícího orgánu	41
Analytický závěr a shrnutí	41
EQ6: Jaké jsou potřeby obcí podpořených projektem MPSV? A jaká je trajektorie těchto potřeb?	45
Perspektiva pracovníků Kontaktního centra	50
Analytický závěr a shrnutí	51
EQ7: Jak je podpora poskytovaná projektem MPSV relevantní a vhodná ve vztahu k potřebám spolupracujících obcí a ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce?	54
Relevance poskytované podpory z perspektivy pracovníků MPSV	63
Analytický závěr a shrnutí	63
EQ8: Jaké jsou konkrétní přínosy a dopady podpory poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu?	65
Konkrétní přínosy a dopady perspektivou pracovníků MPSV	69
Analytický závěr a shrnutí	70
EQ9: Jaké konkrétní problémy a překážky nastaly při implementaci systémů sociálního bydlení? Jaký byl způsob jejich řešení? A jakou roli v jejich řešení mělo MPSV?	72
Problémy a překážky perspektivou pracovníků MPSV	77

Analytický závěr a shrnutí	78
EQ10: Jaké jsou konkrétní přínosy realizovaného projektu pro další zainteresované subjekty projektu?	80
Expertní pracovní skupiny	80
Workshopy	83
Facebook	84
Web projektu	85
Zpravodaj sociálního bydlení	89
Perspektiva obcí nezapojených do projektu	92
Analytický závěr a shrnutí	94
EQ11: Jaký je konkrétní přínos realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k projektům bez systémové podpory?	97
Přínosy systémového projektu perspektivou Řídícího orgánu	100
Analytický závěr a shrnutí	101
Doporučení	103
Použitá literatura	110
Seznam tabulek, grafů a schémat	111
Seznam použitých zkratk	113
Příloha č. 1: Struktura rozhovorů v obcích (ne)zapojených do systémového projektu	114
Obce zapojené do projektu	114
Obce nezapojené do projektu	120
Příloha č. 2: Vyhodnocení jednotlivých expertních skupin	126
Příloha č. 3: Vyhodnocení jednotlivých workshopů	130
Autoři	153

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úvod

Problematika bezdomovectví, podpory osob v bytové nouzi a řešení souvisejících problémů je v České republice dlouhodobým, vysoce aktuálním a v jistém smyslu již i akutním tématem.

Bydlení představuje základní životní potřebu a jeho nezajištění, resp. ne-bydlení či bydlení v substandardních podmínkách má na tyto domácnosti mnohé negativní dopady. Spektrum domácností, které jsou v bytové nouzi, je široké, jde o jednotlivce, páry, samoživitelky a samoživitele či rodiny s dětmi.

Na systémovou potřebu sociálního bydlení reagovalo MPSV projektem¹ „*Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend*“. Cílem tohoto projektu je etablovat a rozvíjet systém sociálního bydlení v České republice prostřednictvím mezinárodní spolupráce, výzkumných aktivit, metodických podkladů a zřízení Kontaktního centra, jehož pracovníci se podílejí na pilotáži systému sociálního bydlení dle Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025 a poskytují metodickou podporu.

Do spolupráce s MPSV vedoucí k pilotnímu ověření implementace systému sociálního bydlení se zapojilo čtrnáct obcí (Brno, Chomutov, Jindřichův Hradec, Kadaň, Křižánky, Most, Ostrava, Otrokovice, Plzeň, Pardubice, Štětí, Velké Hamry, Veselíčko, Vír) a dvě pražské městské části (Praha 7, Praha 14).

Důležitou součástí celého procesu byla evaluace podpory poskytované ze strany projektu MPSV ve vztahu k jednotlivým obcím zapojeným do projektu. **Hlavním cílem předkládané evaluační zprávy proto je vyhodnocení příspěvku implementace systémových projektů MPSV při poskytování metodické a informační podpory obcím a dalším zainteresovaným subjektům.** Tato podpora byla obcím přitom poskytována prostřednictvím širokého spektra aktivit od činnosti Kontaktního centra, organizace akcí za cílem vzdělávání, šíření dobré praxe a sdílení zkušeností, přes činnost metodickou a výzkumnou po aktivity zaměřené na šíření informací a povědomí o problematice bezdomovectví a sociálního bydlení v podobě letáčků, Facebooku či webových stránek projektu. Stanovený cíl evaluace směřuje

¹ Financováno z Operačního programu Zaměstnanost, realizace 1/2016 – 10/2022 (došlo k prodloužení, původní ukončení projektu 12/2020), reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

k tvorbě doporučení pro zkvalitnění poskytované podpory v tomto nebo i v jiném podobném projektu.

Výzkumná zpráva byla vytvářena pomocí rozhovorů s obcemi zapojenými i nezapojenými do projektu, rozhovorů s pracovníky MPSV (zejména pak s pracovníky systémového projektu) a rozhovorů a dotazníkových šetření s dalšími aktéry zapojenými do projektu prostřednictvím jeho jednotlivých aktivit od účastníků workshopů, přes odběratele Zpravodaje sociálního bydlení po uživatele webových stránek projektu.

Tato evaluační zpráva (výzkumná zpráva B) je tak druhou ze čtyř částí systémové evaluace, kdy:

- výzkumná zpráva A pojednává o vyhodnocení výsledků dosažených obcemi spolupracujícími s MPSV u podpořených klientů v rámci projektu;
- výzkumná zpráva B se zaměřuje na vyhodnocení podpory systémového projektu MPSV a formulace doporučení pro MPSV, příp. jiné státní orgány pro další poskytování podpory prostřednictvím systémových projektů;
- výzkumná zpráva C se věnuje vyhodnocení dopadů, procesů a limitů místních systémů sociálního bydlení v obcích spolupracujících s MPSV i ve srovnávacím vzorku obcí a jejich následné komparaci;
- a výzkumná zpráva D formuluje doporučení pro další implementaci státní politiky podpory a rozvoje sociálního bydlení.

Předkládaná výzkumná zpráva je členěna do několika částí, které jsou uspořádány dle jednotlivých evaluačních otázek. Samotnému členění výzkumné zprávy předchází metodologie výzkumu.

Manažerské shrnutí

Cílem evaluační zprávy bylo vyhodnocení přínosu systémových projektů MPSV při poskytování metodické a informační podpory obcím a dalším zainteresovaným subjektům. Takto formulovaný cíl obsahoval několik subcílů, které směřovaly ke stanovení doporučení pro zkvalitnění poskytované podpory v tomto nebo i v jiném podobném projektu.

Data pro evaluační zprávu byla získána pomocí rozhovorů s pracovníky obcí zapojenými do projektu (n= 16 obcí, n=43 osob), pomocí rozhovorů s pracovníky obcí nezapojenými do projektu (n=9 obcí, údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec), pomocí rozhovoru s pracovníky MPSV a Řídícího orgánu (n=16 pracovníků) a pomocí dotazníkových šetření pro uživatele jednotlivých aktivit projektu, ať už se jednalo o workshopy (hodnoceno 16 workshopů, 397 respondentů), expertní pracovní skupiny (rozhovory s 6 členy, dále hodnoceny 3 pracovní skupiny, 46 respondentů), Zpravodaje sociálního bydlení (22 respondentů) nebo webové stránky projektu (68 respondentů).

I přes dílčí rozvojové oblasti, které jednotliví aktéři projektu zmiňovali ve vztahu k nastavení jednotlivých aktivit projektu², jsou v rovině obecného shrnutí **všechny aktivity projektu hodnoceny pozitivně a aktéři k nim doplňovali spíše doporučení směřující k jejich další podpoře nebo zkvalitnění** tak, aby byly tyto aktivity dále rozvíjeny a poskytovaly konkrétní přínosy i nadále a dalším aktérům. I obce nezapojené do projektu hodnotily aktivity projektu přínosně, byť byl přínos těchto aktivit pro tyto konkrétní nezapojené obce méně intenzivní (a to právě díky jejich nezapojení se do projektu).

Obecně lze říci, že obce zapojené i nezapojené do projektu hodnotily v dlouhodobém měřítku (v souladu s předchozími evaluačními výstupy³) za nejpřínosnější takové aktivity, kde jim byl vytvořen co největší prostor pro sdílení dobrých i špatných zkušeností z praxe sociálního bydlení, a aktivity, kde jim byly poskytnuty vědomosti a zkušenosti, které mohly posléze přímo uplatnit v praxi (ať už se jednalo o zahraniční cesty v případě zapojených obcí, workshopy nebo poskytnutí konkrétní konzultační či

² Jednotlivé aktivity projektu: Kontaktní centrum, příprava metodických materiálů, vzdělávání (workshopy, konference), expertní pracovní skupina, mezinárodní spolupráce a přenos dobré praxe, zpracování podpůrných analýz z oblasti sociálního bydlení a samozřejmě pilotní testování sociálního bydlení.

³ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

metodické činnosti ze strany Kontaktního centra). Pozitivně byly rovněž hodnoceny zejména ty činnosti, na kterých se mohly obce samy aktivně podílet.

Obce rovněž oceňovaly poskytnutou koncepční, metodickou a informační činnost, a to zejména v rámci vytvářené lokálního systému sociálního bydlení a zpětné vazbě k jeho fungování. Souhrnně lze říci, že jako nejpřínosnější byly hodnoceny aktivity, které byly prakticky zaměřené a umožňovaly obcím sdílet jejich nově nabitě zkušenosti a v projektu získanou expertnost.

Ze získaných dat rovněž vyplývá, že u obcí nadále převládá poptávka po vzniku Zákona o sociálním bydlení a vnímají potřebu lobbování za tento zákon. V tomto kontextu je obcemi i pracovníky Kontaktního centra vnímána potřeba zapojit do projektu politickou reprezentaci (ať už na národní nebo lokální úrovni) a pracovníky MMR, které je spolugestorem vzniku Zákona o sociálním bydlení. Spolupráce MPSV a MMR byla zapojenými aktéry vnímána jako zásadní. Zároveň se zapojené obce shodovaly na tom, že bez podpory politické reprezentace není reálné sociální bydlení na lokální ani na národní úrovni realizovat, jelikož je to právě politická reprezentace, která rozhoduje (mimo jiné) o alokaci finančních prostředků na lokální či národní úrovni.

Rovněž je důležité upozornit na dopad aktivit projektu v online prostředí (Web projektu a Facebook), které tak spolu s dalšími aktivitami přispívají k tvorbě veřejného povědomí o sociálním bydlení a destigmatizaci bezdomovectví.

Na základě sbíraných a vyhodnocených údajů je zřejmé, že poskytování podpory ze strany systémového projektu, a to jak zapojeným obcím, tak dalším zainteresovaným subjektům podporuje sociální bydlení v České republice v celé šíři s ním spojených aktivit. Z výpovědí obcí je zjevné, že by i do budoucna uvítaly systémové projekty směřující k metodické podpoře sociálního bydlení.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Shrnutí základních údajů o projektu Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend

Pro základní identifikaci hodnoceného projektu je možné uvést následující údaje:

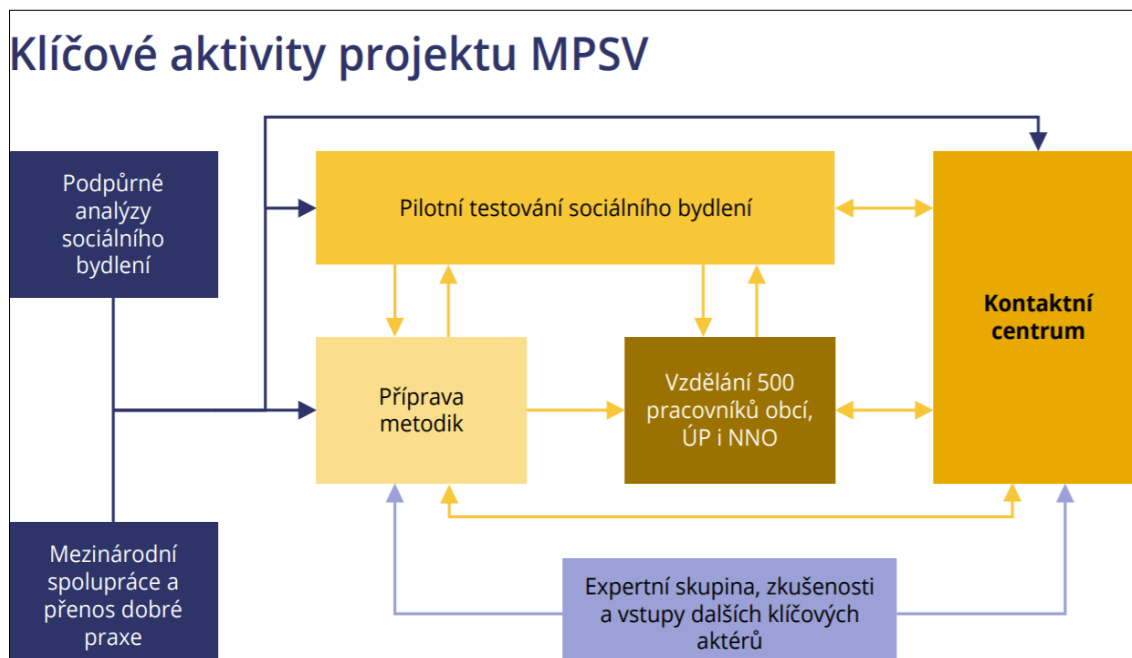
Název projektu	Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend
Identifikační číslo projektu	CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539
Operační program:	OP Zaměstnanost Číslo výzvy: 017
Prioritní osa:	2 – Sociální začleňování a boj s chudobou
Specifický cíl:	1 – Zvýšit kvalitu a udržitelnost systému sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších navazujících služeb podporujících sociální začleňování
Realizace:	2016 – 2022 (od r. 2019 rozšířeno a prodlouženo o podporu projektů výzvy č. 108 HF do r. 2022)

Systemový projekt sestával z řady klíčových aktivit, ať už se jednalo o: činnost Kontaktního centra, přípravu metodických materiálů, vzdělávání (workshopy, konference), expertní pracovní skupiny, mezinárodní spolupráci a přenos dobré praxe, zpracování podpůrných analýz z oblasti sociálního bydlení či samotné pilotní testování sociálního bydlení. Vzájemné souvislosti těchto jednotlivých aktivit je možné vidět v následujícím schématu.

Schéma 1: Klíčové aktivity systémového projektu

Zdroj: prezentace projektu MPSV.

Pozn. KA Pilotní testování SB bylo od roku 2019 rozšířeno o podporu projektů z výzvy č. 108 Pilotní rozšíření konceptu Housing First

V rámci prezentace projektu lze uvést následující klíčové údaje:

- Do projektu bylo zapojeno celkem 16 obcí, které za podpory MPSV samy realizovaly své projekty, při nichž;
  - bylo celkově podpořeno 1489 osob;
  - bylo zabydleno 534 domácností v 463 bytech.

V průběhu realizace projektu se dále uskutečnilo:

- 7 zahraničních cest pro obce;
- 30 seminářů a dvě mezinárodní konference pro více než 2000 osob;
- 9 krajských workshopů (5 dalších bylo přeloženo na rok 2021)

V rámci projektu byly realizovány další aktivity jako:

- Webové stránky projektu s více než 40 000 unikátních návštěvníků;
- Facebook projektu s více než 1000 uživateli;
- Zpravodaj sociálního bydlení s více než 1100 odběrateli deseti vydaných čísel;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- Expertní skupiny, do nichž bylo zapojeno více než 70 subjektů napříč Českou republikou;
- Analýzy, výzkumy, metodiky, kde lze jistě zmínit např.: Výzkum sousedských vztahů, Metodiku identifikace lokalit rezidenční segregace v obcích České republiky nebo Metodiku sociální práce v sociálním bydlení a další;
- Informační letáky.

Pro další kontext evaluace je nezbytné zmínit, že samotné Kontaktní centrum (zřízeno v říjnu 2017) poskytovalo konzultace nejen obcím zapojeným do projektu, ale také široké veřejnosti, a realizovalo v průběhu své činnosti (údaje do 6/2020):

- 550 telefonických hovorů;
- 320 emailových odpovědí;
- 57 osobních konzultací s občany;
- 236 výjezdů do spolupracujících obcí;
- 19 výjezdů do dalších obcí se zájmem o sociální bydlení;
- Pracovníci Kontaktního centra se dále účastnili desítek konferencí a seminářů a publikovali odborné články a příspěvky nejen na webové a facebookové stránky projektu.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Metodologické ukotvení

Metodologické ukotvení objasňuje cíl evaluace, specifikuje evaluační matici a konkrétně využitou metodologii evaluace.

Cíle evaluace

V rámci popisu metodologického ukotvení budeme vycházet z cíle této části evaluace, který byl stanoven jako vyhodnocení příspěvku implementace systémových projektů MPSV při poskytování metodické a informační podpory obcím a dalším zainteresovaným subjektům. Takto formulovaný cíl obsahoval několik subcílů, které směřovaly ke stanovení doporučení pro zkvalitnění poskytované podpory v tomto nebo i v jiném podobném projektu:

1. Zhodnocení vlivu podpory MPSV při utváření a fungování místních systémů sociálního bydlení;
2. Zjištění relevance a vhodnosti formy poskytované podpory pro potřeby spolupracujících obcí;
3. Identifikace dobré praxe a konkrétních přínosů, které pro obce poskytovaná podpora měla;
4. Identifikace problémů a překážek při implementaci systémů sociálního bydlení a způsobů jejich řešení;
5. Zhodnocení přínosu pro další zainteresované subjekty;
6. Procesní evaluace systémového projektu (zaměřená zvláště na věcné oddělení i další struktury MPSV);
7. Zhodnocení přínosu systémových projektů obecně, ve srovnání s projekty, které byly realizovány bez podobné podpory.

Takto stanovený cíl evaluace a jeho subcíle byly dále převedeny do znění konkrétních sedmi evaluačních otázek, pro něž byly stanoveny indikátory a konkrétní techniky sběru dat. Přehledně je propojení cílů evaluace s evaluačními otázkami a technikami sběru dat znázorněno v evaluační matici, které je věnována samostatná podkapitola.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Evaluační matice

V rámci této evaluační zprávy byly (po dohodě se zadavatelem) hodnoceny následující z výše uvedených aktivit projektu:

- Činnost Kontaktního centra (včetně metodické, informační a koordinační podpory pilotního testování sociálního bydlení v obcích);
- Facebook;
- Expertní pracovní skupiny;
- Workshopy pro širší skupinu zájemců na různá témata, krajské workshopy k provázání spolupráce aktérů i setkávání spolupracujících obcí či příprava metodických materiálů;
- Zpracování podpůrných analýz z oblasti sociálního bydlení;
- Zpravodaj sociálního bydlení.

Hodnoceným obdobím projektu bylo období od 28. 10. 2018 (kdy končilo předchozí hodnocené období) do 8. 4. 2020.

Data pro evaluační zprávu byla získána pomocí rozhovorů s pracovníky obcí zapojenými do projektu (n= 16 obcí, n=43 osob⁴), pomocí rozhovorů s pracovníky obcí nezapojenými do projektu (n=9 obcí, údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec), pomocí rozhovoru s pracovníky MPSV a Řídicího orgánu (n=16 pracovníků) a pomocí dotazníkových šetření pro uživatele jednotlivých aktivit projektu, ať už se jednalo o workshopy (hodnoceno 16 workshopů, 397 respondentů), expertní pracovní skupiny (rozhovory s 6 členy, dále hodnoceny 3 pracovní skupiny, 46 respondentů), Zpravodaj sociálního bydlení (22 respondentů) nebo webové stránky projektu (68 respondentů).

Evaluační matice je zpracována dle jednotlivých subcílů evaluace, k nimž jsou přiřazeny evaluační otázky a konkrétní techniky sběru dat.

---

⁴ Požadavek ze smlouvy o zpracování evaluace o zajištění minimálně tří rozhovorů z šestnácti spolupracujících obcí (v rámci zpracování všech čtyř evaluačních zpráv) byl naplněn pomocí zajištění rozhovorů s klienty lokálního systému sociálního bydlení dané obce, které jsou zapracovány do evaluační zprávy A a C. Podrobně se počtu respondentů věnujeme v kapitole Evaluační otázky a jejich indikátory.

Tabulka 1: Evaluační matice

Subcíl evaluace	Evaluační otázka	Techniky sběru dat
Zhodnocení vlivu podpory MPSV při utváření a fungování místních systémů sociálního bydlení Procesní evaluace systémového projektu (zaměřená zvláště na oddělení 225 i další struktury MPSV)	EQ5: Jaký vliv má podpora MPSV při utváření a fungování systémů sociálního bydlení?	Rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n=43 osob z 16 obcí) Rozhovory s pracovníky KC (n=8 osob) Rozhovory se zástupci Řídícího orgánu (n=4 osoby) Rozhovory s pracovníky obcí nezapojených do systémového projektu (n=9) Analýza dokumentů (Případová studie, Charakteristika lokálního systému SB ⁵ , evaluační výstupy)
Zhodnocení vlivu podpory MPSV při utváření a fungování místních systémů sociálního bydlení	EQ6: Jaké jsou potřeby obcí podpořených projektem MPSV? A jaká je trajektorie těchto potřeb?	Rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n=43 osob z 16 obcí) Rozhovory s pracovníky KC a dalšími členy týmu systémového projektu a dalšími členy týmu systémového projektu (n=8 osob) Analýza dokumentů (zejména předchozích evaluačních výstupů)
Zjištění relevance a vhodnosti formy poskytované podpory pro potřeby spolupracujících obcí	EQ7: Jak je podpora poskytovaná MPSV relevantní a vhodná ve vztahu k potřebám spolupracujících obcí a ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce?	Rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n=43 osob z 16 obcí) Rozhovory s pracovníky KC (n=8 osob) Rozhovory se zástupci Řídícího orgánu (n=4 osoby) Analýza dokumentů (zejm. evaluační výstupy)

⁵ Případová studie i Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení jsou materiály připravované obcemi a jejich evaluátory dle Jednotné metodiky monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová a kol., 2018).

Subcíl evaluace	Evaluační otázka	Techniky sběru dat
Identifikace dobré praxe a konkrétních přínosů, které pro obce poskytovaná podpora měla	EQ8: Jaké jsou konkrétní přínosy a dopady podpory poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu?	Rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n=43 osob z 16 obcí) Rozhovory s pracovníky KC (n=8 osob) Rozhovory se zástupci Řídícího orgánu (n=4 osoby) Analýza dokumentů (Případová studie, Charakteristika lokálního systému SB ⁶ , evaluační výstupy)
Identifikace problémů a překážek při implementaci systémů sociálního bydlení a způsobů jejich řešení	EQ9: Jaké konkrétní problémy a překážky nastaly při implementaci systémů sociálního bydlení? Jaký byl způsob jejich řešení? A jakou roli v jejich řešení mělo MPSV?	Rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n=43 osob z 16 obcí) Rozhovory s pracovníky KC (n=8 osob) Rozhovory se zástupci Řídícího orgánu (n=4 osoby) Analýza dokumentů (Případová studie, Charakteristika lokálního systému SB ⁷ , evaluační výstupy)
Zhodnocení přínosu pro další zainteresované subjekty	EQ10: Jaké jsou konkrétní přínosy realizovaného projektu pro další zainteresované subjekty projektu?	Evaluační dotazník pro členy pracovních skupin (n=3 pracovní skupiny, 46 respondentů) Rozhovor s členy expertních pracovních skupin (n=6 osob) Evaluační dotazník pro účastníky workshopů (n=16 workshopů, 397 respondentů) Rozhovor s obcemi zapojenými do projektu (n=43 osob z 16 obcí)

⁶ Případová studie i Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení jsou materiály připravované obcemi a jejich evaluátory dle Jednotné metodiky monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová a kol., 2018).

⁷ Případová studie i Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení jsou materiály připravované obcemi a jejich evaluátory dle Jednotné metodiky monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová a kol., 2018).

Subcíl evaluace	Evaluační otázka	Techniky sběru dat
		Dotazník pro uživatele webových stránek projektu (n=68 respondentů) Dotazník pro odběratele Zpravodaje sociálního bydlení (n=22 respondentů) Rozhovor pro obce, které nebyly zapojeny do projektu (n=9 obcí) Analýza statistických podkladů poskytnutých MPSV (např. ve vztahu k uživatelům webových stránek projektu)
Zhodnocení přínosu systémových projektů obecně, ve srovnání s projekty, které byly realizovány bez podobné podpory	EQ11: Jaký je konkrétní přínos realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k projektům bez systémové podpory?	Rozhovory s relevantními pracovníky obcí zapojených (n=43 osob z 16 obcí) Rozhovor s relevantními pracovníky obcí nezapojených do projektu (n=9 obcí) Rozhovory s pracovníky MPSV a s pracovníky Řídícího orgánu (n=12)

Evaluační otázky a jejich indikátory

Nyní se zaměříme podrobně na evaluační otázky a jejich indikátory, z nichž vycházela struktura jednotlivých nástrojů pro sběr dat. Struktura rozhovorů využitá pro dotazování v obcích (ne)zapojených do projektu je uvedena v příloze číslo jedna této výzkumné zprávy.

EQ5⁸: Jaký vliv má podpora MPSV při utváření a fungování systémů sociálního bydlení?

Indikátory:

- Identifikace celkového vlivu podpory projektu MPSV;
- Identifikace celkového vlivu podpory MPSV jako instituce;

⁸ Číslování evaluačních otázek navazuje na čísla evaluačních otázek využitá ve Výzkumné zprávě A.

- Identifikace a zhodnocení vlivu v následujících oblastech⁹:
  - Charakteristika bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení (velikost, kvalita, umístění, dostupnost);
  - Podmínky užívání bytového fondu užívaného k účelům sociálního bydlení (typ smlouvy, délka smlouvy, podmínky přidělení bytu, průměrná výše nájemného, typ úhrad nákladů na bydlení, podmínky prodloužení smlouvy, maximální doba zařazení do programu);
  - Způsob výběru uživatelů sociálních bytů (podání žádosti, indiv. šetření, posuzování, bodový systém, informování domácnosti);
  - Charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení (povinnost, intenzita, kritéria nespolupráce, počet úvazků na sociálního pracovníka, jiné podpůrné nástroje, charakteristiky vymezení úspěšnosti v projektu);
  - Specifikace podporovaných cílových skupin (složení cílové skupiny, definice zvláště ohrožených domácností);
  - Spolupráce s místními aktéry (zapojení aktérů do pilotáže, tvorby koncepce, forma zapojení);
  - Omezení bránící vstupu do systému sociálního bydlení.
- Technika sběru dat: strukturované rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n= 43 osob z 16 obcí ¹⁰), polostrukturované rozhovory s pracovníky Kontaktního centra a dalšími členy týmu systémového projektu tematicky zaměřené na danou EQ (n=8 osob); polostrukturované rozhovory se zástupci Řídícího orgánu tematicky zaměřené na danou EQ (n=4 osoby¹¹), strukturované rozhovory s obcemi nezapojenými do projektu (n=9; údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec); analýza

⁹ Hodnocené oblasti vychází z Jednotné metodiky (Gojová a kol., 2018) a z předchozích evaluačních zpráv zaměřených na formativní evaluaci.

¹⁰ Relevance byla přitom vyhodnocována samotnými obcemi v podobě existence osob, které jsou schopny platně a významně odpovědět na stanované evaluační otázky a přispět tím k naplnění cíle evaluace.

¹¹ Jednalo se o maximální možný počet relevantních osob.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

dokumentů (např. Případová studie¹², Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení¹³, předchozí výstupy evaluace).

EQ6: Jaké jsou potřeby obcí podpořených projektem MPSV? A jaká je trajektorie těchto potřeb?

Indikátory:

- Identifikované naplněné potřeby obcí z hlediska podpory;
- Identifikované nenaplněné potřeby obcí z hlediska podpory;
- Identifikovaná změna potřeb v průběhu projektu (ve vztahu k jednotlivým evaluačním zprávám projektu).

Technika sběru dat: rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n= 43 osob z 16 obcí¹⁴), rozhovory s pracovníky Kontaktního centra a dalšími členy týmu systémového projektu tematicky zaměřené na danou EQ (n=8); analýza dokumentů (zejména předchozích evaluačních zpráv).

EQ7: Jak je podpora poskytovaná MPSV relevantní a vhodná ve vztahu k potřebám spolupracujících obcí a ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce?

Indikátory:

- Identifikace relevance a vhodnosti poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit projektu (setkání se spolupracujícími obcemi, workshopy a konference, realizované výzkumy, rešerše a překlady zahraničních textů, Metodika sociální práce v sociálním bydlení, aktivity KC a Zpravodaj sociálního bydlení);
- Identifikace intenzity a kvality spolupráce obcí na utváření výstupů MPSV (konkrétních metodických dokumentů a realizovaných výzkumů);
- Identifikace relevance a vhodnosti poskytované podpory ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce.

---

¹² Případová studie i Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení jsou materiály připravované obcemi a jejich evaluátory dle Jednotné metodiky monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová a kol., 2018).

¹³ Případová studie a Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení byly využity jako podkladový materiál pro tvorbu výzkumného nástroje zjišťujícího hodnocení jednotlivých obcí.

¹⁴ Relevance byla přitom vyhodnocována samotnými obcemi v podobě existence osob, které jsou schopny platně a významně odpovědět na stanované evaluační otázky a přispět tím k naplnění cíle evaluace.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Technika sběru dat: strukturované rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n= 43 osob z 16 obcí¹⁵), polostrukturované rozhovory s pracovníky Kontaktního centra a dalšími členy týmu systémového projektu tematicky zaměřené na danou EQ (n=8 osob); polostrukturované rozhovory s pracovníky Řídícího orgánu tematicky zaměřené na danou EQ (n=4 osoby), analýza dokumentů (zejména předchozích evaluačních zpráv).

EQ8: Jaké jsou konkrétní přínosy a dopady podpory poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu?

Indikátory:

- Identifikace konkrétních přínosů a dopadů podpory (tj. jednotlivých realizovaných aktivit např. expertní pracovní skupiny, workshopy, Kontaktní centrum, metodické dokumenty atd.) poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu ve vztahu k: charakteristikám bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení; podmínkám užívání bytového fondu užívaného k účelům sociálního bydlení; způsobu výběru uživatelů sociálních bytů; charakteristikám podpůrných nástrojů sociálního bydlení; specifikaci podporovaných cílových skupin; spolupráci s místními aktéry a omezením bránícím vstupu do systému sociálního bydlení.

Technika sběru dat: strukturované rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n= 43 osob z 16 obcí¹⁶), polostrukturované rozhovory s pracovníky Kontaktního centra a dalšími členy týmu systémového projektu tematicky zaměřené na danou EQ (n=8 osob); analýza dokumentů (např. Případová studie a Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení¹⁷).

EQ9: Jaké konkrétní problémy a překážky nastaly při implementaci systémů sociálního bydlení? Jaký byl způsob jejich řešení? A jakou roli v jejich řešení mělo MPSV?

¹⁵ Relevance byla přitom vyhodnocována samotnými obcemi v podobě existence osob, které jsou schopny platně a významně odpovědět na stanované evaluační otázky a přispět tím k naplnění cíle evaluace.

¹⁶ Relevance byla přitom vyhodnocována samotnými obcemi v podobě existence osob, které jsou schopny platně a významně odpovědět na stanované evaluační otázky a přispět tím k naplnění cíle evaluace.

¹⁷ Případová studie i Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení jsou materiály připravované obcemi a jejich evaluátory dle Jednotné metodiky monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová a kol., 2018). Oba dokumenty byly využity jako podkladový materiál pro tvorbu výzkumného nástroje zjišťujícího hodnocení jednotlivých obcí.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Indikátory:

- Identifikace konkrétních problémů a překážek při implementaci systémů sociálního bydlení a jejich způsobů řešení a konkrétních rolí MPSV při řešení problémů a překážek.

Techniky sběru dat: strukturované rozhovory s relevantními pracovníky obcí (n= 43 osob z 16 obcí¹⁸), polostrukturované rozhovory s pracovníky Kontaktního centra a dalších členů týmu v systémovém projektu tematicky zaměřené na danou EQ (n=8 osob), polostrukturované rozhovory s pracovníky Řídícího orgánu tematicky zaměřené na danou EQ (n=4 osoby), analýza dokumentů (např. Případová studie¹⁹ a předchozí evaluační zprávy).

EQ10: Jaké jsou konkrétní přínosy realizovaného projektu pro další zainteresované subjekty projektu?

Indikátory:

- Identifikace konkrétních přínosů jednotlivých aktivit projektu (expertní pracovní skupiny, workshopy, Facebook, webové stránky projektu, Zpravodaj sociálního bydlení) pro další zainteresované subjekty²⁰. Konkrétní hodnocené aktivity byly vybrány na základě dohody se zadavatelem.

Techniky sběru dat: evaluační dotazník pro členy pracovních skupin (struktura viz příloha č. 2; n=3 pracovní skupiny, 46 respondentů)²¹; polostrukturovaný rozhovor s členy expertních pracovních skupin tematicky zaměřený na danou EQ (n=6 osob); evaluační dotazník pro účastníky workshopů (struktura viz příloha č. 3; n=16 workshopů, 397 respondentů)²²; strukturovaný rozhovor s obcemi zapojenými do projektu (n=43 osob z 16 obcí); dotazník pro uživatele webových stránek projektu (zaměřený na: četnost návštěv stránek, spokojenost

¹⁸ Relevance byla přitom vyhodnocována samotnými obcemi v podobě existence osob, které jsou schopny platně a významně odpovědět na stanované evaluační otázky a přispět tím k naplnění cíle evaluace.

¹⁹ Případová studie i Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení jsou materiály připravované obcemi a jejich evaluátory dle Jednotné metodiky monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová a kol., 2018). Případové studie byly využity jako podkladový materiál pro tvorbu výzkumného nástroje zjišťujícího hodnocení jednotlivých obcí.

²⁰ Členové pracovních skupin, členové expertních skupin, účastníci workshopů, obce zapojené do projektu, uživatelé webových stránek projektu, odběratelé Zpravodaje sociálního bydlení a obce nezapojené do projektu.

²¹ Po domluvě se zadavatelem byly využity dotazníky vzniklé v rámci Průběžné evaluace individuálního systémového projektu MPSV „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“.

²² Po domluvě se zadavatelem byly využity dotazníky vzniklé v rámci Průběžné evaluace individuálního systémového projektu MPSV „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

s obsahem, silné stránky a rozvojové oblasti webových stránek a chybějící obsahy; n=68 respondentů²³; dotazník pro odběratele Zpravodaje sociálního bydlení (zaměřený na: čtivost, spokojenost s obsahem, spokojenost s distribucí, chybějící obsahy a doporučení; n=22 respondentů)²⁴; strukturovaný rozhovor pro obce, které nebyly zapojeny do projektu (n=9 obcí; údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec); analýza statistických podkladů poskytnutých MPSV (např. ve vztahu k uživatelům webových a facebookových stránek projektu).

EQ11: Jaký je konkrétní přínos realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k projektům bez systémové podpory?

Indikátory:

- Identifikace konkrétního přínosu realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k situaci neexistence projektu (tj. nulové variantě) obcemi zapojenými do projektu;
- Identifikace vybraných charakteristik projektů: a) saturované a nesaturované potřeby obcí; vzniklé problémy a překážky; vzniklé dobré praxe²⁵ a b) vybraných charakteristik systémů sociálního bydlení (např. charakteristika bytového fondu, podmínky užívání bytového fondu, způsob výběru uživatelů sociálních bytů, charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení, cílové skupiny sociálního bydlení, spolupráce s místními aktéry) u obcí zaměřených na sociální bydlení bez systémové podpory (n=9 obcí) a porovnání těchto charakteristik s projekty se systémovou podporou.

Techniky sběru dat: strukturované rozhovory s relevantními pracovníky obcí zapojených (n=43 osob z 16 obcí²⁶) a nezapojených do projektu (n=9 obcí; údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec), polostrukturované rozhovory s pracovníky MPSV

²³ Po domluvě se zadavatelem byly využity dotazníky vzniklé v rámci Průběžné evaluace individuálního systémového projektu MPSV „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“.

²⁴ Po domluvě se zadavatelem byly využity dotazníky vzniklé v rámci Průběžné evaluace individuálního systémového projektu MPSV „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“.

²⁵ Tyto hodnocené oblasti jsou zařazeny průřezově i v předešlých evaluačních otázkách.

²⁶ Relevance byla přitom vyhodnocována samotnými obcemi v podobě existence osob, které jsou schopny platně a významně odpovědět na stanované evaluační otázky a přispět tím k naplnění cíle evaluace.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

a rozhovory s pracovníky Řídícího orgánu tematicky zaměřené na danou EQ (n=12 pracovníků).

Metodika zisku a analýzy dat pro EQ5 - EQ11: Pro výběr informantů byl využit záměrný kvótní výběr respondentů, kdy byl zadavatelem určen minimální počet informantů z daných skupin, který bude do evaluace zapojen. Záměrnost výběru spočívala v relevanci informantů ve vztahu k poskytnutí odpovědí ke stanovaným evaluačním otázkám. Celkově jsme hovořili se 43 pracovníky obcí zapojených do projektu. Nejčastěji zastoupené pracovní pozice dotazovaných pracovníků byly: metodik sociální práce/ sociálního bydlení, odborný garant projektu na lokální úrovni, starosta zapojené obce, sociální pracovník/pracovnice. Průměrná délka rozhovorů s obcemi zapojenými do projektu byla dvě hodiny a dvacet minut. Rozhovory se třemi obcemi zapojenými do projektu byly realizovány online z důvodu pandemie COVID-19. Rozhovory se zástupcem obcí nezapojených do projektu proběhly ve čtyřech případech pomocí online komunikace z důvodu nastupující pandemie COVID-19. Rozhovory s pracovníky Řídícího orgánu byly ze stejného důvodu realizovány online, stejně jako dva rozhovory se členy expertních pracovních skupin. Zbytek rozhovorů byl realizován osobně.

Získaná data byla v případě realizace rozhovorů doslovně přepsána a v případě dotazníkového šetření bylo analyticky pracováno s celými výpověďmi informantů. Pro analýzu dat byla využita tematická analýza, která byla založena na hledání určitých obsahů a jejich seskupování do konkrétních témat (tj. obsahově-významových jednotek v datech) na základě podobnosti nebo rozdílnosti. Jednotlivá prezentovaná témata tedy nejsou výroky s ojedinelými obsahy (či výroky konkrétního informanta). V rámci prezentovaných dat jsou ale pro dokreslení témat využívány i signifikantní výroky informantů (tj. výroky významné, které obsahově vystihují dané téma). Tam, kde to bylo relevantní a s ohledem na povahu dat reálné, jsou témata řazena podle denzity (hustoty) jednotlivých kódů, jimiž jsou utvářena. Data s nejvyšší denzitou lze přitom považovat za nejdůležitější témata (viz Riessman, 2008). V případě statistických dat byly využity deskriptivní statistické metody.

Obce nezapojené do projektu

Ve vztahu k transparentnosti využitých metod sběru dat je nezbytné uvést, že obce nezapojené do projektu byly vybrány na základě záměrného kriteriálního výběru, pomocí: a) existence systému sociálního bydlení; a b) podobnosti ve velikosti obce s obcemi zapojenými do projektu. Názvy jednotlivých obcí jsou anonymizovány.

Při další interpretaci dat je nezbytné zohlednit, že perspektivu obcí nezapojených do projektu tvoří data od obcí, které neměly přímou podporu systémového projektu MPSV. Spolupráce těchto obcí s MPSV spočívala zejména na (pro)aktivitě těchto obcí ve vztahu k MPSV tj. například v oblasti informací měly tyto obce pouze takové informace, které si samy vyhledaly, popř. o ně samy MPSV požádaly. Obce tedy neměly např. svého přiděleného kontaktního pracovníka, který by se systematicky a dlouhodobě věnoval jejich podpoře.

Tabulka 2: Obce nezapojené do projektu

Obce nezapojené do projektu	Velikostně ekvivalentní obce zapojené do projektu
Obec X	Kadaň
Obec Y	Štětí
Obec Z	Most, Chomutov
Obec A	Praha 14, Praha 7
Obec B	Štětí, Velké Hamry
Obec C	Brno, Ostrava, Plzeň
Obec D	Křižánky, Veselíčko, Vír
Obec E	Pardubice
Obec F	Otrokovice, Jindřichův Hradec

EQ5: Jaký vliv má podpora při utváření a fungování systémů sociálního bydlení?

Evaluační otázka zaměřená na vliv podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení byla zpracována na základě rozhovorů s pracovníky obcí (tj. celkem 43 pracovníků v obci ze všech šestnácti obcí zapojených do projektu a kontaktních pracovníků devíti obcí nezapojených do projektu), rozhovorů s pracovníky Kontaktního centra (n=8) a rozhovorů s pracovníky Řídícího orgánu (n=4). Rozhovory byly analyzovány pomocí tematické analýzy obsahu a deskriptivní statistiky. V rámci prezentace dat jsou přitom využívány konkrétní témata a také (tam, kde to bylo vhodné či důležité pro dokreslení významu dat) také signifikantní výroky informantů. Takto získaná data poskytují různé perspektivy nahlížení na vliv podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení. Analytické shrnutí těchto perspektiv je k dispozici v závěru této kapitoly.

Vliv podpory MPSV byl hodnocen ze dvou úhlů pohledu jako: a) vliv podpory MPSV jako instituce, jež je spolugestorem sociálního bydlení v ČR; a b) vliv přímé podpory MPSV ze strany systémového projektu MPSV Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend.

Ad a) Vliv podpory MPSV jako instituce, jež je spolugestorem sociálního bydlení v ČR

V roce 2015 byla vládou schválena Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025. Následně Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) zpracovalo návrh Zákona o sociálním bydlení, který byl schválen vládou (březen 2017), ale dále již neprošel legislativním procesem, a jeho projednávání tudíž bylo přerušeno. Zákon rámuující oblast sociálního bydlení tak v České republice nadále absentuje. Po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 došlo ke změně gestora přípravy zákona, který má řešit nedostupné bydlení, a stalo se jím Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) a MPSV se stalo spolugestorem. Hlavní úloha v agendě sociálního bydlení tak přešla na MMR.

Obce zapojené do systémového projektu hodnotily na škále od jedné do čtyř (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné) vliv podpory MPSV

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

jako instituce. **Průměr hodnocení obcí byl 3, MPSV jako instituce je obcemi vnímáno jako spíše nepřínosné pro sociální bydlení.**

Dále jsme se zaměřovali na pozitiva a silné stránky a rozvojové oblasti MPSV jako instituce z perspektivy obcí zapojených do projektu, které slouží jako odůvodnění uděleného celkového hodnocení.

Obce vnímaly následující pozitiva a silné stránky²⁷ vlivu podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení:

- **Zmírnění podmínek v rámci programu Výstavba**, resp. úprava parametrů při budování kapacit sociálního bydlení a využití finančních prostředků programu – úpravy se týkají např. příjmů žadatelů/klientů, kdy se již mimořádná odměna nepočítá do průměrné mzdy, či se příspěvky pěstouna nepočítají jako příjem;
- **Poskytování informací o výzvěch** v rámci dotačních titulů;
- **Zaměření na seniory a samoživitele** (konkrétně zvýšení rodičovského příspěvku a důchodu), kteří jsou potenciálně ohroženou skupinou v oblasti bytové nouze;
- Spolupráce s některými obcemi v agendě sociální práce a jejího financování, kdy je toto financování pro obce často jedinou možností zisku finanční podpory pro realizaci sociální práce v obci. V rámci pilotáže lokálních projektů sociálního bydlení se ukazuje sociální práce na úrovni obcí (v agendě sociálního bydlení) jako potřebná.

Obce dále vnímaly následující rozvojové oblasti²⁸ vlivu podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení (oblasti jsou řazeny podle obcemi přisuzované důležitosti):

- **Neexistence Zákona o sociálním bydlení** a připravovaná podoba zákona o sociálním bydlení, která neukládá obcím povinnost sociální bydlení realizovat. Problematičnost neexistence systémového řešení bezdomovectví přitom ukazují i limity pilotovaných lokálních systémů sociálního bydlení, kdy může např. docházet k migraci osob v bytové nouzi do obcí, které lokální systém sociálního bydlení mají (z těch, které jej nemají);

²⁷ Pozitiva, silné stránky i rozvojové oblasti (viz dále) jsou členěny do jednotlivých témat.

²⁸ Rozvojovou oblastí je zde i v dalších částech výzkumné zprávy myšlena oblast, kde se vyskytují určitá negativa, na kterých je třeba dále zapracovat a tuto oblast tak rozvíjet k jejímu optimálnímu nastavení.

- **Přechod části agendy (sociálního) bydlení z MPSV na MMR**, kdy obce souhrnně vyjadřovaly přání, aby celá agenda sociálního bydlení (tedy včetně přípravy Zákona o dostupném bydlení, který obce vnímaly jako spadající do této oblasti) zůstala v gesci MPSV. Z následujících citací je zjevné, jak palčivě jednotlivé obce přechod (byť jen části agendy) vnímají: „*Nechali si vyfouknout agendu sociálního bydlení.*“; „*MPSV prohrálo zápas o sociální bydlení a nechalo si tuto iniciativu celou vzít Ministerstvem pro místní rozvoj.*“;
- Pozitivně byla obcemi vnímána **konceptní práce oddělení sociálního bydlení** a sociálního začleňování, které ale bylo dle perspektivy obcí „*rozpuštěno*“. V rámci struktur MPSV přitom došlo k resystemizaci tohoto oddělení pod jiný odbor. Nicméně ona perspektiva „*rozpuštění*“, kterou obce prezentovaly, poukazovala zejména na přejmenování oddělení na Oddělení stárnutí a sociálního začleňování, z jehož názvu v roce 2020 zmizelo „*sociální bydlení*“ a také na personální změny, které v oddělení nastaly;
- Velká část obcí se dále stavěla kriticky k „*15 opatřením*“ (v únoru 2019 MPSV připravilo 15 opatření v boji proti obchodníkům s chudobou), která jsou podle nich „*nepřílehavá realitě a zkušenostem se sociálním bydlením*“ obcí. Obce také naznačovaly, že by bylo dobré provést revizi těchto opatření perspektivou zkušeností z pilotáží lokálních systémů sociálního bydlení;
- **Zajištění financování sociálního bydlení**, kdy má: „*Financování sociálního bydlení, zásadní vliv na vybudování vlastního konceptního systému sociálního bydlení.*“ Obce tak poukazovaly na to, že po ukončení systémového projektu pro ně bude bez navazujících projektů problematické nalézt finance na pokračování konceptní práce v oblasti sociálního bydlení a přímé realizace systémů sociálního bydlení;
- Poslední z témat bylo nastavení dotačních programů souvisejících s budováním sociálních bytů tak, aby vyhovovaly potřebám obcí, což ilustruje následující výrok směřující k jednomu konkrétnímu programu: „*Dotační program Výstavba se*

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

nepovedl, protože všechny ty obce chtěly, aby byly zpětné výkupy, a to tam není. Je to připravené pro pár obcí, které si chtějí zrekonstruovat svoje staré ruiny.“²⁹

Ad b) Vliv podpory MPSV ve smyslu přínosu systémového projektu MPSV Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend

Oproti MPSV jako instituci byl obcemi systémový projekt „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ vnímán jako přímo reagující na potřebu sociálního bydlení. Cílem tohoto projektu bylo etablovat a rozvíjet systém sociálního bydlení v České republice prostřednictvím mezinárodní spolupráce, výzkumných aktivit, metodických podkladů a zřízení Kontaktního centra, jehož pracovníci se podílejí na pilotáži systému sociálního bydlení dle Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025 a poskytují metodickou podporu. V kontextu takto stanoveného cíle jednotlivé obce zapojené do projektu hodnotily tento systémový projekt MPSV opět na škále od jedné do čtyř (1 – velmi přínosný, 2 – spíše přínosný, 3 – spíše nepřínosný, 4 – zcela nepřínosný). **Průměr hodnocení obcí byl 1,5: MPSV ve smyslu přínosu pracovníků systémového projektu je tedy obcemi vnímáno jako velmi přínosné až spíše přínosné pro sociální bydlení.** Uvedené vhodně ilustrují následující výroky:.

„...poskytují dostatek analytických, metodických, právních a dalších podkladů. Tato informační podpora je nesrovnatelná s tím, jaká byla situace v oblasti sociálního bydlení před realizací systémového projektu, kdy informací a podkladů bylo podstatně méně a ani jako obec jsme neměli takovou podporu z úrovně MPSV.“

„Projekt MPSV při utváření a fungování systému sociálního bydlení plní roli výhradně informační a metodickou. Z toho vyplývá, že vliv se projevuje spíše způsobem nepřímým. Do lokálního systému jsou zapracovávány doporučení ze strany MPSV a díky dostatečné informační podpoře, která vyplývá z jednotlivých analytických podkladů MPSV a z tematických seminářů, lze při zavádění dílčích změn lokálního systému lépe argumentovat a mít oporu při prosazování jednotlivých opatření.“

²⁹ Pozn.: Je nutné zohlednit, že dotační program Výstavba není věcnou agendou MPSV a jeho nastavení tak nemohlo ovlivnit nebo jej mohlo ovlivnit jen ve velmi omezené míře. Spadá do gesce MMR. Zpětným výkupem je míněna možnost financovat nákupy objektů do obecního vlastnictví.

Obce vnímaly následující pozitiva a silné stránky vlivu podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení³⁰ (oblasti jsou řazeny podle obcemi přisuzované důležitosti):

- **Samotná realizace systémového projektu jako prostor pro realizaci sociálního bydlení:** „zavedení projektu bylo jasným signálem pro nastavení sociálního bydlení v ČR“; „celkově ta možnost, že tady vytvořili nějaký projekt, kde jsme měli možnost si to vyzkoušet a začít se sociálním bydlením v naší obci a pomoci těm lidem“;
- **Existence systémové podpory v podobě informační a metodické podpory pro pilotní lokální projekt sociálního bydlení:** „pro pilotní projekt, kde se začíná od nuly, je systémová podpora zásadní, hlavně v podobě metodického nastavení systému a následné zpětné vazby“. Součástí tohoto tématu byla i metodická podpora a poradenství při nastavení projektu a nastavení metodických materiálů v rámci lokálního systému sociálního bydlení, která se prakticky projevovala zejména konzultacemi a připomínkami materiálů vzniklých na lokální úrovni. Uvedené sloužilo k zajištění pocitu „jistoty a bezpečí“: „ujištění, že to děláme dobře“ a „navázání neformálních vztahů a získání možnosti se na někoho obrátit“;
- **Finanční zaštitění a argumentační podpora systémovým projektem pro lokální projekt sociálního bydlení:** „bez projektu by systém sociálního bydlení nebyl, kdyby nebylo projektu, tak by náš projekt nepřežil volby“; Finanční zaštitění bylo přítomno obcemi zmiňováno zejména v kontextu „zaplacení sociálních pracovníků pro sociální bydlení na obci“;
- **Vytvoření platformy pro sdílení „dobré i špatné praxe z obcí“,** zprostředkování kontaktu s dalšími obcemi a předávání informací mezi obcemi, kdy „byl čas si vyměnit názory a zkušenosti“, „představování praxe z jiných obcí“;
- **Upozorňování na tematiku bezdomovectví a její medializaci** vnímaly obce jako velice důležitou agendu činnosti projektu, kdy docházelo ke tvorbě webových stránek, distribuci materiálů, tvorbě facebookových stránek projektu a dalším aktivitám. Důležitost této agendy byla obcemi zdůrazňována zejména v kontextu stále vysoce

³⁰ Pozitiva, silné stránky i rozvojové oblasti (viz dále) jsou členěny do jednotlivých témat.

rozšířené stigmatizace osob bez domova a poskytování sociálního bydlení v české společnosti;

- Obce pozitivně hodnotily **návštěvy pracovníků systémového projektu MPSV přímo v obcích**, zejména pak účast na pracovních skupinách obce zaměřených na oblast sociálního bydlení a **proaktivní přístup pracovníků Kontaktního centra, který spočíval v aktivním kontaktování obcí a „nejen čekáním, až si o podporu přímo řekneme“ a byl propojen s „ochotou pomoci, když bylo něco potřeba“**;
- **Obce zapojené do projektu pozitivně hodnotily rovněž vzdělávací akce** (semináře, workshopy, školení a z nich zasílané materiály...) ³¹ a zejména zprostředkování praxe ze zahraničí, které probíhalo v rámci zahraničních služebních cest. Uvedené sloužilo obcím k zisku inspirace pro nastavení lokálních systémů sociálního bydlení, a to i do budoucna;

Obce vnímaly následující rozvojové oblasti vlivu podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení (oblasti jsou řazeny podle obcemi přisuzované důležitosti):

- **Nastavení harmonogramu vytváření metodických materiálů**, kdy *„ty materiály vytvořené v rámci MPSV, tak chodily, až v době, kdy my jsme to tady už měli hotové a časové prodlevy v odpovědích na naše dotazy“*; *„to, co jsme potřebovali na začátku, přišlo, po dvou letech.“* Uvedené hodnocení je dále reflektováno z perspektivy pracovníků MPSV, kteří uváděli, že logika vzniku metodických materiálů v rámci projektu byla záměrně opačná a souvisela se vznikem těchto materiálů v podobě kumulované a reflektované zkušenosti vzniklé v rámci pilotáže lokálních systémů sociálního bydlení;
- *„Složitost a nejednoznačnost odpovědí (na to, co musíme nebo nemusíme v rámci projektu dělat)“*, *„odpovědi na kladené dotazy obcí byly dvojznačné a spíše matoucí...“*;
- **Poptávka po materiálech ze strany MPSV**, která se zaměřovala primárně na projektové řízení či podklady pro evaluace: *„Naopak my jsme pro MPSV furt museli*

---

³¹ S nástupem Covid-19 v březnu 2020 projekt přesunul workshopy do on-line podoby webinářů. Tyto již nejsou součástí hodnocení této zprávy vzhledem k hodnocenému období. O jejich přínosu hovoří čísla návštěvnosti YouTube kanálu projektu, které se pohybují v řádech tisíců již za několik měsíců od spuštění.

zpracovávat nějaké dílčí úkoly a tabulky, výkazy, statistiky, kazuistiky a podobně. “; „V rámci rozjezdu projektu kladl projekt větší zátěž na obec s ohledem na nutnost poskytovat vlastní zkušenosti a informace nad rámec pracovní agendy pracovníků projektu, kteří již řešili něco jiného.“;

- **Individuálnost nastavení lokálních projektů**, která vycházela zejména z lokálního prostředí obce (např. zkušeností v oblasti poskytování sociální práce, konkrétních charakteristik bytového fondu vlastněného obcí nebo lokálních specifika nastavení systému sociálního bydlení) a v některých případech vycházel z již existujících zkušeností obce s podobnými projekty nebo s řešenou tematikou: *„My bychom ten projekt ale zrealizovali úplně stejně, protože to byly individuály obce, to tak jede bez ohledu na to, co se děje tam na systémovém projektu.“; „Projekt MPSV pro obec neměl takový význam, protože jsme nezačínali od 0. Díky zkušenostem z projektu (setkání s obcemi, workshopy, zahraniční cesty) jsme spíše zlepšovali a ověřovali to, co jsme si již nastavili.“;*
- Další dvě rozvojové oblasti souvisely s **personálním nastavením Kontaktního centra**, kdy měli pracovníci obcí výhrady jednak k: a) nedostatečným zkušenostem pracovníků Kontaktního centra v oblasti sociálního bydlení: *„Nedostatečné zkušenosti a praxe v oblasti sociálního bydlení a sociální práce na straně pracovníků Kontaktního centra.“;* a b) **vysoké fluktuaci pracovníků systémového projektu**, kdy se *„mezi pracovníky obce a projektu vytrácí osobní kontakt“;*
- **Jako podnět**, jak by se projekt dal realizovat, **poukazují obce na „převrácený systém“** a to v tom smyslu, že **pilotní projekty, by byly na každé obci zpracovávány samostatně**, nikoli v rámci systémové roviny, a jejich **výstupy by pak sloužily jako ukázka fungujících a nefungujících nastavení systémů na úrovni jednotlivých obcí**, které by se staly podnětem pro případné změny a pro formu nastavení jednotného systému sociálního bydlení. V rámci tohoto podnětu lze vnímat určitou ambivalenci v hodnocení vlivu podpory projektu perspektivou obcí, kdy obce na jednu stranu chtějí větší samostatnost a na druhou stranu větší systémové vedení ze strany MPSV (ať už se jedná o metodické materiály nebo o legislativní ukotvení sociálního bydlení).

Obce také hodnotily jednotlivé aktivity projektu ve vztahu k vyhodnocení vlivu podpory poskytované ze strany projektu MPSV, a to v následujících oblastech: charakteristiky bytového fondu, podmínky užívání bytového fondu, způsob výběru uživatelů sociálních bytů, charakteristiky podpůrných nástrojů, specifikace podporovaných cílových skupin, spolupráce s místními aktéry a omezení bránící vstupu do sociálního bydlení.

Jednotlivé odpovědi jsou souhrnně prezentovány v tabulce kategorizované dle konkrétních hodnocených oblastí (šedě), kdy je vliv podpory projektu MPSV hodnocen v rámci jednotlivých aktivit (uvedeny v levém sloupci).

Tabulka 3: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – charakteristika bytového fondu pro sociální bydlení

Obecně z dat vyplynulo, že projekt sociálního bydlení, na bytový fond obcí, dle výroků obcí neměl vliv, protože bytový fond byl předem daný a během projektu se do něj nezasahovalo.

Charakteristika bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení (velikost, kvalita, umístění, dostupnost)	
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Obce uvádí, že pořádaná setkání se spolupracujícími obcemi byla ze strany MPSV funkčně nastavena. Obce oceňují pestrost témat, která se stala předmětem setkání a také možnost seznání všech obcí k „jednomu stolu“ , který sloužil k přenosu dobré praxe a sdílení zkušeností.
Expertní pracovní skupiny	Obce konstatují, že přínos expertních skupin spočíval především ve vzájemném předávání zkušeností a tvoření nových pravidel . Na druhou stranu obce hodnotí expertní skupiny jako málo přínosné , ve smyslu absence praktických dopadů .
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Obce kladně hodnotí možnost rozšíření perspektiv v pohledu na danou problematiku a také jako prostor pro přenos dobré praxe mezi zapojenými obcemi. Jako přínosná témata, obce hodnotí především témata workshopů, týkající se notářských doložek a témata, ke kterým nejsou běžně dostupné informace , či témata, která jsou doposud politicky ambivalentní a nejasná .
Realizované výzkumy	Obce vyzdvihávají možnost čerpat inspiraci (mimo jiné také ze zahraničí) a reálný dopad v zavedení tématu, které bylo předmětem výzkumu, do praxe ve vlastní obci. Obce kladně hodnotí komplexnost zpracovaných výzkumných materiálů , které se pro ně staly zdrojem nových informací a inovativních myšlenek . Obce

	zmiňují, že výstupy výzkumných projektů by se měly stát inspirací a zdrojem kvalitních informací pro politické představitele, kteří mají v kompetenci projekty sociálního bydlení. Jako přínosné obce hodnotí prezentace výzkumných výsledků.
Rešerše a překlady zahraničních textů	K tématu rešerší a překladů zahraničních textů, obce tvrdí, že je příliš nevyužívaly a ve většině případů pro ně nebyly atraktivní. Některé z obcí hodnotí překlady zahraničních textů jako cenný zdroj informací o způsobech řešení přístupu k bytovému fondu pro sociální bydlení.
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	Využitelnost Metodiky vidí zapojené obce především pro začínající obce , pro které by Metodika mohla být inspirací, jak nastavit parametry sociálního bydlení a také by mohla pomoci lepší orientaci v tématu.
Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	V úrovni metodické a informační podpory a konzultační činnosti obce oceňují intenzivní spolupráci a nastavení funkční komunikace s MPSV . Některé obce podotýkají, že tuto podporu využívaly méně, a to z důvodu, že necítily potřebu této možnosti využít v důsledku existence vlastního know-how. Obce oceňují aktivitu KC , spočívající v informování obcí o aktualitách a nových výzvěch a v konzultování problematických oblastí v otázkách bytového fondu obce.
Zpravodaj sociálního bydlení	Obce se ke Zpravodaji vyjadřují převážně pozitivně. Hodnotí jej jako přínosný, zajímavý a poskytující informace o procesu realizace projektů v dalších obcích .

Tabulka 4: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – podmínky užívání bytového fondu pro sociální bydlení

Obce podotýkají, že většina z nich má zcela **odlišný bytový fond, odlišně nastavené systémy i zvyklosti**.

Podmínky užívání bytového fondu užívaného k účelům sociálního bydlení (typ smlouvy, délka smlouvy, podmínky přidělení bytu, průměrná výše nájemného, přímá platba na účet, podmínky prodloužení smlouvy, maximální doba zařazení do programu)	
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Jako přínosnou obce shledávají možnost neformálního sdílení poznatků a zkušeností . Dále dodávají, že přínosný byl proces ujasňování problematických okruhů a také zisk argumentační podpory v kontroverzních tématech vůči odpůrcům, některým politikům či spolupracujícím partnerům, (např. na neopodstatněné získávání informací od klientů o výpisu z rejstříků trestů), dále,

	proces řešení stížností a řešení notářských doložek a také přenos nápadu na automatickou prolongaci.
Expertní pracovní skupiny	Obce shledávají jako přínosné sdílení poznatků a zkušeností .
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Obce shledávají jako přínosné sdílení poznatků a zkušeností v rámci workshopů a konferencí, získání nových informací. Dodávají, že konference či workshopy byly místy ideově pojaty , přičemž konstatují, že převedení těchto myšlenek do praxe je mnohdy náročné. Jako téma workshopu, oceňují workshop, věnující se výsledkům posouzení právní správnosti pravidel pro poskytování bytů ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.
Realizované výzkumy	Přínosnými obce shledávají výzkumy, věnující se „sousedství“ a také metodiku rezidenční segregace . Řada obcí navázala přímou spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UK právě v oblasti desegregace a pokračují v ní i po konci projektu. Výstupy výzkumů obce využívají formou informování na pracovních skupinách.
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	K přínosu Metodiky v rámci kategorie „ <i>Podmínek užívání bytového fondu užívaného k účelům sociálního bydlení</i> “, obce uvádí, že Metodika byla přínosná vzhledem k argumentační rovině, přínos Metodiky však absentoval v rovině praktických dopadů, kdy tuto absenci obce titulují jako „ <i>úřednickou slabost</i> “ v otevírání nepopulárních témat. Problém obce shledávají také v časové prodlevě , kdy v době vydání Metodiky, tato již pro obce nebyla aktuální a tedy ani – dle jejich vyjádření – přínosná. Potenciál Metodiky vidí v podpoře vyjednávání s vedením města formou odkazu na dokument na národní úrovni.
Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Obce vnímají přínos aktivit Kontaktního centra v poskytování informací, sdílení poznatků a zkušeností .
Zpravodaj sociálního bydlení	Obce vnímají přínos „ <i>Zpravodaje sociálního bydlení</i> “ v možnosti sdílet poznatky a zkušenosti .

Tabulka 5: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – způsob výběru uživatelů sociálních bytů

Obce podotýkají, že způsob výběru uživatelů sociálních bytů se odvíjí od složení cílové skupiny žadatelů, kterou má každá obec specifickou.

Způsob výběru uživatelů sociálních bytů (podání žádosti, individuální šetření, posuzování, bodový systém, informování domácnosti)	
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Jako přínosné hodnotí obce sdílení poznatků a zkušeností mezi obcemi (např. v oblasti posuzování klientů a informování domácností).
Expertní pracovní skupiny	Obce podotýkají, že expertní pracovní skupiny umožnily sdílení poznatků a zkušeností .
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Obce zmiňují, že workshopy a konference byly přínosné v rámci sdílení poznatků a zkušeností , kdy obce zmiňují přínos především v oblasti odborného pohledu na bodové systémy a práci s klientem v procesu poskytování bytu.
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	Obce podotýkají, že Metodika neměla žádný dopad, jelikož byla vydána až po dvou letech projektu.
Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Obce předkládají, že metodická, informační a konzultační činnost sloužila především ke sdílení poznatků a zkušeností . Obce oceňují přítomnost pracovníků KC na jednáních lokálního týmu .
Zpravodaj sociálního bydlení	Obce podotýkají, že Zpravodaj jim sloužil především ke sdílení informací, poznatků, zkušeností a přenosu know-how.

Tabulka 6: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení

Nastavení sociální práce v každé obci nese místní specifika, nicméně obce celkově hodnotily jako přínosné zejména aktivity prakticky zaměřené na konkrétní problematiku řešenou na lokální úrovni a možnosti přenosu zkušeností mezi obcemi.

Charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení (povinnost, intenzita, kritéria nespolupráce, počet úvazků na sociálního pracovníka, jiné podpůrné nástroje, charakteristiky vymezení úspěšnosti v projektu)	
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Obce tvrdí, že setkávání byla zdrojem inspirace a podnětné, intenzivní diskuze . Obce oceňují také přenos zkušeností ohledně specifika praxe s různými cílovými skupinami klientů projektu. Obce

témata	oceňují inspiraci v oblastech nastavení spolupráce s klientem a její intenzity, popřípadě jejího ukončení. Obce podotýkají, že obzvláště přínosná byla tato setkávání pro malé obce, které doposud neměly zkušenosti s poskytováním sociální práce.
Expertní pracovní skupiny	Obce podotýkají, že v rámci expertních skupin docházelo k tematické roztržitosti, neprovázanosti a k absenci praktičnosti a využitelnosti výsledků. Obce naopak oceňují možnost sdílení poznatků a zkušeností a sdílení inspirace v otázce velikosti úvazků pracovníků a nastavení podpory s klienty sociálního bydlení (způsob sociální práce v obci, spolupráce s dalšími poskytovateli).
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Obce jako přínosnou hodnotí participaci zahraničních přednášejících , dále sdílení poznatků a zkušeností , a to především v oblastech možností nastavení spolupráce a způsobech práce sociálních pracovníků.
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	Obce podotýkají, že v této oblasti Metodika neměla téměř žádný dopad, jelikož byla vydána až po dvou letech projektu. Jedna z obcí však podotýká, že Metodika sloužila ke kontrole a srovnání metodiky, vypracované obcí a byla také zdrojem inspirace při nastavování sociální práce v oblasti zabydlování klientů a nastavení intenzity spolupráce s klienty sociálního bydlení.
Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Obce předkládají, že metodická, informační a konzultační činnost sloužila především ke sdílení poznatků a zkušeností. Byla také zdrojem zpětné vazby k vytvářeným metodickým materiálům.
Zpravodaj sociálního bydlení	Obce podotýkají, že Zpravodaj jim sloužil především ke sdílení poznatků a zkušeností.

Tabulka 7: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – specifikace podporovaných cílových skupin

Složení cílových skupin bylo v obcích většinou ovlivněno lokálním kontextem obce. Pozitivně byly hodnoceny aktivity zaměřené na specifika práce s konkrétními cílovými skupinami.

Specifikace podporovaných cílových skupin (složení cílové skupiny, definice zvláště ohrožených domácností)	
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá	Z tvrzení obcí vyplývá, že setkání se spolupracujícími obcemi v rámci specifikace podporovaných cílových skupin spočívala v přenosu a sdílení informací, poznatků a zkušeností. Setkání

témata	přispěla k ujasnění rozdílů v definování cílových skupin a jejich potřeb.
Expertní pracovní skupiny	Z výpovědí obcí vyplývá, že expertní skupiny na téma specifikace podporovaných skupin byly přínosné z hlediska sdílení poznatků a zkušeností . Obcím se jeví jako užitečné.
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Dle výpovědí obcí byly workshopy a konference přínosné z hlediska sdílení poznatků a zkušeností.
Realizované výzkumy	V realizovaných výzkumech obce vidí inspiraci v oblastech definování cílových skupin a zadání analýz cílové skupiny.
Rešerše a překlady zahraničních textů	Obce shledávají rešerše a překlady zahraničních textů jako přínosné z hlediska zisku inspirace v oblastech definování cílových skupin a zadání analýz cílové skupiny.
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	Obce podotýkají, že spektrum cílových skupin je široké a je třeba k těmto cílovým skupinám přístupovat individuálně v kontextu jejich jedinečnosti ; proto vnímají jednotný metodický materiál jako méně využitelný.
Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Obce oceňují rovinu fungující komunikace s Kontaktním centrem , dále, možnost sdílení poznatků a zkušeností . Oceňují také aktivity KC ve smyslu zpětné vazby, poskytnuté k vytvořené koncepci a metodikám sociálního bydlení.
Zpravodaj sociálního bydlení	Obce oceňují roli Zpravodaje v procesu sdílení poznatků a zkušeností .

Tabulka 8: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – spolupráce s místními aktéry

Obce tvrdí, že spolupráci s místními aktéry již měly nastavenou, a to zejména v rámci Strategie sociálního začleňování či komunitního plánování.

Spolupráce s místními aktéry (zapojení aktérů do pilotáže, tvorby koncepce, forma zapojení)	
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Obce kladně hodnotí také možnost vzájemného sdílení poznatků a zkušeností jiných obcí.
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Z tvrzení obcí vyplývá, že pozitivně vnímají spolupráci s úřady práce, jejichž zástupci se workshopů účastnili .

Rešerše a překlady zahraničních textů	Přínos rešerší a překladů zahraničních textů obce shledávají především ve zdroji inspirace v oblastech zapojení stakeholderů, vytvoření pracovních skupin a v procesu vzniku koncepce sociálního bydlení.
Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Přínos KC obce shledávají v možnostech konzultací ohledně tématu zapojení možných aktérů. Oceňují také možnost sdílení praxe z jiných obcí.

Tabulka 9: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – omezení bránící vstupu do sociálního bydlení

Obce hovoří o tom, že podmínky vstupu do systému sociálního bydlení měly již nastaveny v začátcích lokálního projektu, přičemž se řídily principy národní Koncepce. Využití pro obce spočívá v možnosti být pod záštitou projektu MPSV např. při argumentaci s politickým vedením obce.

Omezení bránící vstupu klientů do systému sociálního bydlení	
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Jako přínosnou, obce shledávají možnost vzájemného sdílení informací .
Expertní pracovní skupiny	Obce vnímají jako přínosné sdílení poznatků a zkušeností .
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	V rámci tématu vnímají obce workshopy a konferencemi jako přínosné pro sdílení poznatků a zkušeností , zejména v oblasti právního nastavení omezení vstupu klienta do systému (tedy toho, co je reálné vnímat jako právně relevantní nastavení omezení, a která omezení jsou naopak po stránce práva nepřijatelná).
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	Obce vnímají přínos Metodiky především v oblasti „kontrolní“ . Z výpovědí obcí vyplývá, že si obce skrze Metodiku ověřovaly, zda postupují správně.

Obce dodávaly, že existují ještě další aktivity ze strany projektu, které vnímají v rámci hodnocení vlivu podpory projektu MPSV jako přínosné pro jejich lokální projekty sociálního bydlení (nad rámec aktivit, na které se tato fáze evaluace explicitně dotazovala). Jedná se o:

- **Zahraniční cesty** dle mínění obcí umožňují přenos inspirace ze zahraničí a čerpání zahraniční praxe; na základě cest byly vyhotoveny podklady, sloužící jako inspirace pro případné systémové změny v obcích (např. pravidla pracovní skupiny pro výběr

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

za účasti majitelů bytů, které byly posléze uvedeny do praxe obce). Zahraniční cesty také pomáhají při navazování vztahů a hlubší spolupráci se zapojenými obcemi, v rámci pracovních cest. Zahraniční cesty byly identicky hodnoceny v rámci předchozích evaluačních zpráv hodnotících podporu poskytovanou MPSV³²;

- Zajištění komunikace mezi MMR, kdy projekt MPSV dojednával změny v dotačních titulech IROP a Výstavba;
- Zprostředkování právního poradenství (projekt zajistil podporu právní kanceláře);
- Zisk doporučení ke zpracování osobních údajů (projekt vytvořil formulář).

Vliv podpory perspektivou obcí nezapojených do projektu

Pro kontext prezentace dat od obcí nezapojených do projektu je nezbytné zohlednit, že perspektivu obcí nezapojených do projektu tvoří data od obcí, které neměly přímou podporu systémového projektu MPSV. Jejich spolupráce s MPSV tak byla založena zejména na jejich vlastní (pro)aktivitě, při účasti na nějakém workshopu, konferenci nebo studiem výstupů projektu. Tato data proto mají pro zhodnocení vlivu podpory MPSV pouze nepřímý význam. Ve vztahu k ovlivnění nebo inspirování aktivitami MPSV se obce nezapojené do projektu pohybovaly od: a) „neovlivnily, sociální bydlení si organizuje obec na velmi dobré úrovni“; přes b) „přímo neovlivnily (pozn. ovlivnění bylo nepřímé tj. např. byl poskytnut materiál vztahený k dané oblasti, na základě kterého obce samy nastavily úpravu v systému), kdy: *Aktivita projektu MPSV přímo neovlivnily systém naší obce při pomoci osobám bez přístřeší. Naše obec situaci těchto osob řeší prostřednictvím aktivní sociální práce, využívá osvědčené a zavedené metody, pravidelnou depistáž a motivaci klientů.*“; po c) „každá dobrá praxe, inspirace je ku prospěchu, ale samotná vlastní praxe teprve ukáže, jak moc je to přínosné.“ Pakliže obce uváděly, že je aktivity projektu ovlivnily nebo inspirovaly, pak hovořily o následujících oblastech:

- a) Nastavení spolupráce s lokálními aktéry sociálního bydlení;
- b) Nastavení sociální práce s lidmi bez domova;
- c) Zapojení do projektu Housing First z prostředků ESF;

³² Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

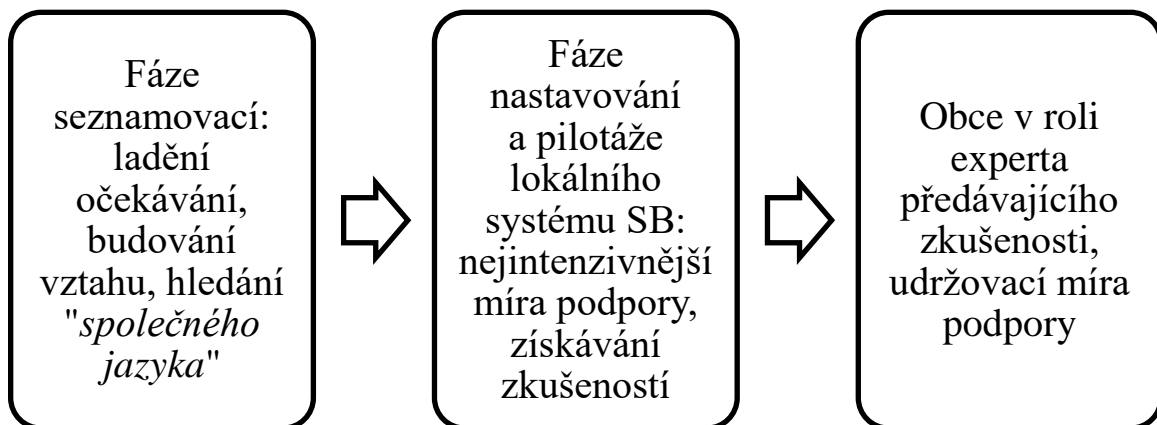

- d) Koncepční nastavení systému sociálního bydlení (metodické materiály projektu budou do budoucna i podkladem pro revizi lokálního systému sociálního bydlení).

Vliv podpory MPSV perspektivou pracovníků Kontaktního centra

Vnímaný vliv podpory pracovníků systémového projektu varioval dle míry podpory, kterou obce v průběhu realizace projektu potřebovaly. V rámci systémového projektu lze přitom vysledovat tři fáze vývoje míry podpory a jejího zaměření, na čemž se shodují jak pracovníci MPSV, tak i obcí.

Schéma 2: Fáze vlivu podpory pracovníků systémového projektu

Vliv podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení spatřovali pracovníci projektu zejména v následujících oblastech:

- Poskytnutí příležitosti obcím pro pilotáž lokálních systémů sociálního bydlení. Zde je zjevný soulad s perspektivou obcí, které vnímaly samotnou realizaci projektu jako „jasný signál“ pro zavádění lokálních systémů sociálního bydlení;
- Podpora při nastavování souladu koncepčních materiálů obcí s Koncepcí ČR (nejvíce přítomna na začátku jednotlivých lokálních projektů), což obce pozitivně kvitovaly (viz výše);

- Reflexe možných nesouladů mezi koncepčními materiály a realitou praxe (ovlivněno realitou neexistence Zákona o sociálním bydlení, která byla pro obce v tomto směru demotivační);
- Poskytování podpory a „*argumentace*“ při jednání s politickými zástupci na lokální úrovni (i když je zde pracovníci MPSV reflektují, že byly možnosti této argumentační podpory po nepřijetí Zákona o sociálním bydlení omezené). Uvedené bylo obcemi rovněž akcentováno a vnímáno jako zcela stěžejní pro existenci projektu a získání a udržení si politické podpory pro projekt;
- Podpora uplatňování principů Housing First³³ v sociální práci (a to zejména u menších obcí). V tomto bodě je ovšem nutné podotknout, že některé obce zmiňovaly potřebu větší metodické podpory i v oblasti principů Housing Ready;
- Podpora při aktualizaci koncepčních a metodických materiálů v obcích formou účasti pracovníků MPSV v pracovních skupinách. Právě tento bod podpory velmi pozitivně kvitovaly i obce a vnímaly, že právě díky tomu docházelo nejen ke zprostředkování informací z národní úrovně do úrovně lokální, ale také k vyjádření podpory systémového projektu lokálnímu projektu.

Pracovníci MPSV rovněž reflektovali, že jejich vliv měl své limity, přičemž uváděli, že se např. nepodařilo u obcí překročit podmínku bezdlužnosti vůči obci (či zvýšení konkrétní výše dluhů vůči obci) v rámci pravidel pro přidělování bytů. Pracovníci MPSV vnímali, že byl dopad jejich podpory ovlivněn následujícími faktory viz schéma č. 3.

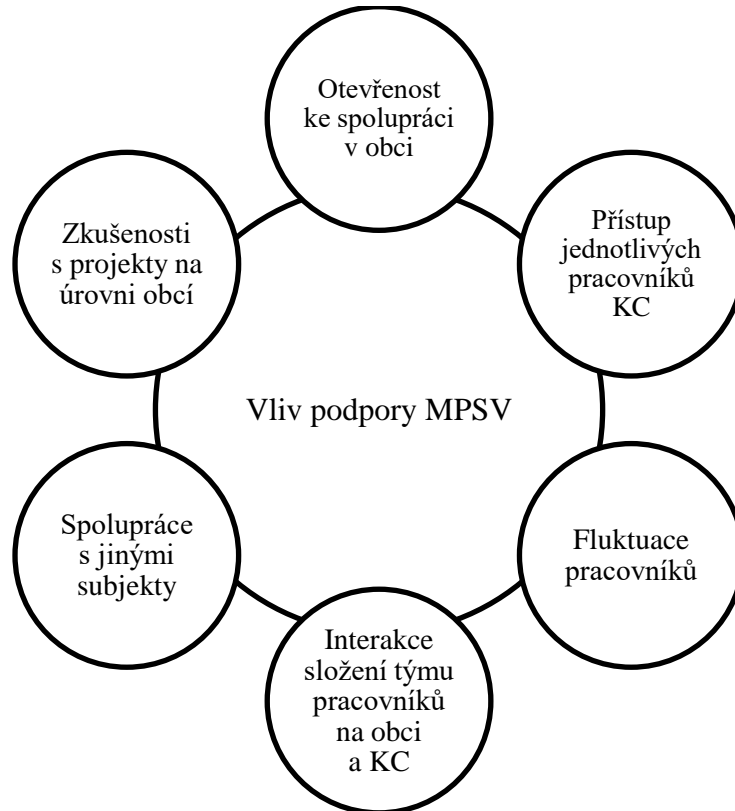
---

³³ Základní principy Housing First: Bydlení je lidské právo; Možnost volby a kontrola na straně klientů; Oddělení bydlení a podpory; Důraz na zotavení; Harm reduction; Aktivní zapojení bez donucení; Individuální plánování; Flexibilní podpora na tak dlouho, jak je potřeba (viz. Pleace, 2017: 33-44).

Schéma 3: Faktory ovlivňující dopad podpory MPSV

Pracovníci projektu MPSV vstupovali do obcí, které byly v různé míře nastaveny ke spolupráci s pracovníky projektu MPSV. Již při tomto vstupu hrála roli interakce, složení týmů pracovníků na obci a pracovníků MPSV (např. věkové složení). Počáteční spolupráce proto byla věnována budování „společného jazyka (projektový slang a řízení) a vzájemného pochopení“. Spolupráce byla ovlivněna také tím, zda měly obce zkušenosti s (podobnými projekty). V případě, že obce tyto zkušenosti neměly, bylo „hodně konzultací zaměřených na projektový management, méně na praxi“.

Vliv podpory MPSV byl také ovlivňován zkušeností se spoluprací s jinými subjekty např. Agenturou pro sociální začleňování. Spolupráce byla také ovlivněna různými přístupy pracovníků MPSV k jednotlivým obcím na škále od přístupu „důsledného a kontrolujícího po přístup zplnomocňující“. V neposlední řadě byla spolupráce mezi obcemi a pracovníky projektu MPSV ovlivněna fluktuací pracovníků (a to jak MPSV, tak obcí), kdy museli noví pracovníci „navázat na zavedenou praxi“. Výše uvedené přitom probíhá v kontextu času, kdy

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

je nutné, aby se „pracovníci projektu MPSV a obcí společně potkali v daném čase u daného tématu.“

Vliv podpory perspektivou Řídícího orgánu

Pracovníci Řídícího orgánu vnímali vliv podpory MPSV na lokální projekty sociálního bydlení v následujících oblastech:

- Pracovníci Řídícího orgánu celkově hodnotili systémové projekty jako větší a komplikovanější, co do velikosti agendy a počtu příjemců. Pracovníci Řídícího orgánu ale dále uváděli, že lokálním projektům obcí není nutné věnovat tolik času, jelikož je metodicky a informačně podporuje projektové oddělení MPSV, které je „*má na starost*“. Pracovníci Řídícího orgánu zároveň doplňovali, že: „*systémový projekt byl potřeba pro koordinaci, informační a metodickou podporu*“.
- Na začátku projektu bylo nezbytné vyjasnit rozdíl mezi Řídícím orgánem (projektový management) a pracovníky MPSV (metodická a informační podpora) v rámci projektu, jelikož jejich role byly jednotlivými obcemi často zaměňovány a docházelo tak „*ke komunikačním šumům*“.

Analytický závěr a shrnutí

MPSV jako instituce bylo obcemi vnímáno jako spíše nepřínosné pro sociální bydlení. Hlavním důvodem tohoto hodnocení byla neexistence Zákona o sociálním bydlení, přechod řešení legislativní agendy sociálního bydlení na MMR a nedostatečné zajištění financování bytového fondu a i potřebné kapacity sociální práce. Vnímaným pozitivem ovšem bylo informování o dotačních výzvách a titulech či zaměření se na seniory a matky samoživitelky jakožto cílové skupiny, které mohou být vysoce ohroženy bytovou nouzí.

Projekt systémové podpory sociálního bydlení dostal o 50 % lepší číselné hodnocení než MPSV jako instituce. MPSV ve smyslu systémového projektu bylo obcemi vnímáno jako velmi přínosné až spíše přínosné pro sociální bydlení. Na toto hodnocení mělo vliv nejspíše zejména to, že obce vnímaly systémový projekt jako jednoznačnou odpověď na potřebu

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

systemového řešení problematiky bezdomovectví v České republice, která aktuálně v důsledku neexistence Zákona o sociálním bydlení chybí.

Jako silné stránky MPSV ve smyslu projektu bylo vnímáno několik oblastí, mezi nimiž byla vyzdvihována i **samotná existence takto zaměřeného projektu**. Pracovníci obcí přitom vyzdvíhovali zejména **metodickou a informační podporu projektu**, které jim poskytují zázemí a inspiraci pro jejich činnost, ale i argumentaci „navenek“. Uvedené vhodně vystihuje následující výrok jednoho z pracovníků obcí: „...poskytují dostatek analytických, metodických, právních a dalších podkladů. Tato informační podpora je nesrovnatelná s tím, jaká byla situace v oblasti sociálního bydlení před realizací systemového projektu, kdy informací a podkladů bylo podstatně méně a ani jako obec jsme neměli takovou podporu z úrovně MPSV.“

Ve shodě s předešlými evaluačními zprávami vnímali pracovníci obcí, že byť tato podpora ovlivňuje lokální systémy sociálního bydlení spíše nepřímě, je pro ně důležitou součástí systemového projektu³⁴. Toto nepřímé ovlivnění bylo vysvětlováno určitými specifiky nastavení lokálního systému sociálního bydlení, které bylo dáno kontexty dané obce, jež byly „reálně existující“ a v důsledku toho poměrně těžko ovlivnitelné zvenčí.

Jako velice přínosné ovšem bylo obcemi opakovaně hodnoceno **vytváření platform pro sdílení zkušeností se sociálním bydlením mezi obcemi a také upozorňování na tematiku bezdomovectví a její medializace**. Obce vyjadřovaly i nadále přání zachovat platformy pro sdílení zkušeností z lokálních systémů sociálního bydlení a zároveň vyjadřovaly přání vystupovat v expertní roli těch obcí, co mají zkušenost s projekty pilotáže lokálního systému sociálního bydlení na národní úrovni i na lokální úrovni praxe obcí, které se sociálním bydlením „teprve začínají“. Tuto expertní roli obcí reflektovali i sami pracovníci MPSV a uváděli, že se snaží obcím zprostředkovávat prostor pro využití této role např. v podobě realizace krajských workshopů, kde měly obce zapojené do projektu prostor pro šíření svého know-how.

Nejvíce zmiňovanou rozvojovou oblastí projektu bylo **nastavení harmonogramu projektu**, kdy pracovníci obcí zapojených do projektu vnímali, že „některé metodické materiály přišly

---

³⁴ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

pozdě“. Tuto skutečnost přitom zmiňovali již v předchozích evaluačních zprávách³⁵. Zde je ovšem nezbytné reflektovat, že záměrem projektu byl již v jeho prvopočátku vznik metodických materiálů právě na základě zkušeností získaných v rámci pilotáže lokálních systémů sociálního bydlení a systémového projektu. Jednalo se tedy o záměr, aby metodické materiály projektu vznikaly až po určité době trvání projektu zesponzorem jako výsledek získaného know-how.

Ve vztahu k samotné práci Kontaktního centra patřila mezi rozvojovou oblast fluktuační zaměstnanců a obcemi opakovaně zdůrazňovaná potřeba, aby (nově příchozí) zaměstnanci Kontaktního centra měli zkušenosti v oblasti sociálního bydlení. Tento požadavek od obcí směřoval ke zkvalitnění činnosti Kontaktního centra v oblasti poskytování metodické podpory a také k zajištění kontinuity této podpory.

V rámci hodnocení jednotlivých aktivit projektu byly v zásadě **všechny aktivity projektu vnímány jako (něčím) přínosné** pro jednotlivé oblasti lokálního systému sociálního bydlení (od charakteristik bytového fondu pro sociální bydlení, přes poskytování sociální práce po spolupráci s místními aktéry).

Ukazovalo se přitom, že některé aktivity projektu MPSV jsou přínosnější pro určité konkrétní oblasti systémů sociálního bydlení, a to i v kontextu jedinečnosti nastavení systémů sociálního bydlení v jednotlivých obcích. Pro charakteristiky bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení a pro podmínky užívání bytového fondu k účelům sociálního bydlení byly jako přínosné vnímány zejména realizované výzkumy a možnosti vzájemného předávání zkušeností (např. formou expertních pracovních skupin). Ve vztahu ke způsobu výběru uživatelů sociálních bytů byly pozitivně hodnoceny jednak vzdělávací aktivity v podobě workshopů a konferencí a jednak jakékoliv možnosti sdílení poznatků a zkušeností (ať už se jednalo o setkání se spolupracujícími obcemi nebo o expertní pracovní skupiny). Pro charakteristiky podpůrných nástrojů sociálního bydlení byly jako přínosné hodnoceny opět vzdělávací aktivity a aktivity zaměřené na sdílení poznatků. Zároveň byla obcemi vyzdvihována metodická, informační a konzultační činnost pracovníků Kontaktního centra. V oblasti specifikace konkrétních cílových skupin sociálního bydlení i omezení bránících vstupu do systému sociálního bydlení hrálo velkou roli nastavení

³⁵ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

systemu sociálního bydlení v obci. Jako přínosné průřezově byly hodnoceny aktivity směřující ke sdílení zkušeností (a to zejména v podobě příkladů dobré i špatné praxe). Poslední hodnocenou oblastí systémů sociálního bydlení byla spolupráce s místními aktéry, kde byly pozitivně hodnoceny opět jakékoliv možnosti sdílení dobré praxe i aktivity Kontaktního centra zprostředkovávající tyto příklady dobré praxe a zajišťující konzultace. Uvedené hodnocení přínosnosti jednotlivých aktivit projektu přitom kopíruje dlouhodobý trend tohoto hodnocení popsany v předchozích evaluačních výstupech³⁶.

Pracovníci MPSV vnímali, že v rámci jejich poskytované podpory v obcích existovaly tři fáze, první z nich byla fáze seznamovací, následovala fáze nastavování pilotáže lokálního systému sociálního bydlení a poslední fází byla fáze udržovací, kdy byla obce v roli experta předávajícího zkušenosti; kdy smyslem pilotáže je diverzita různých přístupů, jen díky které lze hledat efektivní nástroje. Zajímavým zjištěním je, že tyto fáze v podstatě kopírují trajektorie změny potřeb obcí mapované v další evaluační otázce.

Pracovníci MPSV přitom vnímali svou hlavní roli vlivu při fázi nastavování lokálního systému sociálního bydlení (zde zejména v koncepční a metodické podpoře pro obce), což kopírovalo i perspektivu obcí. Pracovníci MPSV také upozorňovali na to, že se ve spolupráci s jednotlivými obcemi vyskytovaly určité **vlivy v rámci poskytování podpory obcím** jako např. zkušenosti obcí s projekty, otevřenost obcí ke spolupráci, ale také fluktuace na straně pracovníků Kontaktního centra. Pracovníci Řídícího orgánu doplňovali, že: „*systemový projekt byl potřeba pro koordinaci, informační a metodickou podporu*“.

---

³⁶ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

EQ6: Jaké jsou potřeby obcí podpořených projektem MPSV? A jaká je trajektorie těchto potřeb?

Odpověď na evaluační otázku o povaze potřeb obcí podpořených projektem a jejich trajektorii byla zpracována na základě rozhovorů s pracovníky obcí, které byly zapojené do projektu (celkem 43 pracovníků obcí ze všech 16 zapojených obcí) a na základě rozhovoru s pracovníky Kontaktního centra (n=8). Rozhovory byly analyzovány pomocí tematické analýzy obsahu. V rámci prezentace dat jsou přitom využívány konkrétní témata a také (tam, kde to bylo vhodné či důležité pro dokreslení významu dat) také signifikantní výroky informantů. Takto získaná data poskytují dvě různé perspektivy (perspektivu obcí a perspektivu pracovníků KC) nahlížení na potřeby obcí a jejich trajektorie. Analytické shrnutí těchto perspektiv je k dispozici v závěru této kapitoly.

V rámci odpovědi na EQ 6 o povaze potřeb obcí podpořených projektem MPSV byly vyhodnoceny naplněné a nenaplněné potřeby obcí a celková změna trajektorie těchto potřeb. **Potřeba** byla přitom za účelem evaluace definována jako stav nedostatku nebo naplnění některého ze základních uspokojení tvořících jeden z hnacích mechanismů v rámci fungování lokálního systému sociálního bydlení v rámci systémového projektu MPSV.

Naplněné potřeby byly obcemi vnímány následovně:

- **Zisk možnosti zaštitění se systémovým projektem před politickou reprezentací konkrétní obce:** „projekt je realizován pod MPSV, MPSV po nás chce...“, která podpořila, jak samotnou existenci projektu, tak jeho konkrétní nastavení;
- **Práce kontaktního pracovníka dodávajícího podporu při realizaci systému SB:** „jsme měli osobu, která nám pomohla, na kterou jsme se mohli obrátit – třeba když jsme si nevěděli rady s metodikami, nebo s tím systémem, jak ho máme nastavit.“, která přinášela pocit jistoty a bezpečí, jak již obce uváděly v rámci předchozí EQ;
- **Přenos dobré praxe** mezi jednotlivými obcemi zapojenými do projektu: „přenos dobré a špatné praxe jsem si odnášela to, že všichni řešíme ty stejné věci a že to je normální, to, co my v té praxi zažíváme.“; a zisk dobré praxe od obcí, které začaly s projekty sociálního bydlení „dříve“. Zisk dobré praxe a možnost sdílení byly obcemi vnímány jako zcela stěžejní přínosy projektu. Obce dále v rámci naplněných potřeb

uváděly, že projekt sloužil k tvorbě platformy pro networking a sdílení: „*tvorba platformy pro sdílení a posílení... jiné obce řeší stejné problémy a mají stejný cíl*“. Do této oblasti spadala i specifická oblast zajištění neformálního sdílení:

- **Neformální sdílení** posilující funkčnost diskuze: „*Díky projektu se podařilo pracovníkům získat možnost neformálního sdílení, které v rámci sdílení informací umožňuje větší otevřenost a věcnější a funkčnější diskuzi.*“;
- **Metodická podpora:** „*další potřebou bylo vypracování postupů sociální práce v sociálním bydlení, což se podařilo vyřešit v průběhu realizace projektu zpracováním metodiky, která do značné míry vychází z metodiky sociální práce vytvořené systémovým projektem MPSV.*“ Do této oblasti spadalo získání reflexe a zajištění průběžných konzultací:
  - **Získ reflexe** k „*řešenému problému na úrovni obce*“ na národní úrovni, která napomáhala k dalšímu zkvalitňování lokálního projektu;
  - **Zajištění průběžných** (telefonických, emailových i osobních) **konzultací**, např. vyjasnění podmínek pro vstup do lokálního systému sociálního bydlení; které pomáhaly jednak při řešení konkrétních problémů a jednak při celkovém metodickém nastavování lokálního systému sociálního bydlení;
- **Vzdělávací potřeby**, které byly naplňovány pomocí hned několika aktivit projektu, ať už se jednalo o workshopy, expertní pracovní skupiny, konference nebo zahraniční cesty. Naplnění těchto potřeb směřovalo k řešení konkrétních problematik nastavení lokálních systémů sociálního bydlení a jednak podporovalo metodické nastavení celého lokálního systému sociálního bydlení;
- **Realizace diseminačních, resp. PR aktivit** ve vztahu k projektům sociálního bydlení i řešení otázky bezdomovectví a s ním spojená informační podpora o sociálním bydlení pro veřejnost;
- **Zprostředkování kontaktu** s dalšími aktéry na národní úrovni: „*naplněno prostřednictvím workshopů, pracovních skupin, zahraničních pracovních cest*“;

Nenaplněné potřeby byly obcemi popisovány následovně (témata jsou řazena podle důležitosti):

- **Neexistující Zákon o sociálním bydlení:** „největší potřebou bylo nalézání systémových řešení na různých úrovních – Zákon o sociálním bydlení, práce Úřadu práce – v tomto byly možnosti systémového projektu omezené a i přesto, že snaha o naplnění této potřeby byla výrazná, nepodařilo se systémová řešení nalézt...“;
- **Velké množství materiálů vyžadovaných od obcí v rámci projektu:** „upravit míru dotazování a evaluací, dokumentů ke komentování a podobně... v průběhu jsme měli takový pocit, že jsme museli spoustu věcí vyplňovat, a byla to vyšší míra, než je únosná... MPSV nás dosti zatěžovalo administrativou a vyplňováním spousty věcí... Ku prospěchu MPSV to možná bylo, ale ku prospěchu nás to moc nebylo.“; „Projekt byl pro obec zatěžující ve vztahu k nutnosti dodávat informace o lokální praxi MPSV.“ Zde je nutno rozdělit požadavky různých aktérů, nejen pracovníků Kontaktního centra. Obce musely odevzdávat každých šest měsíců Zprávy o realizaci, vyplňovat monitorovací listy podpořených osob apod. pro řídicí orgán OPZ, zapisovat údaje o sociální práci či klientech pro evaluátora svého projektu i systémového projektu apod.;
- **Absence koncepčních a metodických materiálů v době, kdy obce vnímaly jejich potřebu:** „metodická podpora v počátcích byla na vodě a metodické materiály MPSV (zejména Metodika sociální práce) vznikly až ve chvíli, kdy obce měly vše nastaveno.“ Tato nenaplněná potřeba se objevovala ze strany obcí již v rámci předchozí evaluační otázky a je nezbytné ji propojit s plánovaným nastavením projektu (které verbalizovali pracovníci Kontaktního centra), kdy metodické materiály na národní úrovni měly vznikat „ze spodu“ na základě zkušeností obcí získaných v rámci pilotáže lokálních systémů sociálního bydlení;
  - S uvedenou rozvojovou oblastí souvisel i obcemi vnímaný **pozdní vznik Metodiky sociální práce a její velký rozsah**, kdy obce uváděly, že očekávaly spíše kratší „praktickou příručku udávající rámeček sociální práce“;
- **Větší podpora praktické výměny zkušeností mezi obcemi ve specifických oblastech** systému sociálního bydlení, aktuálně se jedná spíše o plošné představení projektů. A s tímto související **absence většího prostoru pro sdílení zkušeností obcí se specifickými jevy a fenomény** („jednotlivé obce se navzájem neznají“; „nevím, jak

to mají jiné obce“) (Obecně ale obce výměnu zkušeností mezi obcemi hodnotily pozitivně, viz výše.);

- **Příliš teoreticko-filozofické zaměření workshopů** i některých pracovníků Kontaktního centra, které je obtížně „*sladitelné s realitou praxe*“;
- **Absence informací o tom, jak budou obcemi zaslané materiály dále využity**, např. kazuistiky;
- **Celkový přístup některých pracovníků MPSV**, kdy vystupují z pozice „*nadřazenosti*“ a skrze ni „*tlačí na dodání věci nebo nastavení podmínek lokálního systému*“. Ve vztahu k tomuto komentáři je nezbytné doplnit, že jej neuváděly všechny obce jen ve vztahu ke svým kontaktním pracovníkům, i když některé obce je na své kontaktní pracovníky směřovaly přímo. Tato tvrzení je ovšem třeba dávat do protikladu s většinou spokojeností s poskytovanou podporou ze strany Kontaktního centra, kterou obce verbalizovaly v rámci předchozí evaluační otázky a která se průřezově prolíná touto evaluační zprávou. V tomto kontextu lze také poukázat na určitou protichůdnost rolí MPSV jako „*poradce a důvěrníka*“ a jako určitého „*monitorujícího a svým způsobem i kontrolního orgánu*“ ve vztahu k nastavení lokálních projektů např. v oblasti souladu s národní koncepcí sociálního bydlení, kterou obce verbalizovaly již v předchozích evaluačních výstupech (viz např. Glumbíková a kol., 2018a). Tato protichůdnost rolí se tak přímo projevovala v pracovní pozici pracovníků Kontaktního centra;
- **Větší zaměření na podporu Housing First na úkor přístupu Housing Ready**: „*přístupy Housing Ready měly nižší metodickou podporu, a to i v případech, kdy ji potřebovaly*.“ Toto přání přitom verbalizovaly zejména obce, které systém Housing Ready aktivně využívají;
- **Předávání informací v úvodu projektu**, které sestávalo zejména ze dvou oblastí, které byly rovněž zmiňovány v rámci rozvojových oblastí a nenaplněných potřeb v rámci předchozích evaluačních výstupů (viz Glumbíková 2018a, 2018b):

- **Předávání informací na začátku projektu ve vztahu k OK-systému a smluvnímu ukotvení poskytování sociální práce³⁷ „přišlo pozdě“;**
- **Pozdní příchod metodické podpory pro zasmluvnění evaluátora:** „*metodická podpora pro nábor evaluátora obce přišla pozdě... v době, kdy byl již evaluátor zasmluvněn.*“;
- **Spolupráce s Úřadem práce, kde mělo ale MPSV omezené možnosti obce podpořit:**
  - **Problematická spolupráce mezi obcí a lokálním Úřadem práce** (zde pouze v případě některých obcí): „*ale tady MPSV nic nezmůže*“;
  - **Pomoc se získáním dat potřebných pro tvorbu analýz připravovaných v rámci projektu** (především data ze systému pomoci v hmotné nouzi): „*pracovníci Kontaktního centra se snažili pomoci, ale MPSV (jako instituce) specifická data městské části odmítlo poskytnout.*“. Zde je nutno doplnit, že pracovníci projektu zajistili pro spolupracující obce vždy za určité období data za jednotlivé obce v oblasti dávek na bydlení z centrální evidence MPSV.

V souladu se stanovenou evaluační otázkou byla dále perspektivou obcí vyhodnocována změna trajektorie potřeb obcí.

Trajektorie potřeb obcí se v průběhu realizace projektu měnila od obce začínající s lokálním projektem sociálního bydlení a potřebující podporu s metodickým nastavením projektu, přes obec pilotující sociální bydlení a získávající zkušenosti (z pilotáže, pomocí vzdělávacích akcí projektu a pomocí sdílení zkušeností mezi jednotlivými projekty sociálního bydlení) po obec v roli experta na svůj lokální systém sociálního bydlení, který chce nejen sdílet svou zkušenost, ale také podporovat udržitelnost systému sociálního bydlení v obci (např. v podobě zajištění návaznosti projektu v rámci poskytování sociální práce: „*na počátku potřebovali informace, ale teď potřebují, aby někdo pracoval*“.

Tato trajektorie vývoje potřeb probíhala u jednotlivých obcí v individuálním časovém harmonogramu s ohledem na to, že některé obce začínaly s realizací projektu sociálního bydlení dříve, jiné později. Některé obce uváděly, že se u nich s dobou realizace lokálního

---

³⁷ Spolupracující obce při zahájení realizace projektů a zabydlování domácností řešily, zda je povinností obce I., II. a III. typu evidovat sociální práci v OK-systému. Odpovědi byly poptávány po pracovnících MPSV.

projektu sociálního bydlení zvyšovala potřeba existence systémového řešení sociálního bydlení na státní úrovni (potřeba Zákona o sociálním bydlení). Tématu limitů lokálních systémů a legislativy se bude věnovat evaluační zpráva C.

Schéma 4: Změna trajektorie potřeb obcí

Perspektiva pracovníků Kontaktního centra

Pracovníci systémového projektu se ve své reflexi zaměřovali zejména na možné nenaplněné potřeby obcí. Ve vztahu k trajektorii vývoje potřeb se shodovali s obcemi, kdy již v předchozí evaluační otázce popisovali fáze vývoje potřebné podpory ze strany MPSV.

Mezi nenaplněné nebo částečně naplněné potřeby optikou pracovníků Kontaktního centra patřily:

- **Prosazení Zákona o sociálním bydlení** ze strany MPSV, které ale nemohli pracovníci projektu ze své pozice „úředníků“ ovlivnit. Pracovníci projektu přitom dodávali, že mohli obce spíše seznamovat s děním a „přibližovat obcím fungování MPSV“³⁸ Zdá se tedy, že tato nenaplněná potřeba se prolíná perspektivou více aktérů projektu;
  - S uvedenou nenaplněnou potřebou souvisí i to, že **motivací řady obcí pro vstup do projektu byla ambice MPSV připravit na základě zkušeností**

³⁸ Neprosazení zákona bylo spíše politickou otázkou. Na prosazení zákona mohli mít pracovníci projektu vliv pouze nepřímý.

z projektu (z různě velkých obcí s různě nastavenými systémy sociálního bydlení) Zákon o sociálním bydlení – obce tak motivovala šance „*být napřed*“, která ale s nepřijetím Zákona o sociálním bydlení „*zmizela*“;

- **Nemožnost zapojit se** (z kapacitních důvodů, ale i z celkového koncepčního zaměření projektu) **do „řešení na mikroúrovni praxe obcí, např. kazuistik konkrétních klientů“**, které některé obce poptávaly. Obce tak od pracovníků projektu MPSV očekávaly široké znalosti v oblasti sociální práce, ale pracovníci projektu se zaměřovali na koncepční nastavení lokálních systémů sociálního bydlení;
- Některé obce chtěly na začátku projektu „*vzory, jak nastavit systém sociálního bydlení*“, projekt je ovšem nastaven tak, že se skrze pilotáž lokálních systémů sociálního bydlení vytváří vědění, které bude dále využito; a jehož cílem není vytvoření jednoho universálníhoustru, jak nastavit systém sociálního bydlení – naopak je zde potřeba zohledňovat individuální faktory lokálních praxí;
- **Zkušenosti s lokálními systémy sociálního bydlení vznikaly, jak u obcí, tak u pracovníků MPSV v průběhu projektu, některé obce je ale očekávaly od MPSV již na začátku projektu.** Roli zkušenějších tak přebíraly některé obce, které byly v rámci harmonogramu realizace projektu „*napřed*“. V rámci projektu nicméně vznikly zkušenosti, které mohou být dále předávány dalším obcím podpořeným metodickou podporou pracovníků projektu MPSV;
- U některých obcí postupně klesá odhodlání prosazovat změny ve vztahu k lokální politické reprezentaci (i přes podporu MPSV) – **pracovníci projektu MPSV jsou „také jen úředníky, nikoliv politickými aktéry, kteří by mohli prosadit rychlou a zásadní koncepční změnu“**, což mohly některé obce očekávat.

Analytický závěr a shrnutí

Obce identifikovaly řadu **potřeb**, které byly systémovým **projektem naplněny**, jednalo se zejména o: **přenos dobré praxe, zisk reflexe a „zastání“**, **networking**, **metodickou podporu, vzdělávací potřeby, informační podporu a realizace PR aktivit ve vztahu k bezdomovectví a sociálnímu bydlení.** Na základě uvedeného lze konstatovat, že má **činnost systémového projektu velmi široký rozsah a je obcemi vnímána jako nezbytná**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

pro rozvoj lokálních systémů sociálního bydlení (a to jak v podobě inspirace pro další směřování, tak v podobě naplnění velmi konkrétních potřeb řešení jednotlivých problematických oblastí, které při realizaci lokálního projektu sociálního bydlení vyvstávaly).

Jako hlavní nenaplněnou potřebu obce zmiňovaly v souladu s pracovníky Kontaktního centra neexistenci **Zákona o sociálním bydlení, který by ukládal obcím povinnost poskytovat občanům sociální bydlení.** Neexistence Zákona o sociálním bydlení byla hlavní vnímanou nenaplněnou potřebou i v předchozích evaluačních výstupech.

Obce si rovněž přály posílit jejich expertní roli poskytnutím **většího prostoru pro sdílení** a zároveň kladly důraz na „*nutnou praktičnost*“ všech workshopů a vzdělávacích akcí. Některé obce také zmiňovaly, že se metodická podpora projektu zaměřovala zejména na oblast Bydlení především. Obě tyto oblasti byly předmětem hodnocení také již v předešlých evaluačních zprávách³⁹. Jak již bylo řečeno změna trajektorie potřeb perspektivou obcí kopírovala tu, kterou reflektovali pracovníci Kontaktního centra a prezentovanou v předchozích evaluačních zprávách⁴⁰; tedy fázi metodického nastavování, fázi pilotáže a fázi expertní role obcí.

Pracovníci Kontaktního centra sami reflektovali, že obce vnímaly jako nenaplněnou potřebu absenci předem připravených metodických materiálů a jakýchsi „*šablon pro obecní metodické materiály*“ na začátku projektu. Tato perspektiva vnímání se plně shodovala s perspektivou obcí. **Zdůrazňovali ale přitom, že projekt byl nastaven tak, že „učení se a zisk zkušeností probíhá zespodu“**, tedy od jednotlivých lokálních zkušeností po zkušenosti sdílené až po tvorbu metodických materiálů systematicky shrnujících tyto zkušenosti. Pracovníci Kontaktního centra rovněž reflektovali (opět ve shodě s perspektivou obcí), že obce poptávaly jejich větší zapojení na mikroúrovni konkrétních praxí sociálního bydlení např. řešení životní situace konkrétního klienta. Činnost Kontaktního centra se přitom zaměřovala na jinou úroveň praxe lokálních systémů sociálního bydlení a sice na úroveň koncepční.

³⁹ Viz Glumbíková a kol., 2018b.

⁴⁰ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pracovníci obcí i Kontaktního centra se shodovali v důležitosti podpory politické reprezentace (ať už na lokální nebo národní úrovni) pro existenci funkčního systému sociálního bydlení. Oba aktéři proto zdůrazňovali potřebu zapojení politických aktérů do projektu a vnímali jako určitý limit projektu to, že se na straně obcí i MPSV jedná o pouze „úřednický projekt“.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EQ7: Jak je podpora poskytovaná projektem MPSV relevantní a vhodná ve vztahu k potřebám spolupracujících obcí a ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce?

Odpověď na relevantnost a vhodnost poskytované podpory ve vztahu k potřebám spolupracujících obcí ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce byla zpracována na základě rozhovorů s pracovníky obcí zapojených do projektu (celkem 43 pracovníků obcí ze všech 16 zapojených obcí) a na základě rozhovorů s pracovníky Kontaktního centra a Řídícího orgánu (n=12). Rozhovory byly analyzovány pomocí tematické analýzy obsahu a deskriptivní statistiky. V rámci prezentace dat jsou přitom využívány konkrétní témata a také (tam, kde to bylo vhodné či důležité pro dokreslení významu dat) signifikantní výroky informantů. Takto získaná data poskytují dvě různé perspektivy nahlížení na relevantnost a vhodnost poskytované podpory ze strany projektu MPSV. Analytické shrnutí těchto perspektiv je k dispozici v závěru této kapitoly.

Obce zapojené do projektu byly dotazovány na relevanci a vhodnost poskytované podpory MPSV ve vztahu ke svým potřebám a změnám společenského, politického a právního rámce. Obce měly možnost hodnotit relevanci a vhodnost poskytované podpory na čtyřstupňové škále od zcela relevantní a vhodné až po vůbec nerelevantní a nevhodnou. **Po zprůměrování odpovědí z jednotlivých obcí lze říct, že obce hodnotily podporu poskytovanou MPSV za spíše relevantní a vhodnou.** Obce měly dále možnost své hodnocení doplnit slovním komentářem, který je zpracován v následující tabulce.

Tabulka 10: Relevance a vhodnost podpory poskytované MPSV

V čem MPSV reaguje na změnu společenského, politického a právního rámce	V čem MPSV nereaguje na změnu společenského, politického a právního rámce
<ul style="list-style-type: none"> • Dodávání informací o realizovaných, realizujících se nebo plánovaných změnách. • Reagují na potřebu posílení pozitivního veřejného mínění na sociální práci s lidmi bez domova a na sociální bydlení: „vnímám, že se mluví více o sociálním bydlení, že se to dostalo do popředí“. • „Díky této aktivitě, ale i aktivitě dalších aktérů (např. Platformy pro sociální bydlení) sociální bydlení přestává být tolik stigmatizováno a veřejné mínění se k tomuto začíná stavět spíše optimisticky a více než polovina veřejnosti ho podporuje.“ • „Vyvolávají diskuze o Zákonu o sociálním bydlení na lokální úrovni.“ • „Reagují na podněty obcí, snažili se diskutovat podněty a vyhovět v rozvinutí diskuzí (pozvání GŘ i KoP ÚP, exekucí).“ • „Reaguje na potřebu bytového fondu pro sociální bydlení v obcích.“ • „Díky systémovému projektu a zapojení řady obcí do projektů v oblasti sociálního bydlení došlo bezesporu k velkému rozšíření povědomí o sociálním bydlení v České republice. I přesto, že se stále nepodařilo prosazení Zákonu o sociálním bydlení, řada dalších obcí má o sociální, dostupné bydlení zájem.“ 	<ul style="list-style-type: none"> • „Snaží se reagovat, ale jsem sama úředník, a co zmůže úředník s politickou mocí.“ • „Pracovníci projektu smutně přihlíží, co se chystá... když není politická vůle, nic jiného jim ani nezbyvá.“ • „Snaží se sledovat všechny změny a informovat o nich, ale nejsou tvůrci vývoje, spíše reagují na již proběhlý vývoj“. • Prosazování Zákonu o sociálním bydlení (lobbing). • Zasílání výzev dotačních programů vztahujících se k bytovému fondu.

Obce odpovídaly na otázku, jak je podpora poskytovaná projektem MPSV **relevantní a vhodná** ve vztahu k potřebám spolupracujících obcí v rámci jednotlivých hodnocených aktivit projektu ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce. Obce měly možnost uvést odpověď opět na čtyřstupňové škále a doplnit ji vysvětlujícím komentářem.

Tabulka 11: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – setkání se spolupracujícími obcemi

Aktivity	Hodnocení ⁴¹	Slovní komentář k odpovědi – v čem, z jakého důvodu, návrhy na změnu
Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	1,43	<p>Setkávání byla, dle výroků obcí, také zdrojem vzájemné podpory pro obce, ve smyslu předávání a sdílení podnětů k nastavování rámce sociálního bydlení a přenosu dobré i špatné praxe. Obce také oceňují možnost sdílet a inspirovat se doporučeními, pro řešení případných problémů. Dle mínění obcí, setkání se spolupracujícími obcemi reaguje na potřeby obcí a pomáhá při nalezení systémového řešení a jednotného vnímání sociálního bydlení.</p> <p>Obce podotýkají, že ve vztahu ke společenským změnám, aktivity, podporované MPSV nemají velký vliv. Tvrdí, že projekt má velký dopad na aktéry, kteří jsou do projektu zapojeni. Přesah pro nezainteresované aktéry, obce nevnímají.</p> <p>Jako doporučení, obce uvádí, aby aktivita byla posunuta na jinou úroveň, ve smyslu přizvání osoby, která je v roli politického zástupce (např. náměstka pro danou oblast, či radního), což by vedlo k propojení sociálních pracovníků, realizačních týmů a politického zástupce. Obce tvrdí, že takové složení skupiny by již mohlo mít vliv na možnost uskutečnění společenských změn.</p>

⁴¹ Číselný průměr, značící nakolik aktivity, dle vnímání obcí, reagují na potřeby obcí v procesu realizace projektu sociálního bydlení. Obce hodnotily na čtyřstupňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná).

Tabulka 12: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – workshopy a konference

Aktivity	Hodnocení ⁴²	Slovní komentář k odpovědi – v čem, z jakého důvodu, návrhy na změnu
Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	1,77	<p>Obce oceňují především informační rovinu a možnost prohloubení znalostí v tématu sociálního bydlení. Obec by v rámci pořádaných workshopů a konferencí ocenily možnost určit si témata do budoucna⁴³.</p> <p>Obce doporučují volit taková témata workshopů a konferencí, která se věnují neobvyklým tématům, přínosným pro praxi, na druhou stranu konstatují, že reflektují, že zabezpečit školitele na taková témata může být obtížné. Jako příklad přínosného tématu uvádí workshop, který je připravován MPSV, zaměřený na garanční fondy, což vnímají jako nové, přínosné téma.</p> <p>Potenciál workshopů a konferencí obce shledávají v možnosti ovlivnit širší veřejnost. Tvrdí, že zde existuje možnost pro města, která doposud nemají systém sociálního bydlení zaveden, účastnit se těchto akcí a čerpat zde informace o sociálním bydlení.</p> <p>Obce také oceňují konference se zahraniční účastí, hodnotí je jako přínosné a zajímavé.</p> <p>Připomínky mají k místu realizace (většinou Praha) konferencí a workshopů, kdy připomínkují přílišnou vzdálenost, která byla překážkou účasti.</p> <p>Jako další doporučení obce předkládají, že workshopů a konferencí by se měli účastnit také politici, zastupitelé a vedení obcí. V případě jejich přítomnosti by workshopy mohly mít dopad na širší politické, společenské a právní změny. Bez jejich účasti mohou změny, dle mínění obcí, probíhat pouze na rovině samosprávy.</p>

⁴² Číselný průměr, značící nakolik aktivity, dle vnímání obcí, reagují na potřeby obcí v procesu realizace projektu sociálního bydlení. Obce hodnotily na čtyřstuňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná).

⁴³ Pozn. obce si do značné míry obsah workshopů, především ve druhé polovině fungování projektu MPSV, mohly vybírat samy. Byly na témata workshopů dotazovány a z jejich návrhů byla témata vybírána.

Tabulka 13: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – realizované výzkumy

Aktivity	Hodnocení ⁴⁴	Slovní komentář k odpovědi – v čem, z jakého důvodu, návrhy na změnu
Realizované výzkumy	2,17	<p>Přínos realizovaných výzkumů obce shledávají především v možnosti nalezení systémového řešení a pojmenování „problémů“, které je v souvislosti se sociálním bydlením potřeba řešit a skrze tento proces zlepšit pohled na cílové skupiny klientů sociálního bydlení.</p> <p>Obce zmiňují, že jim realizované výzkumy poskytují argumentační podporu pro realizaci sociálního bydlení. Jako přínosné výzkumy, obce hodnotí výzkumy z oblasti gentrifikace a vnitřní migrace cílových skupin ohrožených sociálním vyloučením a výzkumy zaměřené na širokou veřejnost.</p> <p>Obce připomínají také témata výzkumů MPSV, kdy poukazují na fakt, že výzkumy prováděné MPSV jsou celorepublikově zaměřeny, což má, dle mínění některých obcí, menší nosný efekt, dopad a využitelnost pro lokální úroveň jednotlivých obcí, ocenily by konkrétnější údaje pro jednotlivé obce, nikoli údaje za celou republiku.</p>

⁴⁴ Číselný průměr, značící nakolik aktivity, dle vnímání obcí, reagují na potřeby obcí v procesu realizace projektu sociálního bydlení. Obce hodnotily na čtyřstupňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná).

Tabulka 14: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – rešerše a překlady zahraničních textů

Aktivity	Hodnocení ⁴⁵	Slovní komentář k odpovědi – v čem, z jakého důvodu, návrhy na změnu
Rešerše a překlady zahraničních textů	2,46	K rešerším a překladům zahraničních textů obce uvádějí, že byly přínosné pro využití v rovině argumentační a také využitelné pro přenos dobré praxe , a tak jako zdroj inspirace pro hledání systémového řešení . Obce oceňují také typ přeložených dokumentů, kdy uvádějí, že pro ně byly významné překlady metodik a výzkumných zpráv . Obce by také přivítaly, kdyby byly dokumenty zpracovány v kratší, přehlednější a výstižnější formě .

Tabulka 15: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – Metodika sociální práce v sociálním bydlení

Aktivity	Hodnocení ⁴⁶	Slovní komentář k odpovědi – v čem, z jakého důvodu, návrhy na změnu
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	2,31	Obce mají připomínky k datu vydání Metodiky . Tvrdí, že Metodika byla vydána v pozdním termínu, tím se stala pro obce méně přínosnou, jelikož obce měly již svou metodiku vytvořenu, na základě zkušeností s realizací projektu. Doporučení obcí spočívá také v připomínce k formě Metodiky. Obce by ocenily, kdyby Metodika byla konkrétnější a refletovala praxi v sociálním bydlení , se zaměřením na to, jak realizovat sociální práci v praxi. Obce vnímají, že je Metodika příliš rozsáhlá a klade na čtenáře vysoké nároky, přičemž jako riziko vnímají, že při takto obsáhlé metodice nebude funkčně využívána. Přínos Metodiky obce shledávají především pro oblast nastavení jednotného systému sociálního bydlení v ČR.

⁴⁵ Číselný průměr, značící nakolik aktivity, dle vnímání obcí, reagují na potřeby obcí v procesu realizace projektu sociálního bydlení. Obce hodnotily na čtyřstuňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná).

⁴⁶ Číselný průměr, značící nakolik aktivity, dle vnímání obcí, reagují na potřeby obcí v procesu realizace projektu sociálního bydlení. Obce hodnotily na čtyřstuňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná).

Tabulka 16: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – aktivita KC

Aktivity	Hodnocení ⁴⁷	Slovní komentář k odpovědi – v čem, z jakého důvodu, návrhy na změnu
Aktivita KC (metodická, informační a koordinační činnost)	1,64	Obce tvrdí, že aktivity Kontaktního centra využívaly jako zdroj informací a aktualit na pracovních skupinách. Metodická, informační a koordinační činnost byla pro obce zdrojem zpětné vazby, která měla vliv na realizaci dalších kroků v projektu, včetně přípravy lokálních koncepcí sociálního bydlení a dalších materiálů. Doporučení některých obcí k aktivitám KC směřují k požadavkům na vyšší míru aktualizace informací, zprostředkovaných KC a směrem k intenzivnějšímu kontaktu, podávání informací s větším předstihem, aby bylo možné, na úrovni jednotlivých obcí, s nimi pracovat. Přínos Kontaktního centra obce spatřují především pro města, které nemají zkušenost se sociálním bydlením a tato témata je pro ně nová.

Tabulka 17: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – zpravodaj sociálního bydlení

Aktivity	Hodnocení ⁴⁸	Slovní komentář k odpovědi – v čem, z jakého důvodu, návrhy na změnu
Zpravodaj sociálního bydlení	2,09	Obce tvrdí, že Zpravodaj sociálního bydlení obsahoval informace z jiných obcí, které pro obce byly přínosnými a zajímavými. Potenciál Zpravodaje, vidí obce v zajímavém nástroji pro politiky či jako výstup projektu, nabídnutý majitelům sociálních bytů nebo širší veřejnosti či obcím, které uvažují nad zavedením systému

⁴⁷ Číselný průměr, značící nakolik aktivity, dle vnímání obcí, reagují na potřeby obcí v procesu realizace projektu sociálního bydlení. Obce hodnotily na čtyřstuňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná).

⁴⁸ Číselný průměr, značící nakolik aktivity, dle vnímání obcí, reagují na potřeby obcí v procesu realizace projektu sociálního bydlení. Obce hodnotily na čtyřstuňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná).

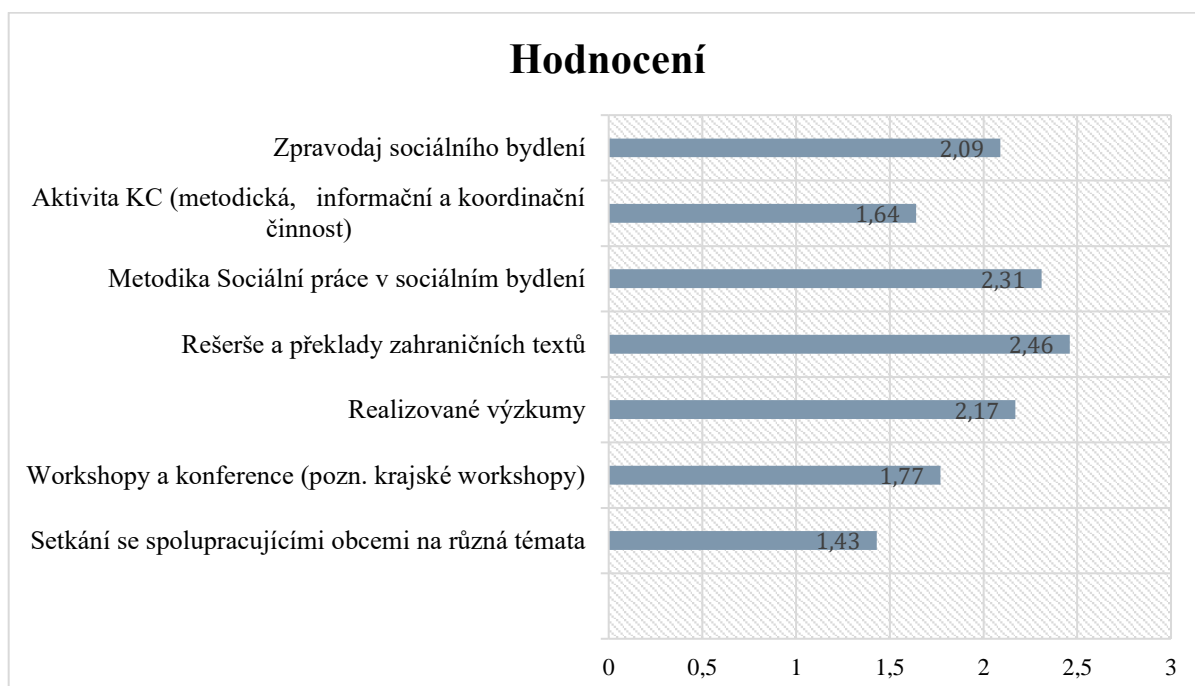
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

		sociálního bydlení. Obce vnímají, že Zpravodaj může být zdrojem informování veřejnosti o sociálním bydlení, napříč ČR a může sloužit jako nástroj pro zlepšení mediálního obrazu sociálního bydlení.
--	--	--

Nyní se můžeme podívat na grafické znázornění relevance a vhodnosti poskytované podpory ze strany MPSV ve vztahu k potřebám obcí v rámci jednotlivých hodnocených aktivit. Obce hodnotily na čtyřstupňové škále (1- zcela relevantní a vhodná; 2 – spíše relevantní a vhodná; 3 – spíše nerelevantní a nevhodná, 4 – zcela nerelevantní a nevhodná). **Z grafu je patrné, že je nejlépe touto perspektivou hodnocena činnost Kontaktního centra a setkávání se spolupracujícími obcemi na různá témata.**

Graf 1: Relevance a vhodnost poskytované podpory

Obce zapojené do projektu byly v kontextu svých potřeb dotazovány také na intenzitu a kvalitu spolupráce na utváření výstupů MPSV (metodické dokumenty a realizované výzkumy na národní úrovni). Obce měly možnost hodnotit intenzitu své spolupráce na

metodických dokumentech a realizovaných výzkumech na národní úrovni na čtyřstupňové škále od zcela intenzivní až po zcela neintenzivní. **Po zprůměrování odpovědí z jednotlivých obcí lze říct, že obce hodnotily míru svého zapojení do výstupů MPSV za spíše neintenzivní a** (pozn. známka 2, 3). Obce měly dále možnost své hodnocení doplnit slovním komentářem, který je zpracován v následující tabulce. Jak se ukazuje, existuje v systémovém projektu prostor pro lepší komunikaci připravovaných výstupů s větší možností zapojení těch, kteří o to budou stát, neboť jak víme z jiné otázky, mnozí aktéři se cítili přetížení kladenými požadavky.

Tabulka 18: Kvalita a intenzita spolupráce obcí na utváření výstupů MPSV

Pozitiva a silné stránky	Rozvojové oblasti
<ul style="list-style-type: none"> • Dotazování na témata workshopů a potřeby výzkumů. • Zapojení do tvorby Metodiky identifikace lokalit rezidenční segregace. • Zapojení do tvorby Metodiky sociální práce v sociálním bydlení.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>„Každý z těch lokálních projektů žije vlastním životem, řešíme každodenní věci... spolupracovali jsme na tvorbě těch koncepčních materiálů, které MPSV komentovalo, máme možnost účastnit se akcí...“</i> • <i>„Metodické materiály jsme si představovali jinak – nejen jako souhrn sesbíraných informací z obcí, ale spíše jako tvorbu vlastních materiálů MPSV.“</i> • <i>„Ne všechny dokumenty byly transparentně vysvětlovány a komunikovány, občas chtěli jen dílčí informace a nevyšvětlili k čemu.“</i> • <i>O výzkumech a tvorbě metodických dokumentů byli pracovníci obcí spíše „informováni“; „To však neznamená, že obce s metodickými materiály a výzkumnými zprávami aktivně nepracovali a nepracují.“</i>

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Relevance poskytované podpory z perspektivy pracovníků MPSV

Pracovníci projektu MPSV reflektovali v souladu s potřebami určenými samotnými obcemi zapojenými do projektu, že od nich „*obce očekávají větší prosazování Zákona o sociálním bydlení*“. O tuto podporu Zákona o sociálním bydlení se pracovníci projektu snaží skrze sdílení zkušeností s projektem na různých platformách (např. formou účasti na pracovních skupinách); i když **vnímají svou pozici někdy jako pozici „úředníků se svázanými rukama“**. Možnost lobbovat za projekt vnímali pracovníci projektu MPSV jako „*vznikající zespodu*“, kdy možnost lobbingu často zprostředkovávají právě obcím (např. skrze možnost vystoupit na veřejných setkáních), které „*nejsou v některých případech tolik svázané*“.

Jako úspěch hodnotí pracovníci projektu MPSV, stejně jako obce, dosažení možnosti úpravy dotačních titulů IROP a programu Výstavba, kdy došlo ke „*změkčení pravidel*“. Výsledky jsou produktem dlouhodobé práce, která se „*začne projevovat*“ v konkrétní praxi napříč ČR. V kontextu uvedeného je nutné perspektivou pracovníků projektu MPSV reflektovat dlouhodobost prosazování změn, kdy „*není reálné věci posunout za dobu projektu mílovými kroky*“.

Rozvojovou oblast vidí pracovníci projektu MPSV ve spolupráci s MMR, na níž se snaží intenzivně pracovat i v dalším programovém období OPZ+ a nastavení financování SB.

Analytický závěr a shrnutí

Po zprůměrování odpovědí z jednotlivých obcí lze říct, že **obce hodnotily podporu poskytovanou MPSV za spíše relevantní a vhodnou**; což odpovídá i výsledkům v předchozích evaluačních zprávách⁴⁹. **Obce toto hodnocení odůvodňovaly tím, že vnímaly pracovníky projektu MPSV spíše v roli informátora o změnách než v roli „tvůrce vývoje“**. V tomto kontextu obce i pracovníci MPSV vnímali potřebu zapojovat politické vedení na lokální i národní úrovni do tematiky sociálního bydlení. Možnost lobbovat za projekt a za sociální bydlení obecně, kterou obce poptávaly v rámci svých potřeb, vnímali pracovníci projektu MPSV jako „*vznikající zespodu*“, kdy možnost lobbingu často zprostředkovávají právě obcím (např. skrze možnost vystoupit na veřejných setkáních).

⁴⁹ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pracovníci MPSV i obcí zároveň reflektovali, že mají pracovníci systémového projektu omezenou možnost lobbingu, která plyne právě z jejich „úřednické“ pracovní pozice.

Pozitivně bylo obcemi hodnoceno zejména posilování pozitivního veřejného mínění v oblasti pomoci osobám bez domova. Pracovníci obcí zároveň vnímali, že by měli mít výstupy lokálních projektů i systémového projektu přímý vliv na tvorbu Zákona o sociálním bydlení v podobě sdílení dobré praxe a doporučení.

Jako nejvíce relevantní a vhodná ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce byla hodnocena činnost Kontaktního centra a setkávání se spolupracujícími obcemi na různá témata (obzvláště kladně byla hodnocena možnost volby těchto témat); které slouží v tomto kontextu zejména k získání informací o „aktuálním vývoji“ a k „výměně zkušeností“. **Pracovníci obcí zároveň vnímali, že by bylo žádoucí, aby se akcí projektu účastnili i politici a tyto akce se do budoucna více zaměřovaly na ovlivňování názoru na sociální bydlení u širší veřejnosti. Sami pracovníci projektu MPSV vnímali rozvojovou oblast také ve spolupráci s MMR, na níž se snaží intenzivně pracovat;** např. tím, když předávali sebrané poznatky obcí s dotačními tituly IROP nebo Výstavba a ve vzájemné spolupráci hledali cestu, jak tituly vylepšit.

V rámci této evaluační otázky byla hodnocena i intenzita a kvalita spolupráce mezi obcemi a MPSV na tvorbě výzkumů a metodických materiálů. Výsledkem je, že si **obce přejí posílit tuto spolupráci a být aktivním spolutvůrcem výzkumných a metodických materiálů, nikoliv jejich pasivním příjemcem.** Tento výsledek koresponduje i s předchozími výsledky evaluace⁵⁰ a přímo navazuje na pozitivní zkušenosti obcí z participativní tvorby Metodiky identifikace lokalit rezidenční segregace.

Pracovníci MPSV reflektovali, že se jim daří v rámci poskytování relevantní a vhodné podpory dělat pokroky např. v oblasti změkčení pravidel pro projekty IROP, ale rovněž dodávali, že „*není reálné věci posunout za dobu projektu mílovými kroky*“. Tyto konkrétní dopady hodnotily pozitivně i zapojené obce.

⁵⁰ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EQ8: Jaké jsou konkrétní přínosy a dopady podpory poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu?

Evaluační otázka věnující se konkrétním přínosům a dopadům podpory poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu byla zpracována na základě rozhovorů s pracovníky obcí zapojených do projektu (celkem 43 pracovníků obcí ze všech 16 zapojených obcí) a na základě rozhovorů s pracovníky Kontaktního centra a pracovníků Řídícího orgánu (n=12). Rozhovory byly analyzovány pomocí tematické analýzy obsahu a deskriptivní statistiky. V rámci prezentace dat jsou přitom využívány konkrétní témata a také (tam, kde to bylo vhodné či důležité pro dokreslení významu dat) také signifikantní výroky informantů. Takto získaná data poskytují dvě různé perspektivy nahlížení na vliv podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení. Analytické shrnutí těchto perspektiv je k dispozici v závěru této kapitoly.

Pracovníci obcí byli požádáni o zhodnocení vlivu a přínosu jednotlivých aktivit projektu v jednotlivých oblastech lokálního systému sociálního bydlení na čtyřstupňové škále (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné). Následující graf prezentuje číselné průměry hodnocení obcí.

Pro Charakteristiky bytového fondu pro sociální bydlení byly vnímány jako nejpříznosnější setkání se spolupracujícími obcemi, celkově lze ovšem říci, že obce vnímaly, že byl jejich bytový fond dán již při nastavení projektu, a proto vnímaly nižší přínos jednotlivých aktivit systémového projektu pro jeho utváření.

Pro nastavení podmínek užívání bytového fondu byly nejvíce přínosná opět setkání se spolupracujícími obcemi a nejméně řešerše a překlady zahraničních textů. Jako nejvíce přínosné pro způsob výběru uživatelů sociálních bytů byly vnímány shodně setkání se spolupracujícími obcemi a aktivity Kontaktního centra. Jako nejméně přínosné byly hodnoceny opět překlady a řešerše zahraničních textů.

I pro charakteristiky podpůrných nástrojů byly vnímány jako nejvíce přínosné setkání se spolupracujícími obcemi a jako nejméně přínosné překlady a řešerše zahraničních textů. Stejně tomu bylo i u specifikace podporovaných cílových skupin, kde byly ovšem jako přínosné vnímány i aktivity Kontaktního centra.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

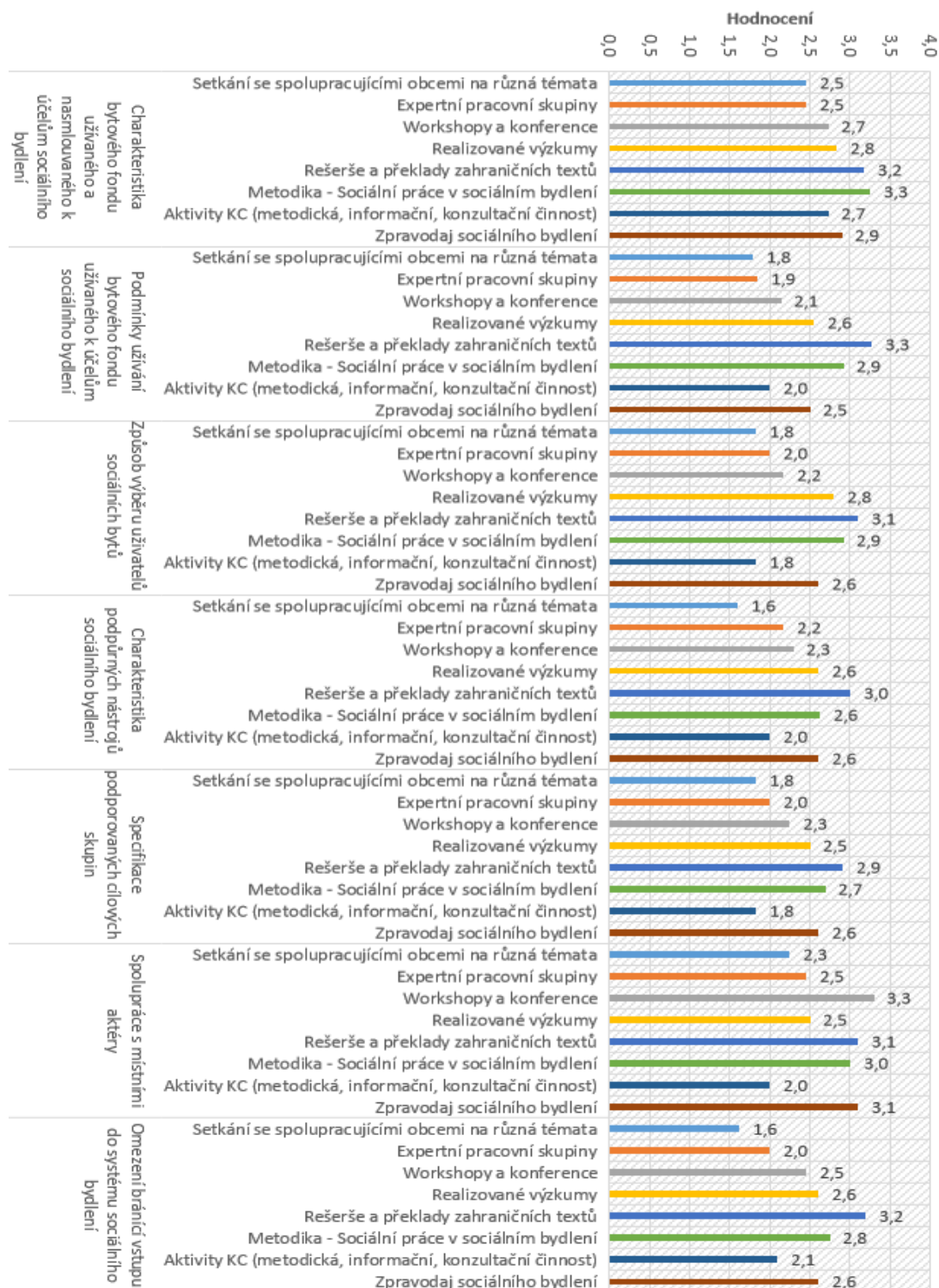
Pro spolupráci s místními aktéry byly jako nejvíce přínosné vnímány opět aktivity Kontaktního centra a jako nejméně přínosné workshopy a konference.

Ve vztahu k omezením bránícím vstupu do sociálního bydlení přínos zejména u setkání se spolupracujícími obcemi, a naopak nejnižší přínos ze všech aktivit byl připisován rešeršům a překladům zahraničních textů.

Jednotlivé popsané přínosy je ovšem nutné reflektovat v kontextu cílů jednotlivých aktivit systémového projektu.

Graf 2: Číselné průměry hodnocení vlivu a přínosu aktivit projektu v oblastech lokálního systému sociálního bydlení

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pracovníci obcí byli dále požádáni, aby zhodnotili přínosnost konkrétních metodických či výzkumných výstupů projektu na čtyřstupňové škále (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné). Konkrétní, do doby rozhovorů publikované materiály byly do hodnocení zařazeny po konzultaci s MPSV.

Z dat je patrné, že jako **nejvíce přínosný byl obcemi vnímán Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení**. Jako nejméně přínosné bylo naopak vnímáno Shrnutí výsledků dotazníkového šetření metodou DELPHI k tématu hodnocení bytové nouze a přidělování sociálního bydlení žadatelů. V následující tabulce jsou prezentovány jednotlivé hodnocené oblasti a číselné průměry získaného hodnocení na čtyřstupňové škále.

Tabulka 19: Hodnocení přínosnosti metodických a výzkumných výstupů projektu

Výzkumy a metodické dokumenty	Číselný průměr
Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení	1,69
Metodika nevyhovujícího bydlení a možnosti jeho řešení	2,00
Úvod do Housing First	2,11
Metodika sociální práce v sociálním bydlení	2,14
Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (PřF UK, CVMR, MKC pro MPSV)	2,38
Metodika " <i>Sociální bydlení – příprava projektů</i> " (ČVUT pro MPSV)	2,45
Shrnutí výsledků dotazníkového šetření metodou DELPHI k tématu hodnocení bytové nouze a přidělování sociálního bydlení žadatelů	2,64

Dále byla vyhodnocována přínosnost setkání obcí, a to opět na čtyřstupňové škále (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné). **Z tabulky je patrné, že bylo setkání obcí celkově vnímáno jako velmi až spíše přínosné.** V následující tabulce jsou prezentovány jednotlivé hodnocené oblasti a číselné průměry získaného hodnocení na čtyřstupňové škále. Toto hodnocení koresponduje s předchozími výroky obcí, kdy obce hodnotily kladně zejména ty aktivity, které vedly ke sdílení dobrých i špatných praxí na lokální úrovni systémů sociálního bydlení.

Tabulka 20: Setkání s obcemi

Setkání s obcemi	Číselný průměr
Evaluace obcí	1,29
Nucené vystěhování, jeho následky a práce s dluhy v bydlení	1,30
Sousedské vztahy	1,40
Udržitelnost systému sociálního bydlení	1,71

Dále byla vyhodnocována přínosnost expertních pracovních skupin perspektivou obcí, a to opět na čtyřstupňové škále (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné). Z tabulky je patrné, že byly expertní pracovní skupiny perspektivou obcí vnímány celkově jako velmi až spíše přínosné. Uvedené opět koresponduje s předchozími výroky obcí, které kladně hodnotily již zmiňovanou možnost sdílení, ale také vzdělávací aktivity (zejména ty prakticky zaměřené), které jim MPSV poskytovalo. V následující tabulce jsou prezentovány jednotlivé hodnocené oblasti a číselné průměry získaného hodnocení na čtyřstupňové škále.

Tabulka 21: Setkání expertních pracovních skupin perspektivou obcí

Setkání expertních skupin	Číselný průměr
Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení	1,50
Notářská a rozhodčí doložka	1,67
Dluhy v bydlení: jak je řešit a jak jim předcházet	1,69
Budoucnost sociálního bydlení v ČR	1,82

Konkrétní přínosy a dopady perspektivou pracovníků MPSV

Jako největší přínosy projektu hodnotili pracovníci projektu MPSV následující:

- Poskytnutí příležitosti obcím pro realizaci lokálního systému sociálního bydlení finančně podpořeného z OPZ;

- Nastavení lokálních systémů sociálního bydlení vzniklé za přispění komentářů MPSV k metodickým materiálům obcí;
- Realizace společných setkání obcí jako prostoru pro sdílení zkušeností;
- Vytvoření prostoru pro prezentaci lokálních praxí systémů sociálního bydlení na lokálních workshopech;
- Realizace školení a workshopů na míru pro jednotlivé obce např. k tématu notářských zápisů (doložek);
- Zprostředkování zahraničních služebních cest za účelem sdílení dobré praxe;
- Zprostředkování metodických materiálů (z jiných obcí).

Pracovníci Řídicího orgánu vnímali přínosy v oblasti dobré spolupráce mezi nimi samotnými a pracovníky systémového projektu, která vedla k „rychlému řešení věci např. poskytnutí obcím podpory při zasmluvnění lokálních evaluátorů“.

Analytický závěr a shrnutí

Přínosy a dopady podpory poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu byly hodnoceny opět v rámci jednotlivých oblastí nastavení systémů sociálního bydlení. **Obecně lze říci, že obce hodnotily v dlouhodobém měřítku (v souladu s předchozími evaluačními výstupy⁵¹) za nejprínosnější takové aktivity, kde jim byl vytvořen co největší prostor pro sdílení dobrých i špatných zkušeností z praxe sociálního bydlení, a aktivity, kde jim byly poskytnuty vědomosti a zkušenosti, které mohly posléze přímo uplatnit v praxi (ať už se jednalo o zahraniční cesty, workshopy nebo poskytnutí konkrétní konzultační či metodické činnosti ze strany Kontaktního centra). Pozitivně byly rovněž hodnoceny zejména ty činnosti, na kterých se mohly obce samy aktivně podílet.** Tuto rovinu přitom reflektovali i pracovníci Kontaktního centra a projekt tak hodnotili zejména jako příležitost pro pilotáž lokálních systémů sociálního bydlení za poskytování metodické a informační podpory prostřednictvím různých aktivit a následné sdílení těchto zkušeností (ať už ústně nebo formou tvorby metodických materiálů).

---

⁵¹ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ve vztahu k předchozím evaluačním výstupům⁵² lze poukázat na to, že hodnocení přínosnosti aktivit Kontaktního centra je vnímáno jako konstantně vysoké a stejně je tomu u „možnosti sdílení zkušeností mezi obcemi“. Překlady a rešerše zahraničních textů jsou naopak konstantně vnímány jako méně přínosné.

Z dat je patrné, že **jako nejvíce přínosný byl obcemi vnímán Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení**. Jako nejméně přínosné bylo naopak vnímáno Shrnutí výsledků dotazníkového šetření metodou DELPHI k tématu hodnocení bytové nouze a přidělování sociálního bydlení žadatelé.

---

⁵² Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

EQ9: Jaké konkrétní problémy a překážky nastaly při implementaci systémů sociálního bydlení? Jaký byl způsob jejich řešení? A jakou roli v jejich řešení mělo MPSV?

Odpověď na evaluační otázku vztahenou k problémům a překážkám při implementaci systémů sociálního bydlení, jejich řešení a roli MPSV byla zpracována na základě rozhovorů s pracovníky obcí zapojených do projektu (celkem 43 pracovníků obcí ze všech 16 zapojených obcí), na základě rozhovorů s pracovníky Kontaktního centra (n=8) a s pracovníky Řídícího orgánu (n=4). Rozhovory byly analyzovány pomocí tematické analýzy obsahu. V rámci prezentace dat jsou přitom využívány konkrétní témata a také (tam, kde to bylo vhodné či důležité pro dokreslení významu dat) také signifikantní výroky informantů. Takto získaná data poskytují různé perspektivy nahlížení na téma evaluační otázky. Analytické shrnutí těchto perspektiv je k dispozici v závěru této kapitoly.

Obce zapojené do projektu byly dotazovány na problémy a překážky, které se objevily v lokálních systémech sociálního bydlení. Následující tabulka prezentuje jejich přehled. **Z dat je patrné, že častou strategií obcí při objevení problémů či překážek byla žádost o podporu či vyjádření MPSV, kterých se jim vždy dostalo.**

Tabulka 22: Problémy a překážky

Problémy a překážky v nichž byla žádána nebo očekávána podpora MPSV	Způsob řešení vzhledem k MPSV	Role MPSV v řešení
Argumentace pro umístění sociálního bydlení a argumentace ve vztahu k politickému vedení	Žádost o vyjádření či podporu	Dopis ze strany MPSV, odvolávání se na MPSV při komunikaci s politickou reprezentací či „vedením“. Veřejná pochvala MPSV za realizaci dobré praxe v lokálním systému sociálního bydlení.

Problémy a překážky v nichž byla žádána nebo očekávána podpora MPSV	Způsob řešení vzhledem k MPSV	Role MPSV v řešení
Participace MPSV při tvorbě lokální Koncepce SB	Žádost k MPSV o zapojení	MPSV se zapojilo do lokální pracovní skupiny sociálního bydlení.
Potřeba metodického zhodnocení připravovaných kritérií a analýz	Žádost k MPSV o zapojení	MPSV poskytlo komentáře. Zpracování připomínek a konzultace k vytvářeným podkladům.
Posun harmonogramu projektu (z důvodu posunu harmonogramu IROP a zpoždění při dodání kvalitní analýzy)	Žádost o konzultaci	Konzultační činnost, podpora v jednání s řídicím orgánem, schválení posunu harmonogramu projektu.
Spolupráce s ÚP (a získání MOP pro klienty)	Žádost o podporu	Zorganizování setkání obcí s ÚP, jednání MPSV a ÚP ČR a konzultace s obcemi (sbírání zkušeností obcí).
Požadavky městských obvodů vlastních bytových fondů na informace o klientech (např. výpisy z rejstříku trestů)	Žádost o konzultaci	Získání informací a argumentů od Úřadu pro ochranu osobních údajů.
Prosazování koncepce sociálního bydlení v městských obvodech či u politického vedení	Žádost o podporu	Nabízení podpory a pomoci např. účast na prosazování koncepce sociálního bydlení na jednáních na úrovni obvodů. Získání pozitivní zpětné vazby MPSV k nastavení projektu v obci před politickou reprezentací. Nabídka PR podpory.
Potřeba podpory při řešení krizových nebo nejasných situací	Žádost o podporu	Poskytnutí podpory garanty při řešení konkrétních situací vyskytujících se v rámci realizace lokálních projektů sociálního bydlení.

Problémy a překážky v nichž byla žádána nebo očekávána podpora MPSV	Způsob řešení vzhledem k MPSV	Role MPSV v řešení
Potřeba podpory při nastavení systému notářských doložek (zápisů)	Žádost o podporu	Poskytnutí podpory, realizace setkání s obcemi za účasti hlavních reprezentantů notářské i exekutorské komory.
Udržení pozice sociálního pracovníka po ukončení projektu	Žádost o podporu	„ <i>Snaha o přípravu návazných projektů, v rámci nichž je pozice sociálního pracovníka.</i> “
Nedostatek bytového fondu	Žádost o podporu	Informace o dotačních titulech na výstavbu. Workshop o možnostech bytového fondu. Sdílení dobré praxe mezi obcemi „ <i>I v této otázce MPSV projevovalo snahu pomoci obcím prostřednictvím expertní skupiny specializující se na bytový fond.</i> “
Potřeba předcházet zadlužení domácností a efektivně, a hlavně rychle řešit situaci, kdy domácnost nezvládá plnit povinnosti nájemní smlouvy, neplatí anebo porušuje v domě dobré mravy.	Využití metodiky práce s problémovými nájemníky a uplatňování nástrojů, které jsou vyzkoušeny i v jiných městech jako např. notářské doložky u nájemních smluv.	Tematické semináře zaměřené na prevenci zadlužení a vystěhování Zprostředkování dobré praxe. „ <i>V této otázce se každopádně musí obce řídit příslušnými zákony a lze při řešení vzniklých problémů postupovat pouze dle občanského zákona.</i> “
Obtíže při tvorbě podkladových analýz	Poskytnutí dat ze strany MPSV a ÚP	Poskytnutí části dat, pomoc při obstarání dat k dávkám v bydlení i z ÚP („ <i>dlouhý proces získání dat od ÚP s ne zcela uspokojujícím výsledkem</i> “).
Hledání inspirace pro úpravu systému sociálního bydlení	Realizace setkání s jinou obcí	Zprostředkování kontaktu, účast na setkání.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obce dostaly (v otevřené otázce) možnost identifikovat dobré praxe ve svém lokálním systému sociálního bydlení. Výčet je zpracován na základě odpovědí pracovníků obcí v rámci evaluačního interview, jistě ale nepředstavuje úplný výčet dobrých praxí v jednotlivých projektech sociálního bydlení.

V rámci celkového hodnocení systémového projektu obce zmiňovaly následující dobré praxe:

- „*Soulad šestnácti obcí v motivaci řešit sociální bydlení*“;
- **Podařilo se ukázat, že i ty nejohroženější cílové skupiny sociálního bydlení (z hlediska délky bytové nouze a potřeb) jsou schopny bydlet!;**
- **Oddělení role sociální práce a pronajímatele bytů;**
- Uplatňování respektujícího přístupu v sociální práci s uživateli sociálního bydlení;
- Obhájení funkčnosti přístupu Housing Ready: „*Housing Ready byl obhájen jako nosný systém a v některých regionech i jediný možný systém.*“

V rámci dobrých praxí jednotlivých obcí obce samotné vypíchnly následující informace. Platí i pro mnohé další zapojené obce, ačkoliv je třeba samy neuvést.

Vlastní dobrá praxe z pohledu obcí:

- Spolupráce s širokou sítí aktérů (zejména poskytovatelé sociálních služeb a politická reprezentace) formou pracovních skupin ;
- Dobrá spolupráce s neziskovými organizacemi, školou, OSPOD a dalšími aktéry;
- Participativní tvorba metodiky sociální práce, která vznikla na základě pravidelných setkávání týmů sociálních pracovníků a metodických pracovníků a společného řešení témat jako např. Harm Reduction, principy sociálního bydlení, vzdělávání sociálních pracovníků, stížnosti, krizová intervence, závislosti, ukončování spolupráce, výměna pracovníka, úmrtí klienta, pracovní doba atd.);
- Nízkoprahovost při přidělování sociálního bydlení;
- Přidělování jednoho bytu, ze kterého se jeho uživatelé nestěhují;
- Uspořádání nábytkové sbírky na místním magistrátu (nábytek byl darován pracovníky magistrátu na základě zjištěné poptávky uživatelů sociálního bydlení);
- Zřízení kontaktní kanceláře pro klienty „*klienti ví, že když mají nějaký problém, tak se mohou na tuto kancelář obrátit, kam mají za SP přijít, kde sedí*“;

- Způsob, jakým si město poradilo se sociálně vyloučenou lokalitou, kdy z „nevýhody udělalo výhodu“. Město „začalo lokalitu řešit, bylo zde vytvořeno sociální bydlení. Byty byly rekonstruovány a díky spojování bytových jednotek se i snížil celkový počet bytových jednotek, což mělo za vedlejší efekt nižší počet obyvatel v dané lokalitě a díky tomu posílení komunitního života a také zkvalitnění sociální práce.“;
- Přímé zapojení vedení města a vedení úřadu, vedoucí majetkoprávního odboru a vedoucí sociálního odboru do realizačního týmu projektu;
- Spolupráce s asistenty prevence kriminality v sociálně vyloučené lokalitě;
- Zapojení se do projektu „Domovník preventista“, v rámci něhož docházelo k práci se sousedstvím a využívání spolupráce s domovníky v sociálně vyloučené lokalitě;
- Spolupráce se soukromými vlastníky bytového fondu na základě memoranda;
- Zapojení pracovníků úřadu do materiální pomoci klientům;
- Zřízení pozice bytového ombudsmana, který vstupuje do řešení sousedských sporů a stížností.

V rámci identifikace dobrých praxí obce refletovaly i dvě praxe, u nichž vnímaly, že nemusí být v souladu s perspektivou MPSV:

- Využívání institutu zvláštního příjemce jako nástroje finančního plánování (resp. šetření při využití zůstatku částky po zaplacení nezbytného). Při využívání tohoto institutu je ovšem nutné „reflektovat jeho limity a nastolit důvěru mezi klientem a pracovníkem města“;
- Uzavírání krátkodobých smluv s uživateli sociálního bydlení na maximálně tři měsíce.

Role MPSV v identifikovaných dobrých praxích byla obcemi vnímána v následujících oblastech:

- Sdílení dobré praxe z České republiky i ze zahraničí (workshopy, konference, zahraniční cesty);
- Metodická podpora při nastavování jednotlivých prvků lokálních systémů sociálního bydlení;
- Doporučování zapojení politické reprezentace a (snaha o) „vtahování“ politické reprezentace do projektů sociálního bydlení;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- Zapojení poskytovatelů soc. služeb do setkání obcí a expertních workshopů či do výstupů projektu.

Problémy a překážky perspektivou pracovníků MPSV

Problémem perspektivou pracovníků Kontaktního centra je „zápolení s politickým nastavením k sociálnímu bydlení na lokálních i na národní úrovni, kdy se na obou úrovních jedná o úřednický projekt s omezenými možnostmi lobbovat u politické reprezentace“. Jinými slovy pracovníci Kontaktního centra vnímali jako možný problém nedostatek podpory ze strany lokálních i národních politických reprezentací pro realizaci sociálního bydlení a zdůrazňovali přitom, že tato podpora je pro realizaci a udržitelnost sociálního bydlení nezbytná. Tento problém byl v této i předchozích evaluačních otázkách (i zprávách viz Glumbíková 2018a, 2018b) opakovaně zmiňován i samotnými obcemi, které uváděly, že podpora politické reprezentace na národní i lokální úrovni je pro existenci projektů sociálního bydlení zcela nezbytná.

Pracovníci projektu MPSV v tomto kontextu reflektovali, že jsou vůči obcím ve dvojím postavení „v roli vnímané kontroly z MPSV“ a v roli „podpůrné autority při vyjednávání s lokální politickou reprezentací“. Tato perspektiva přitom odpovídá i vnímání role MPSV ze strany obcí, což opakovaně zmiňovaly i v předchozích evaluačních výstupech (Glumbíková 2018a, 2018b).

Z perspektivy Řídícího orgánu se v obcích vyskytovaly nejčastěji následující problémy:

- Nábor sociálních pracovníků v počátcích projektu způsobený nejspíše jejich nedostatkem na trhu práce;
- Zasmulvnění evaluátorů v kontextu zdržení vyhlášení zakázky na evaluátora systémového projektu;
- Naplňování indikátorů (zejména celkového počtu podpořených klientů, kteří dosáhli hranice podpory 40 hodin).

Všechny výše uvedené problémy a překážky byly dle vyjádření Řídícího orgánu řešeny ve spolupráci s „kolegy z MPSV“ a byly vyřešeny i díky otevřené komunikaci mezi pracovníky Kontaktního centra a podpořených obcí, díky níž se „obce pracovníkům Kontaktního centra spíše svěřily“. Zde je patrná pozice „důvěrníků“, o níž hovořily i pracovníci obcí.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Analytický závěr a shrnutí

Obce definovaly řadu problémů a překážek při implementaci lokálních systémů sociálního bydlení jako např. potřebu argumentační podpory ve vztahu k politickému vedení, požadavky městských obvodů vlastních bytový fond na informace o klientech, prosazování koncepce sociálního bydlení v obvodech a u politického vedení, spolupráci s Úřadem práce a městskými obvody, potřebu předcházet zadlužení domácností aj. Tyto problémy a překážky bylo přitom možné (s jistou úrovní zobecnění) kategorizovat do: a) problémů a překážek spočívajících v určité nutnosti „obhajovat“ existenci sociálního bydlení „navenek“; a b) problémů a překážek v oblasti řešení „denní agendy“ realizace systémů sociálního bydlení. Důležitým a v obcích aktuálně vnímaným problémem bylo rovněž udržení pozice sociálního pracovníka (pro sociální bydlení) v obci po ukončení projektu. **Obce přitom reflektovaly, že pakliže MPSV požádaly o podporu, dostalo se jim jí, což vedlo k řešení nebo částečnému řešení situace („v rámci legislativních možností“).**

Kromě problémů a překážek v lokálních systémech sociálního bydlení obce identifikovaly řadu lokálních dobrých praxí od zapojování lokálních aktérů v oblasti sociálního bydlení do pracovních skupin přes nízkoprahový přístup při zabydlování a uplatňování respektujícího přístupu v sociální práci v sociálním bydlení po uspořádání nábytkové sbírky. **Role MPSV v těchto dobrých praxích spočívala v metodické a informační podpoře, tvorbě platform pro sdílení, zprostředkování inspirace a podpoře při argumentaci ve vztahu k dalším aktérům sociálního bydlení.** Pracovníci obcí i MPSV přitom oceňovali jako důležitý faktor pro existenci dobrých praxí v lokálních projektech „*soulad šestnácti obcí v motivaci řešit sociální bydlení*“.

Problémem perspektivou pracovníků Kontaktního centra je „politická podpora sociálního bydlení na lokálních i na národní úrovni, kdy se na obou úrovních jedná o úřednický projekt s omezenými možnostmi lobbovat u politické reprezentace“.

Jinými slovy pracovníci Kontaktního centra vnímali jako možný problém nedostatek podpory ze strany lokálních i národních politických reprezentací pro realizaci sociálního bydlení a zdůrazňovali přitom, že tato podpora je pro realizaci a udržitelnost sociálního bydlení nezbytná. V tomto se shodovali s jednou ze dvou oblastí významných problémů a překážek identifikovaných v rámci realizace lokálních projektů sociálního bydlení samotnými obcemi.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pracovníci Řídícího orgánu doplňovali, že všechny problémy a překážky v oblasti řízení projektu (např. naplňování indikátorů, zaslouvnění lokálních evaluátorů) byly vyřešeny díky otevřené komunikaci mezi pracovníky Kontaktního centra a podpořených obcí, díky níž se *„obce pracovníkům Kontaktního centra spíše svěřily“*. Zde je patrná pozice *„divěrníků“*, o níž hovořily i pracovníci obcí.

EQ10: Jaké jsou konkrétní přínosy realizovaného projektu pro další zainteresované subjekty projektu?

Evaluační otázka věnující se konkrétním přínosům realizovaného projektu pro další zainteresované subjekty byla zpracována na základě: evaluačního dotazníku pro členy expertních pracovních skupin (n=3 pracovní skupiny; 46 respondentů), polostrukturovaného rozhovoru se členy pracovních skupin (n=6), evaluačního dotazníku pro účastníky workshopů (n=16 workshopů; 397 respondentů), rozhovoru s pracovníky obcí zapojenými do projektu (celkem 43 pracovníků obcí ze všech 16 zapojených obcí), dotazníku pro uživatele webových stránek projektu (n=68), dotazníku pro odběratele Zpravodaje sociálního bydlení (n=22), dotazníku/rozhovoru s pracovníky obcí nezapojenými do projektu (n=9; údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec) a analýzy statistických podkladů poskytnutých MPSV.

Data byla analyzována pomocí tematické analýzy obsahu a deskriptivní statistiky. V rámci prezentace dat jsou přitom využívány konkrétní témata a také (tam, kde to bylo vhodné či důležité pro dokreslení významu dat) signifikantní výroky informantů. Takto získaná data poskytují různé perspektivy nahlížení na konkrétní přínosy realizovaného projektu pro další zainteresované subjekty. Analytické shrnutí těchto perspektiv je k dispozici v závěru této kapitoly.

V rámci následující evaluační otázky jsou hodnoceny konkrétní přínosy jednotlivých aktivit MPSV pro další zainteresované subjekty projektu. Konkrétní hodnocené aktivity byly vybrány po domluvě se zadavatelem.

Expertní pracovní skupiny

Členové expertních pracovních skupin (každá cca 20 členů) byli dotazováni na jejich hodnocení složení, formátu, přínosů, silných a slabých stránek, chybějících témat a doporučení pro další činnost. Celkově bylo dotazováno šest osob: dvě osoby z expertní pracovní skupiny A (sociální práce v sociálním bydlení), dvě osoby z expertní pracovní skupiny B (poskytovatelé bytového fondu) a dvě osoby z expertní pracovní skupiny C (prevence ztráty bydlení a sociální začleňování). Hodnocení všech tří expertních

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

pracovních skupin se shodovalo, proto je prezentováno souhrnně ve struktuře silných stránek, slabých stránek a doporučení.

Jako silné stránky expertních pracovních skupin bylo vnímáno (oblasti jsou řazeny podle informanty přisuzované důležitosti):

- **„Dozvědění se nového skrze střet perspektiv a různých pohledů na to, co funguje a co nefunguje“;**
- **Zajištění různorodosti zapojených členů pracovních skupin:** „Zapojení obcí, neziskových organizací, komerčních subjektů a jiných expertů“; „Dobré bylo setkávání lidí napříč obcemi, peer to peer sdílení; možnost setkávání se napříč ústředními orgány“;
- **Odbornost** členů pracovní skupiny;
- Možnost propojení systémové roviny činnosti MPSV a praxe realizovaných aktivit obcí, neziskových organizací a dalších aktérů;
- **Pravidelnost a příležitost pro setkávání:** „Dobrá byla pravidelnost, nebyly to jednorázové semináře“; „Možnost scházet se i mimo konference“;
- **Výběr témat.**

Jako slabé stránky či rozvojové oblasti expertních pracovních skupin byly vnímány následující oblasti (oblasti jsou řazeny podle přisuzované důležitosti):

- **Nejasný mandát a cíl setkání:** „nebylo jasné, k čemu činnost pracovní skupiny směřuje a zda a jak bude pracováno s případnými výstupy činnosti z jednotlivých setkání“, kdy:
  - „Pracovní skupiny vznikly za účelem podpory přípravy **Zákona o sociálním bydlení**, to, že z něj sešlo, vedlo k devalvaci celého konceptu expertních pracovních skupin a **ztrátě společného cíle**“;
- „**Zápisy, které by měly kumulativní (úhrnnou) povahu, a směřovaly ke společnému cíli**“;
- „Je to jen o sdělování názorů, **ne o vytváření něčeho nového**“;
- **Šíře pracovních skupin a jejich velikost, díky níž nelze realizovat „tvůrčí věci“:** „rozkročeno od lokalit, dobrých praxí až po střešní/lobbistické organizace. Mělo to dopad na diskuse.“, s uvedeným souvisely i následující dvě rozvojové oblasti: 1. „**Díky velikosti skupiny je problém se dostat ke slovu, hůře se prezentovaly názory**“; 2. „**Díky velikosti je v takto koncipované pracovní skupině složité udržet zacílenou diskuzi... opakovaně docházelo k tematickému odbíhání účastníků**“;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- V kontextu aktuálního vývoje gestora sociálního bydlení, **vtáhnout do pracovní skupiny více i zástupce MMR.** „*Chyběli mi zde zástupci MMR a jejich názory, expertní pracovní skupiny by mohli být platformou pro podporu spolupráce ministerstev...*“.⁵³
- Paralelnost různých pracovních skupin a fór: „*Stejní lidé se potkávali na různých pracovních skupinách a vypořádavacích skupinách. Bylo těžké volit témata.*“ Tuto rozvojovou oblast lze přitom dát do určitého kontrastu s volbou témat, která byla na druhou stranu vnímána jako silná stránka expertních pracovních skupin;
- Kolísavá kvalita prezentací: „*jak to řešit a dělat lépe až po města, kde to rozjíždějí a klopýtají a pochybují, zda to má smysl.*“

Doporučení členů expertních pracovních skupin směřovaly zejména ke „**zvýšení kontinuity expertních pracovních skupin**“:

- **Vyjasnění cíle**, ke kterému mají expertní pracovní skupiny směřovat („*tj. vyjasnit si účel a plánovaný výstup*“);
- „*Prioritně se zaměřit na téma Zákona o sociálním bydlení*“;
- Udržet stabilního člověka na organizaci pracovních skupin: „*aby tam byl někdo, kdo to bude svolávat a udržovat kontinuitu – když to někdo táhne*“;
- **Tvorba zápisů a směřování skrze ně ke konkrétnímu tématu:** „*vědět, jak bude pracováno s výstupy pracovní skupiny – k čemu má daná činnost směřovat*“;
- „*Zúžit skupiny na aktivní členy, co do toho chtějí jít.*“;

Dále jsme vyhodnotili evaluační dotazníky z expertních pracovních skupin (n=3, 46 respondentů, viz dále příloha č. 2)⁵⁴ za sledované období. Ve vztahu k expertním pracovním skupinám jsme připravili také celkové hodnocení expertních pracovních skupin realizovaných v rámci projektu za sledované období v několika sledovaných oblastech. Ze získaných dat je patrné, že většina účastníků hodnotila sledovaná jednání expertní pracovní skupiny jako přínosné pro téma sociálního bydlení i sociálního začleňování. Panovala také téměř stoprocentní spokojenost s obsahovou úrovní i úrovní organizace. Ve vztahu s předchozím hodnocením expertních skupin lze uvedené interpretovat tak, že byt' lze u expertních pracovních skupin identifikovat konkrétní rozvojové oblasti (viz výše), jsou

⁵³ Pozn. MMR bylo členem expertní skupiny, nicméně zástupce se neúčastnil.

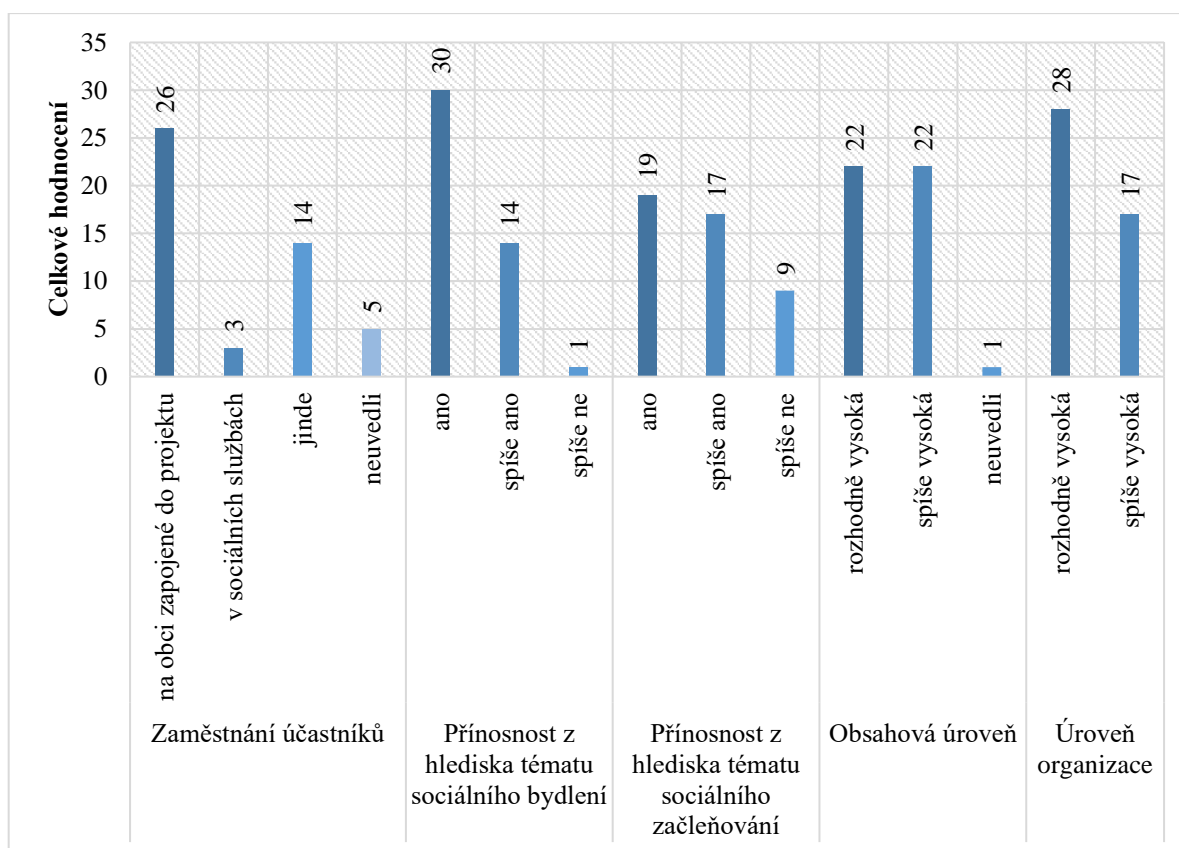
⁵⁴ Jedná se o evaluační dotazník k jednání expertních pracovních skupin, jež se konaly ve sledovaném období.

stále hodnoceny svými účastníky celkově pozitivně. Je také důležité podotknout, že výše uvedené rozvojové oblasti jsou vztahovány spíše k celkovému formátu aktivity než ke konkrétnímu zhodnocení jedné akce.

Graf 3: Celkové zhodnocení expertních pracovních skupin⁵⁵

Workshopy

Vyhodnocení jednotlivých workshopů (n= 16)⁵⁶ je součástí přílohy č. 3. Nyní budeme prezentovat souhrnná data vyhodnocení v rámci jednotlivých workshopů realizovaných od 28. 10. 2018 (kdy končilo předchozí hodnocené období) do 8. 4. 2020.

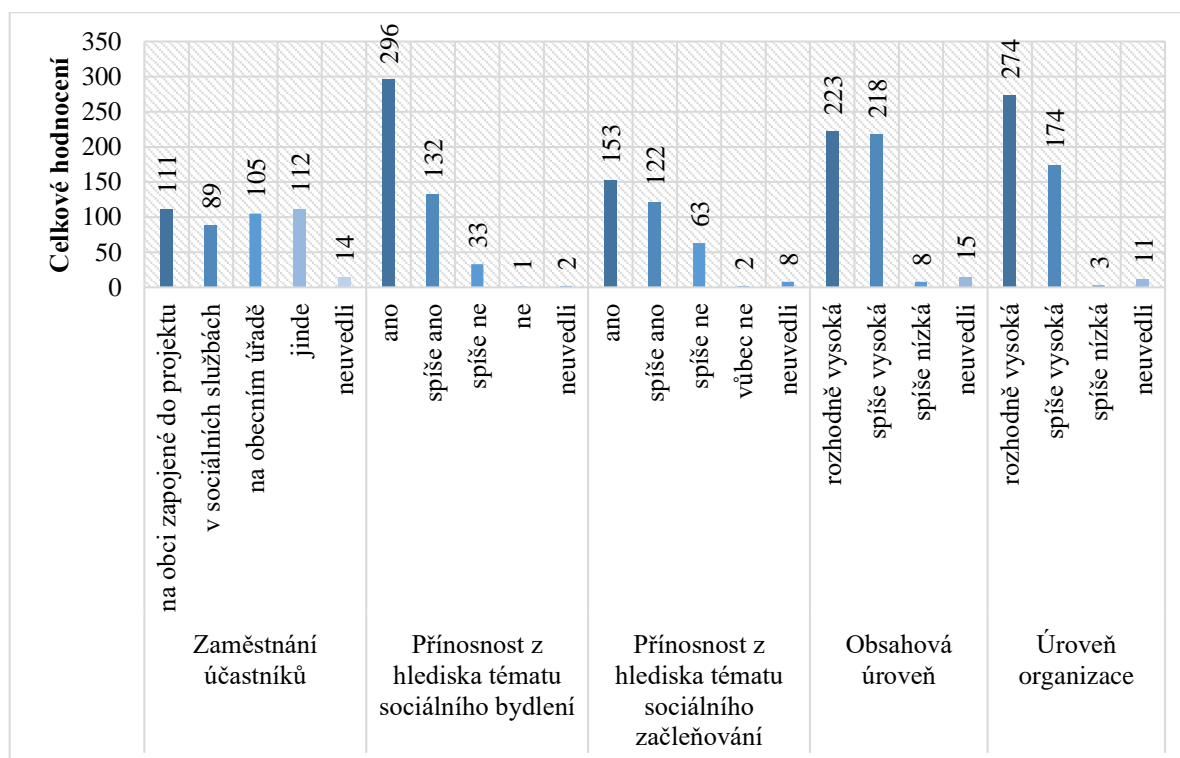
⁵⁵ Jednotkou je počet respondentů.

⁵⁶ Jedná se o workshopy, od nichž byl zhotoviteli evaluace předán podklad (evaluační dotazník) od zadavatele (MPSV).

Z příložené tabulky je patrné, že se workshopů nejvíce účastnili zaměstnanci obcí zapojených do projektu, pracovníci obecního úřadu a zaměstnanci v sociálních službách. 92 % účastníků považovalo workshopy za přínosné nebo spíše přínosné z hlediska tématu sociálního bydlení. 80 % účastníků považovalo workshopy za přínosné nebo spíše přínosné ve vztahu k tématu sociálního začleňování. Z hlediska obsahové úrovně hodnotilo úroveň obsahu jako rozhodně vysokou nebo spíše vysokou 95 % účastníků. Úroveň organizace byla hodnocena jako rozhodně nebo spíše vysoká 97 % účastníků.

Graf 4: Souhrnné hodnocení workshopů

Facebook

Facebook projektu byl hodnocen na základě analýzy statistik návštěvnosti Facebooku.

V rámci analýzy statistik návštěvnosti k facebookovým stránkám můžeme uvést následující průměry souhrnných statistických údajů (údaje jsou za období od 28. 10. 2018, kdy končilo předchozí hodnocené období, do 8. 4. 2020⁵⁷):

⁵⁷ Viz Glumbíková a kol., 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- Počet „*To se mi líbí*“: k 28. 10. 2018: **465**, k 8. 4. 2020: **947** (**nárůst více než 50 %**: 482, **průměrně** za dané období **661**);
- Počet lidí, kteří se zapojili na stránce, například kliknutím nebo vytvořením příběhu za 28 dní (k 8. 4. 2020): **průměrně 388**;
- Počet lidí, kterým se na obrazovku dostal jakýkoli obsah (příspěvky, oznámení polohy...) z facebookové stránky nebo o facebookové stránce za 28 dní (k 8. 4. 2020): **průměrně 8 348**;
- Počet, kolikrát se někomu dostal na obrazovku jakýkoli obsah (příspěvky, oznámení polohy...) z facebookové stránky nebo o facebookové stránce za 28 dní (k 8. 4. 2020): **průměrně 10 082**;
- Počet uživatelů, kteří se k stránce vyjádřili negativně za 28 dní (k 8. 4. 2020): **průměrně 134** Celkový počet negativních ohlasů na stránku za 28 dní (k 8. 4. 2020): **průměrně 168**.

K výše uvedenému je potřeba podotknout, že se jednotlivé údaje vyvíjely v čase a počty reakcí na facebookové stránky projektu byly ovlivněny: a) harmonogramem pořádaných akcí; b) aktuálním socio-politickým děním; a c) (aktuálními) řešenými tématy.

Web projektu

V rámci analýzy statistik návštěvnosti webových stránek můžeme uvést následující souhrnné statistické údaje:

- K 28. 10. 2018 bylo **4 463** uživatelů⁵⁸ webových stránek; k 8. 4. 2020 bylo **31 453** uživatelů webových stránek (více než **sedminásobný nárůst**);
- K 28. 10. 2018 došlo k **31 146** zobrazení stránek; k 8. 4. 2020 došlo k **145 987** zobrazení stránek (**téměř pětinasobný nárůst**);
- Počet opakovaných návštěv webové stránky činil k 8. 4. 2020 **83 %**;
- **Nejčastěji zobrazované obsahy:** Koncepce sociálního bydlení České republiky, Základní informace o sociálním bydlení: Zákon o sociálním bydlení, O projektu, Novinky a Akce, Dokumenty (zejména Metodiky), FAQ (Často kladené dotazy)

⁵⁸ Uživatel = osoba využívající webové stránky.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Online dotazník k webovým stránkám projektu byl distribuován pracovníky projektu všem osobám se zájmem o Zpravodaj sociálního bydlení (více než 1000 odběratelů), dále byl zmíněn v samotném Zpravodaji a rovněž byl dále šířen skrze facebookové stránky projektu. Online dotazník byl vytvořen pomocí serveru Survio, kde byl aktivní po dobu 60 dní.

Dotazník vyplnilo celkem **68 respondentů** (z toho 52 žen a 16 mužů) a nejde o reprezentativní vzorek. **79,4 % (54) respondentů uvedlo, že se o oblast sociálního bydlení zajímá v rámci výkonu své profese. 13,2 % (9) respondentů uvádělo, že shání sociální bydlení pro sebe nebo pro svou rodinu.** Tento údaj se jeví být zajímavý, když webové stránky projektu jsou využívány i přímo osobami, které mohou být v bytové nouzi, pro dohledání důležitých informací. 5,9 % (4) respondentů uvedlo, že se zajímá o sociální bydlení ve svém volném čase a 1,5 % (1) respondentů uvedlo, že se o oblast sociálního bydlení zajímá v rámci studia.

Z hlediska zaměstnání respondentů bylo nejvíce respondentů ze **státní správy, samosprávy a neziskových organizací.**

Tabulka 23: Respondenti – Webové stránky projektu

Odpověď	Četnost	Procentuální zastoupení
Nezisková organizace	22	32,4
Státní správa	15	22,1
Samospráva	9	13,2
Úředník obce	8	11,8
Jiné	7	10,3
Důchod	3	4,4
Komerční sektor	1	1,5
Vzdělávací instituce	1	1,5
Nezaměstnaná/ý	1	1,5
Mateřská či rodičovská dovolená	1	1,5
Výzkumná instituce či organizace	0	0
Student	0	0

Na otázku, odkud se o webových stránkách dozvěděli, **nejvíce respondentů odpovědělo, že od pracovníků MPSV nebo ze Zpravodaje sociálního bydlení.**

Tabulka 24: Původ informace o webových stránkách

Odpověď	Četnost	Procentuální zastoupení
Od pracovníků MPSV	25	36,8
Ze Zpravodaje sociálního bydlení	13	19,1
Na akcích MPSV	10	14,7
Od pracovníků neziskové organizace nebo obce	7	10,3
Jiné (pomocí vyhledávání na internetu)	6	8,8
Od známého/kolegy/kamaráda, který mi je doporučil	5	7,4
Z Facebooku Sociální bydlení v ČR	2	2,9

Další otázka se vztahovala k frekvenci návštěv webových stránek. **Nejvíce respondentů uvádělo, že stránky navštěvuje jednou měsíčně nebo že je nenavštěvuje pravidelně.**

Tabulka 25: Návštěvnost webových stránek

Odpověď	Četnost	Procentuální zastoupení
Každý den	3	4,4
2–3x týdně	1	1,5
1–2x týdně	9	13,2
Jednou za 14 dní	12	17,6
Jednou měsíčně	14	20,6
Stránky nenavštěvují pravidelně.	22	32,4
Stránky navštěvují jen v případě, že mi přijde upozornění na novinky na stránkách.	7	10,3

Respondenti byli dále dotazováni, jak často navštěvují jednotlivé rubriky. Mezi nejvíce navštěvované rubriky patřily „Co je sociální bydlení?“ a O projektech, v roce 2018 (viz předchozí evaluační výstupy⁵⁹) se jednalo o rubriky: Novinky, Akce a Dokumenty.

⁵⁹ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Tabulka 26: Návštěvnost rubrik webových stránek

Rubriky Webu	Velmi často	Spíše často	Téměř vůbec	Vůbec
Novinky	24 (35,3 %)	31 (45,6 %)	10 (14,7 %)	3 (4,4 %)
O projektech	9 (13,2 %)	38 (55,9 %)	17 (25 %)	4 (5,9 %)
Dokumenty	16 (23,5 %)	31 (45,6 %)	16 (23,5 %)	5 (7,4 %)
Akce	16 (23,5 %)	30 (44,1 %)	18 (26,5 %)	4 (5,9 %)
Co je sociální bydlení?	7 (10,3 %)	37 (54,4 %)	18 (26,5 %)	6 (8,8 %)
Často kladené dotazy	9 (13,2 %)	27 (39,7 %)	24 (35,3 %)	8 (11,8 %)

Na otázku po celkové spokojenosti s obsahem webových stránek sociálního bydlení odpovědělo 39,7 % respondentů (v roce 2018 se jednalo o 41,7 %), že jsou velmi spokojeni, a zbylých 57,4 % respondentů (v roce 2018 se jednalo o 58,3 %), že jsou spíše spokojeni. Spokojenost s webovými stránkami projektu lze tak považovat za konstantně vysokou. Dva respondenti uvedli, že jsou spíše nespokojeni.

Respondenti uváděli (stejně jako v roce 2018 viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b), že se jim na webových stránkách líbí zejména:

- Přehlednost;
- Aktuálnost („aktuální informace týkající se sociálního bydlení“);
- Informace („informace o sociálním bydlení na jednom místě“);
- Obsahově: příklady dobré praxe, informace o vzdělávacích akcích, analýzy, metodiky, názory odborníků.

Na otázku, co se jim na webových stránkách nelíbí, odpovídali respondenti zejména, že chybí:

- Chybějící zasilání o provedených změnách na e-mail;
- Více zkušeností se sociálním bydlením z neziskových organizací;
- Posílení sdílení praktických zkušeností.

Poslední otázka byla vztažena k tomu, jaká témata na webových stránkách chybí.

Respondenti se domnívali, že chybí zejména následující:

- Výsledky evaluace projektu („kolika domácnostem sociální bydlení pomohlo“);
- Větší zaměření na sociální bydlení v jednotlivých krajích a regionech;
- Praktické poznatky o propojování sociální práce a sociálního bydlení;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- Souhrn výhod provozování sociálního bydlení pro obce, který by na ně mohl působit motivačně;
- Informace o možnostech pobírat sociální dávky ve vztahu k sociálnímu bydlení;
- „více věcí k aktuálnímu stavu Covid 19“;
- Podrobné srovnání sociálního bydlení v České republice a v zahraničí;
- Informace o dění a plánech ve vztahu k Zákonu o sociálním bydlení;
- Více příběhů a kazuistik klientů sociálního bydlení, ze kterých „by se šlo učit“;
- Průzkum názorů případných budoucích pronajímatelů sociálních bytů.

Až na potřebu informací vztahených ke COVID-19 se jednotlivá témata shodovala s předchozími evaluačními výstupy viz Glumbíková a kol. (2018a, 2018b).

Zpravodaj sociálního bydlení

Zpětná vazba ke Zpravodaji sociálního bydlení od jeho odběratelů byla zjišťována **formou on-line dotazníku**. Online dotazník ke Zpravodaji projektu byl distribuován pracovníky projektu všem osobám se zájmem o Zpravodaj sociálního bydlení (více než 1000 odběratelů), dále byl zmíněn v samotném Zpravodaji a rovněž byl dále šířen skrze facebookové stránky projektu. Online dotazník byl vytvořen pomocí serveru Survio, kde byl aktivní po dobu 60 dní.

Zajímalo nás, jak jsou odběratelé Zpravodaje sociálního bydlení spokojeni s jeho obsahem, způsobem distribuce a intenzitou vydávání.

On-line dotazník byl v měsíci dubnu 2020 vyplněn 22 odběrateli a nejde o reprezentativní vzorek. Jak je patrné z níže uvedených tabulek, většinou se jednalo o pracovníky obcí nebo pracovníky nestátní neziskové organizace. **O Zpravodaji se většina respondentů dozvěděla během aktivit přímo souvisejících s realizací projektu (konference, workshopy) nebo z webových stránek projektu.**

Tabulka 27: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Pracoviště

Pracoviště	Četnost	Procenta
Úředník na obecním úřadě obce s rozšířenou působností	7	31,8
Pracovník nestátní neziskové organizace	5	22,7
Úředník na obecním úřadě	3	13,6
Jiné	3	13,6
Úředník na kraji	2	9,1
Úředník v jiné státní instituci	1	4,5
Pracovník v komerčním sektoru	1	4,5
Člen volené samosprávy na obecním úřadě	0	0
Pracovník vzdělávací či výzkumné instituce	0	0

Pravidelnost čtení Zpravodaje sociálního bydlení je možné na základě odpovědí hodnotit jako nadprůměrnou (54,6 % respondentů čte pravidelně nebo spíše pravidelně) stejně jako v šetření realizovaném v roce 2018.

Tabulka 28: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Pravidelnost čtení Zpravodaje

Pravidelnost	Četnost	Procenta
Pravidelně	4	18,2
Spíše pravidelně	8	36,4
Spíše nepravidelně	4	18,2
Zřídka	4	18,2
Vůbec	2	9,1

Na základě odpovědí uvedených v následujících tabulkách lze konstatovat, že **většina respondentů, kteří on-line dotazník vyplnili, je s obsahem Zpravodaje spokojena (86,4 %), přičemž shodný počet respondentů uváděl, že prochází Zpravodaj celý a k podrobnému pročtení si vybírá některé příspěvky.**

Tabulka 29: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Celková spokojenost s obsahem Zpravodaje

Spokojenost	Četnost	Procenta
Velmi spokojen/a	8	36,4
Spíše spokojen/a	11	50
Spíše nespokojen/a	2	9,1
Velmi nespokojen/a	1	4,5

Z obsahu jsou jako přínosné hodnoceny především rubriky, které přinášejí informace o zkušenostech obcí realizujících projekty sociálního bydlení; stejně tomu bylo v rámci šetření realizovaném v roce 2018. Bližší hodnocení přínosnosti jednotlivých rubrik Zpravodaje je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 30: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Rubriky

Rubriky	Přínosné	Spíše přínosné	Spíše nepřínosné	Nepřínosné
Informace o zkušenostech obcí zapojených do projektu sociálního bydlení	17 (77,3 %)	1 (4,5 %)	3 (13,6 %)	1 (4,5 %)
Informace o sociálním bydlení	13 (59,1 %)	7 (31,8 %)	2 (9,1 %)	0
Informace o publikacích, analýzách a výzkumech	10 (45,5 %)	8 (36,4 %)	4 (18,2 %)	0
Informace o akcích projektu	8 (36,4 %)	11 (50 %)	2 (9,1 %)	1 (4,5 %)

Nejvíce respondenty z dosavadního obsahu Zpravodaje **zaujaly příklady z praxe jednotlivých obcí realizujících sociální bydlení, odkazy na výzkumy a metodické materiály a rubrika často kladených dotazů.** Podobně jako v šetření realizovaném v roce 2018 si čtenáři Zpravodaje **přáli, aby byla věnována větší pozornost právě dobré praxi v České republice a v zahraničí,** a to zejména v oblasti sociální práce v sociálním bydlení.

S distribucí, dostupností a frekvencí vydávání jsou respondenti on-line dotazníku pro odběratele spokojeni (v 82 % případů s distribucí, v 86 % případů s dostupností, v 91 % případů s frekvencí vydávání). Výsledky jsou v zásadě totožné s těmi z šetření

realizovaného v roce 2018 (viz Glumbíková 2018a, 2018b). **Distribuce, dostupnost a frekvence jsou tedy konstantní oblastí vysoké spokojenosti čtenářů.⁶⁰**

Tabulka 31: Spokojenost se způsobem distribuce Zpravodaje sociálního bydlení

Spokojenost	Četnost	Procenta
Velmi spokojen/a	8	36,4
Spíše spokojen/a	10	45,5
Spíše nespokojen/a	3	13,6
Velmi nespokojen/a	1	4,5

Tabulka 32: Spokojenost s dostupností Zpravodaje

Dostupnost	Četnost	Procenta
Zcela vyhovující	12	54,5
Spíše vyhovující	7	31,8
Spíše nevhovující	3	13,6
Zcela nevhovující	0	0

Tabulka 33: Hodnocení frekvence vydávání Zpravodaje

Frekvence vydávání	Četnost	Procenta
Zcela vyhovující	12	54,5
Spíše vyhovující	8	36,4
Spíše nevhovující	2	9,1
Zcela nevhovující	0	0

Perspektiva obcí nezapojených do projektu

Aktivity, které využívají obce nezapojené do projektu (n=9; údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec) za hodnocené období, jsou: a) odebírání Zpravodaje sociálního bydlení; b) Web projektu; c) výstupy konferencí a workshopů; d) (veřejně přístupné) metodiky; e) výzkumy (zejména Výzkum sousedských vztahů); a f) workshopy

⁶⁰ Zpravodaj je dostupný na webových stránkách projektu a také na Facebooku projektu. Je rovněž distribuován osobám, které projeví o jeho distribuce zájem. Tato distribuce probíhá prostřednictvím emailu. V některých případech je Zpravodaj sdílen i jinými aktéry např. Národní sítí zdravých měst. Zpravodaj vychází pravidelně v intervalu přibližně co tři až čtyři měsíce.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

(např. 20. 6. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Ostrava).

Respondenti byli dále dotazováni na zaznamenání a přínosnost jednotlivých aktivit MPSV (opět hodnocena na čtyřstupňové škále). **Z dat je patrné, že obce nezapojené do projektu zaznamenaly řadu aktivit a hodnotí je zejména jako velmi nebo spíše přínosné. Jako nejvíce přínosná aktivita byl hodnocen Web projektu a Zpravodaj sociálního bydlení.** V rozporu s obcemi zapojenými do projektu zaznamenalo zcela pochopitelně méně obcí aktivity Kontaktního centra. Uvedené je třeba hodnotit v perspektivě toho, s jakou intenzitou podpory jednotlivých aktivit se mají obce nezapojené do projektu možnost setkat.

Tabulka 34: Přínosnost aktivit MPSV

Aktivity	Přínosnost ⁶¹			
	Zaznamenali	Velmi přín.	Spíše přín.	Spíše nepřín. ⁶²
Web projektu (www.socialnibydeni.mpsv.cz)	9	9		
Tematické workshopy	6		6	
Realizované výzkumy a analýzy (např. výzkum sousedských vztahů,	8	4	2	2
Metodika Sociální práce v sociálním bydlení	6	3	3	
Zpravodaj sociálního bydlení	6	6		
Workshopy ve Vašem kraji	4	2	2	
Konference	4	2	2	
Metodika nevyhovujícího bydlení	4		4	
Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (PřF UK pro MPSV)	2		2	
Metodika "Sociální bydlení – příprava projektů" (ČVUT pro MPSV)	2	2		
Aktivita Kontaktního centra (e-mailové, telefonické nebo osobní konzultace s KC, metodická, informační a koordinační činnost)	2	2		
Facebook @socialnibydenivcr	1		1	
Rešerše a překlady zahr. textů				

⁶¹ Aktivity jsou hodnoceny dle přínosnosti za konkrétní obec. Do evaluace bylo zahrnuto 9 obcí.

⁶² Odpovědi „zcela nepřínosné“ nebyly přítomny.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Analytický závěr a shrnutí

Konkrétní přínosy realizovaného projektu pro další zainteresované subjekty projektu byly hodnoceny různými nástroji v rámci specifických aktivit projektu vybraných po domluvě se zadavatelem. **Pakliže bychom chtěli shrnout výsledky evaluace jednotlivých aktivit, je zřejmé, že můžeme konstatovat, že jsou aktivity projektu celkově hodnoceny jako přínosné. Jako obzvláště přínosné jsou opět hodnoceny právě ty aktivity, které:**

- a) umožňují sdílení dobré praxe;**
- b) jsou prakticky zaměřené;**
- c) přináší aktuální informace;**
- d) posilují expertnost a přináší inspiraci těm, kteří je využívají;**
- d) umožňují aktivní participaci.**

Zároveň je možné podotknout, že oproti výsledkům z evaluace z roku 2018 roste význam aktivit projektu v online prostředí.

Expertní pracovní skupiny byly hodnoceny pozitivně jako místo setkávání pro aktéry s pluralitou názorů a expertností a sdílení zkušeností se sociálním bydlením a s ním souvisejícími tématy. Jednotlivé pracovní skupiny byly dotazovanými respondenty hodnoceny pozitivně. Při rozhovorech s jednotlivými zapojenými experty se ukazovaly spíše výhrady k dlouhodobému směřování expertních pracovních skupin. Jako hlavní rozvojové oblasti expertních pracovních skupiny byly zmiňovány zejména: a) nejasný mandát a cíl setkávání pracovních skupin; b) chybějící kontinuita pracovních skupin; a c) potřeba užšího zaměření, ideálně na téma vzniku Zákona o sociálním bydlení (a s tím související větší zapojení aktuálního spolu-gestora tohoto zákona, Ministerstvo pro místní rozvoj). Členové expertních pracovních skupin rovněž doporučovali (v souladu s výše uvedeným) posílení zapojování pracovníků MMR a politických zástupců v expertních pracovních skupinách.

Vyhodnocení jednotlivých **workshopů** (n=16, 397 respondentů)⁶³ je součástí přílohy č. 3. Workshopů se nejvíce účastnili zaměstnanci obcí zapojených do projektu, pracovníci obecního úřadu a zaměstnanci v sociálních službách (což souzní se složením účastníků uvedeným v předchozích evaluačních zprávách⁶⁴). 92 % účastníků považovalo workshopy za přínosné nebo spíše přínosné z hlediska tématu sociálního bydlení (oproti 74 % v předchozích evaluačních výstupech). 80 % účastníků považovalo workshopy za přínosné nebo spíše

⁶³ Jedná se o workshopy, od nichž byl zhotoviteli evaluace předán podklad (evaluační dotazník) od zadavatele (MPSV).

⁶⁴ Viz Glumbíková a kol., 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

přínosné ve vztahu k tématu sociálního začleňování (shodně s procentem v předchozích evaluačních výstupech). Z hlediska obsahové úrovně hodnotilo úroveň obsahu jako rozhodně vysokou nebo spíše vysokou 95 % účastníků (oproti 90 % v předchozích evaluačních výstupech). Úroveň organizace byla hodnocena jako rozhodně nebo spíše vysoká 97 % účastníků (oproti 92 % v předchozích evaluačních výstupech). **Spokojenost s workshopy tedy roste ve všech oblastech. Je také možné podotknout, že jako nejlépe hodnocené jsou workshopy, které: a) jsou prakticky zaměřené; b) vytvářejí prostor pro sdílení dobré praxe v jednotlivých obcích; a c) vychází z tematického zadání samotných potenciálních účastníků (obcí).**

Ve vztahu k hodnocení **Facebooku** lze konstatovat, že počet „*To se mi líbí*“ narostl od 28. 10. 2018 (465 like) do 8. 4. 2020 (947 like) o více než 50 %. Vliv Facebooku projektu tak roste, i když v předchozích evaluačních výstupech⁶⁵ upozorňovali pracovníci obcí, že nevýhodou facebookových stránek projektu je, že je nemají zpřístupněny v práci z důvodu omezení přístupnosti těchto stránek ze strany zaměstnavatele. K uvedenému je potřeba podotknout, že se jednotlivé údaje vyvíjely v čase a počty reakcí na facebookové stránky projektu byly ovlivněny: a) harmonogramem pořádaných akcí; b) aktuálním socio-politickým děním; a c) (aktuálními) řešenými tématy.

Ve vztahu k **webovým stránkám** projektu lze uvést, že k 28. 10. 2018 (konec předchozího hodnoceného období) bylo 4 463 uživatelů webových stránek; k 8. 4. 2020 bylo 31 453 uživatelů webových stránek. Došlo tedy k více než sedminásobnému nárůstu uživatelů webových stránek. K 28. 10. 2018 došlo k 31 146 zobrazení stránek; k 8. 4. 2020 došlo k 145 987 zobrazení stránek, což tvoří téměř pětinašobný nárůst. Většina respondentů přitom navštěvuje webové stránky projektu pravidelně. Na otázku o celkové spokojenosti s obsahem webových stránek sociálního bydlení odpovědělo 39,7 % respondentů (v roce 2018 se dle výsledků z předchozí evaluace⁶⁶ jednalo o 41,7 %), že jsou velmi spokojeni, a zbylých 57,4 % respondentů (v roce 2018 se dle výsledků z předchozí evaluace jednalo o 58,3 %), že jsou spíše spokojeni. Spokojenost s webovými stránkami projektu lze tak považovat za konstantně vysokou. Ve vztahu k webovým stránkám byla pozitivně hodnocena

⁶⁵ Viz Glumbíková a kol., 2018b.

⁶⁶ Viz Glumbíková a kol., 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

jejich přehlednost, aktuálnost i obsahové zaměření. Jako rozvojová oblast byla vnímána potřeba posílení praktického zaměření stránek v oblasti sociálního bydlení.

Pravidelnost čtení **Zpravodaje sociálního bydlení** je možné na základě odpovědí hodnotit jako nadprůměrnou (54,6 % respondentů čte pravidelně nebo spíše pravidelně) stejně jako v předchozím evaluačním šetření realizovaném v roce 2018.

Většina respondentů, kteří se účastnili evaluace, je s obsahem Zpravodaje spokojena (86,4 %), přičemž shodný počet respondentů uváděl, že prochází Zpravodaj celý a k podrobnému pročtení si vybírá některé příspěvky. Z obsahu jsou jako přínosné hodnoceny především rubriky, které přinášejí informace o zkušenostech obcí realizujících projekty sociálního bydlení; stejně tomu bylo v rámci předchozího evaluačního šetření realizovaného v roce 2018⁶⁷. Podobně jako v šetření realizovaném v roce 2018 si čtenáři Zpravodaje přáli, aby byla věnovaná větší pozornost právě dobré praxi v České republice a v zahraničí.

Z dat je patrné, že obce nezapojené do projektu zaznamenaly řadu aktivit a hodnotí je zejména jako velmi nebo spíše přínosné. Jako nejvíce přínosná aktivita byl hodnocen Web projektu a Zpravodaj sociálního bydlení. V rozporu s obcemi zapojenými do projektu zaznamenalo méně obcí aktivity Kontaktního centra. Uvedené je ovšem třeba hodnotit v perspektivě toho, s jakou intenzitou podpory jednotlivých aktivit se mají obce nezapojené do projektu možnost setkat.

---

⁶⁷ Viz Glumbíková a kol., 2018a, 2018b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EQ11: Jaký je konkrétní přínos realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k projektům bez systémové podpory?

Evaluační otázka věnující se konkrétním přínosům realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k projektům bez systémové podpory byla zpracována na základě rozhovorů s pracovníky obcí nezapojených do projektu (n=9; údaje byly poskytnuty vždy jednou kontaktní osobou za obec) a na základě rozhovorů s pracovníky MPSV a Řídícího orgánu (n=12). Data jsou přitom v rámci zpracování evaluační otázky porovnávána s přínosy identifikovanými obcemi zapojenými do projektu získanými na základě rozhovorů s pracovníky obcí zapojených do projektu. Rozhovory byly analyzovány pomocí tematické analýzy obsahu a deskriptivní statistiky. V rámci prezentace dat jsou přitom využívány konkrétní témata a také (tam, kde to bylo vhodné či důležité pro dokreslení významu dat) signifikantní výroky informantů. Takto získaná data poskytují různé perspektivy nahlížení na vliv podpory při utváření a fungování systémů sociálního bydlení. Analytické shrnutí těchto perspektiv je k dispozici v závěru této kapitoly.

Přínosy vnímané obcemi zapojenými do systémového projektu jsou obsaženy již v předchozích evaluačních otázkách; nyní proto uvedeme pouze shrnutí. **Obce zapojené do projektu vnímaly jako přínosné v obecné rovině všechny aktivity projektu**, i když dodávaly, že v rámci některých aktivit projektu je přínos spíše nepřímý např. konzultační a informační činnost na tvorbu metodických materiálů v obci. Některé aktivity projektu byly přitom hodnoceny jako specificky přínosné pro určité oblasti systému sociálního bydlení jako např. výzkumná činnost pro identifikaci bytového fondu určeného pro sociální bydlení. **Jako nejvíce přínosné byly vnímány ty aktivity, které byly: a) prakticky zaměřené; b) umožňující sdílení (a to jak dobré, tak špatné praxe); c) posilující expertnost a přinášející inspiraci v předem určených oblastech (ať už se jednalo o specificky zaměřené vzdělávací akce nebo konkrétní konzultace); a d) aktivity poskytující podporu sociálního bydlení ve vztahu k vnějším aktérům (ať už široké veřejnosti nebo konkrétnímu politickému zastoupení v dané obci).** Rovněž lze v obecné rovině shrnout,

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

že v perspektivě obcí zapojených do projektu rostl význam aktivit v online prostředí (jako je Web projektu nebo Facebook).

Obce nezapojené do projektu identifikovaly obdobné přínosy systémového projektu a potřeb v oblasti sociálního bydlení jako obce do projektu zapojené. Obce nezapojené do systémového projektu popisovaly přínosy v rámci nižší vnímané intenzity spolupráce s MPSV v oblastech, kde si podporu přály. Vliv systémového projektu MPSV byl obcemi nezapojenými do projektu vnímán zejména v rovině inspirace pro lokální koncepční a metodické materiály.

Obce nezapojené do systémového projektu uváděly následující přínosy MPSV v rámci identifikace dobrých praxí v obcích:

- a) **Inspirační** – „*Inspirace systémem soc. bydlení města Ostravy, která je do projektu zapojena a sdílení dobré praxe, účast na konferenci o sociálním bydlení města Ostravy, nastavení přesných pravidel pro poskytování sociálních bytů.*“;
- b) **Informační** - informace o dotacích/poskytování dotací – využití např. při rekonstrukci domu s byty sociálními s využitím dotace.

Obce nezapojené do projektu vnímaly potřebu dalšího přínosu MPSV v následujících oblastech (témata jsou seřazena podle důležitosti):

- a) **Potřeba posílení spolupráce s neziskovými organizacemi** realizujícími sociální bydlení v obci, a to zejména v oblasti: systematizace a kontinuity přístupu všech subjektů v oblasti sociálního bydlení na obecní úrovni např. podávání projektů k sociálnímu bydlení (některé obce navrhovaly dokonce podmínku souhlasu obce při podávání projektů sociálního bydlení neziskovými organizacemi), kvality poskytování sociální práce, evaluace projektů a důrazu kladeného na práci se sousedstvím;
- b) **Nedostatek finančních prostředků na realizaci systému sociálního bydlení** v obci a **nedostatek finančních prostředků pro realizaci sociální práce** v oblasti sociálního bydlení v obci;
- c) **Potřeba řešení:** vystěhování klienta (obzvláště, pokud má v sociálním bytě trvalý pobyt), zničení bytové jednotky uživatelem sociálního bydlení a dluhů na nájemném či službách;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- d) Poskytnutí metodických materiálů v situaci snížení motivovanosti klientů řešit svou životní situaci po obdržení bytu (resp. nutnosti motivovat klienta a posilovat kontinuitu sociální práce);
- e) Jedna z obcí zmiňovala potřebu nastavení sociální práce jako podmínky v sociálním bydlení.

Ve vztahu k vlastním potřebám v rámci lokálního systému sociálního bydlení obce uváděly následující **potřeby ve vztahu k MPSV vztažené k „sdílení dobré praxe, metodické podpore a vzdělávání“**:

- a) **Realizace lokálních workshopů a konferencí** tak, aby byly rovnoměrně rozmístěné po celé České republice s ohledem na dostupnost a možnost se jich účastnit;
- b) **Realizace zahraničních stáží** bez nutnosti zapojení se do systémového projektu sociálního bydlení prostřednictvím pilotáže lokální koncepce sociálního bydlení;
- c) **Organizace návštěv mezi jednotlivými obcemi a sdílení dobré praxe** v obcích jejich prostřednictvím;
- d) **Realizace vzdělávání pro obce** (doporučená témata: sociální práce s nemotivovaným klientem v sociálním bydlení);
- e) **Posílení informovanosti o systémovém projektu** v neziskové sféře a u soukromých subjektů;
- f) **Metodická podpora „přímé sociální práce“** např. formou akreditovaného vzdělávání na téma sociální práce v sociálním bydlení.

Obce nezapojené do systémového projektu MPSV v rámci realizace tohoto nebo podobného projektu **doporučují**:

- a) Zajišťovat obcím metodickou podporu;
- b) Zajišťovat metodickou podporu sociálních pracovníků neziskových organizací pracujících s lidmi v sociálním bydlení;
- c) Ovlivňovat veřejné mínění v oblasti sociálního bydlení;
- d) Komunikovat s ostatními aktéry sociálního bydlení - Úřady práce, bytová družstva aj.;
- e) Zaměřit se v metodické podpoře více na přímou sociální práci s klienty;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- f) Posílit nastavení a koordinaci spolupráce s obcemi nezapojenými do systémového projektu;
- g) Podporovat výměnu dobrých praxí mezi obcemi i jinými formami než konferencemi – např. Zpravodajem sociálního bydlení, setkáváním s politickými reprezentacemi obcí apod.;
- h) Integrovat problematiku práce se sousedskými vztahy do problematiky sociálního bydlení;
- i) Podporovat přenos příkladů dobré praxe u obcí, které nejsou zapojeny do systémového projektu;
- j) Lobbovat za poskytnutí finanční podpory pro výkon sociální práce v sociálním bydlení;
- k) Pořádat i nadále konference sloužící ke sdílení praktických zkušeností v oblasti realizace sociálního bydlení.

Uvedená doporučení je přitom třeba vnímat v kontextu toho, že obce nezapojené do projektu nemají tak velkou zkušenost s jednotlivými aktivitami projektu, co se týče intenzity zapojení do těchto aktivit. Z vyhodnocení předešlých evaluačních otázek je přitom zřejmé, že se většině oblastí uvedených v doporučeních obcí nezapojených do projektu projekt MPSV již aktivně věnuje. Doporučení by tak mohla být vnímána jako seznam oblastí a témat, u nichž by mohl systémový projekt MPSV zvýšit intenzitu zapojení obcí nezapojených do projektu.

Přínosy systémového projektu perspektivou Řídícího orgánu

Pracovníci Řídícího orgánu uváděli, že je pro ně obtížné porovnat systémové a nesystémové projekty (tj. samostatné projekty obcí bez poskytované systémové podpory např. ze strany MPSV) zaměřené na sociální bydlení, jelikož jsou jejich zkušenosti s nesystémovými projekty značně omezené.

Souhrnné přínosy systémového projektu, kde byla lokálním projektům poskytována podpora ze strany projektových pracovníků MPSV nicméně vnímali v: a) **rychlejším odhalení potenciálních problémů** díky nastavení důvěry mezi pracovníky projektu MPSV a obcemi; a b) **úbytku agendy komunikace s jednotlivými obcemi** v důsledku facilitace komunikace ze strany pracovníků projektu MPSV např. přípravou dopovědí na FAQ a jejich distribucí.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Analytický závěr a shrnutí

Z dat získaných od obcí nezapojených do projektu v rámci evaluačního šetření je patrné, že obce nezapojené do projektu zaznamenaly řadu aktivit systémového projektu a hodnotí je zejména jako velmi nebo spíše přínosné. Jako nejvíce přínosná aktivita byl těmito obcemi hodnocen Web projektu a Zpravodaj sociálního bydlení. V rozporu s obcemi zapojenými do projektu zaznamenalo méně obcí aktivity Kontaktního centra a nehodnotili je proto jako tolik přínosné. Tento výsledek je přitom logický, jelikož obce nezapojené do projektu neměly přiděleného svého kontaktního pracovníka, který by s nimi úzce spolupracoval na utváření a pilotáži jejich lokálního systému sociálního bydlení.

V obecné rovině lze konstatovat, že obce nezapojené do projektu identifikovaly obdobné přínosy systémového projektu (zejména: aktivity poskytující podporu sociálnímu bydlení ve vztahu k vnějším aktérům a aktivity zaměřené na sdílení zkušenosti a posilování expertnosti obcí) **a potřeb v oblasti sociálního bydlení jako obce do projektu zapojené** (např. podpora vzniku Zákona o sociálním bydlení a finanční zajištění realizace sociálního bydlení). **Obce nezapojené do systémového projektu popisovaly přínosy v rámci nižší vnímané intenzity spolupráce s MPSV v oblastech, kde si podporu přály.**

Potřeby přínosu MPSV byly optikou obcí nezapojených do projektu vnímány zejména jako vztažené k „sdílení dobré praxe, metodické podpory a vzdělávání“ (např. realizaci lokálních workshopů a příležitostí pro sdílení, realizaci zahraničních stáží, metodické podpory přímé sociální práce). **V souladu s obcemi zapojenými do projektu identifikovaly obce nezapojené do projektu potřebu existence Zákona o sociálním bydlení a potřebu metodické podpory přímé sociální práce v sociálním bydlení, a to zejména ve specifických tématech řešených v praxi jako je např. prevence zadlužení.** Obce nezapojené do projektu rovněž identifikovaly ve shodě s obcemi zapojenými do projektu potřebu lobbingu za sociální bydlení, a to jak na národní, tak na lokální úrovni.

Vliv systémového projektu MPSV byl obcemi nezapojenými do projektu vnímán zejména v rovině inspirace pro lokální koncepční a metodické materiály.

Z perspektivy pracovníků Řídícího orgánu lze shrnout souhrnné přínosy systémového projektu, kde byla lokálním projektům poskytována podpora ze strany projektových pracovníků MPSV především v následujících dvou oblastech: a) rychlejší odhalení

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

potenciálních problémů díky nastavení důvěry mezi pracovníky projektu MPSV a obcemi;
a b) úbytek agendy komunikace Řídícího orgánu s jednotlivými obcemi v důsledku facilitace komunikace ze strany pracovníků projektu MPSV např. přípravou dopovědí na FAQ a jejich distribucí.

Doporučení

„Myslím si, že v rámci svých možností, které MPSV v rámci projektu mělo, dělali jeho členové týmu maximum a snažili se pro obce vytvářet ty nejlepší podmínky. Nedoporučoval bych nic, snad kromě toho, aby z těchto zkušeností při případné další realizaci obdobného projektu, vycházeli.“

Zainteresovaní aktéři projektu, zejména pak obce zapojené do projektu, formulovaly řadu doporučení ve vztahu k realizaci projektu. V této evaluační zprávě jim tedy po dohodě se zadavatelem pomyslně dáváme hlas a necháváme jednotlivá doporučení zaznít v plné míře (doporučení evaluátora ze všech evaluačních výstupů budou obsahem výzkumné zprávy D). Tato doporučení lze kategorizovat do několika skupin⁶⁸:

Národní politika

- Prosazovat a lobovat za Zákon o sociálním bydlení, kdy *„aktuálně existují jen strategické dokumenty na úrovni obce, které mají spíše doporučující charakter, jejich vymahatelnost je nízká“*. Potřebnost Zákona o sociálním bydlení, který by obcím určoval povinnost realizovat sociální bydlení tak byla jednotlivými aktéry dotazovanými v rámci této evaluační zprávy opakovaně akcentována;
- Zaměřit se na propojování komunální a národní politiky, aktuálně je projekt nastaven tak, že *„úředníci pomáhají úředníkům, ale nejsou zapojeni politici“*. Uvedené doporučení směřuje k zisku politické podpory sociálního bydlení a to jak na národní, tak na lokální úrovni, která se jeví jako nezbytná podmínka fungování a udržitelnosti lokálních systémů sociálního bydlení. Ve dvou výše uvedených doporučeních lze přitom spatřovat určité limity pracovníků systémového projektu MPSV v „lobbingu“ za Zákon o sociálním bydlení, kdy oni sami jsou (stejně jako pracovníci obcí) *„pouhými úředníky“* bez reálné politické moci;

⁶⁸ V rámci těchto skupin byla doporučení seřazena podle důležitosti evaluátorem.

- Zaměřit se na „překonávání schizofrenní pozice mezi MPSV a MMR, která se projevuje např. tím, že je dotace IROP vstřícná k segregaci“. Jinak řečeno dotazovaní aktéři volají po větší spolupráci mezi MPSV a MMR v agendě bydlení.;
- Zasazovat se o finanční udržitelnost sociální práce na obcích např. formou pokračujících projektů, ale také tvorby dotačních titulů pro finanční podporu sociální práce na obcích. Sociální práce na obcích se totiž ukazuje být nezbytnou podmínkou pro funkční nastavení lokálních systémů sociálního bydlení.;
- Zajistit větší provázanost zkušeností získaných v rámci projektu s legislativními změnami, kdy zejména obce se zkušeností s realizací lokálních systémů sociálního bydlení apelovaly na nutnost využití jejich zkušeností se sociálním bydlením při tvorbě Zákona o sociálním bydlení. Tyto obce tak vnímají, že jsou nyní v pozici expertů se zkušenostmi se sociálním bydlením, kteří by měli dostat možnost tyto zkušenosti dále sdílet a reálně tím ovlivnit podobu Zákona o sociálním bydlení;
  - S výše uvedeným doporučením tematicky souvisí i potřeba zajistit propojení výstupů projektu, formou doporučení, a Zákona o sociálním bydlení, protože aktuálně: „ve finále z toho nic moc není – výstup se nepřetaví do zákona“.;
- Obce dále upozorňovaly na potřebu určité decentralizace podpory poskytované jednotlivým obcím v rámci realizace lokálních projektů sociálního bydlení: „Zřídit na krajské úrovni koordinátory sociálního bydlení, každý kraj může mít jiné demografické a etnické ukazatele. Více decentralizovat systém od MPSV.“.;
- Podpořit (např. formou komentování nastavení dotačních titulů ze strany pracovníků systémového projektu) nastavení dotačních titulů souvisejících s oblastí sociálního bydlení tak, aby byly na základě zkušeností obcí s pilotáží lokálních systémů sociálního bydlení funkčně využitelné např. podpořit změnu v IROP tak, aby umožňoval i výkup bytů či větší otevřenost při výběru klientů SB, příjmů apod.;
- **Zajistit udržitelnost projektu skrze zajištění financování navazujících projektů;**
- Posílit spolupráci mezi jednotlivými odděleními MPSV tak, aby při řešení témat souvisejících se sociálním bydlením (např. dávkový systém) došlo k posílení systémového přístupu a sdílení informací.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Veřejnost

- Podporovat antiopresivní přístupy k lidem bez domova v médiích (např. formou sdílení životních příběhů, upozorňování na strukturální příčiny bezdomovectví a efekty poskytnutí sociálního bydlení), tak aby byla snížena stigmatizace osob bez domova a samotného sociálního bydlení. Uvedené snížení stigmatizace může podpořit sociální začleňování osob bez domova.

Lokální koncepce sociálního bydlení

- Nenastavovat striktně jednotná pravidla sociálního bydlení absolutně platná pro všechny obce, ale spíše na národní úrovni vytvářet obecné (metodické) rámce pro sociální bydlení, jelikož se objevuje mnoho výjimek (v širokém spektru oblastí od cílové skupiny, přes bytový fond obce po kapacity sociálních pracovníků) především v malých obcích. Toto doporučení obce směřovaly zejména k tvorbě koncepčních materiálů na národní úrovni a případně také Zákona o sociálním bydlení, který by měl reflektovat jiné potřeby/podmínky např. velkých měst oproti malým vesničkám;
- S předchozím doporučením souvisí i doporučení umožnit obcím nastavit systém sociálního bydlení dle lokálních specifik obce, a to jak v oblasti volby přístupu k sociálnímu bydlení (Housing Ready / Housing First), tak v oblasti konkrétního nastavení např. intenzity sociální práce. Obce konkrétně uváděly následující doporučení: „*Připustit funkčnost prostupného bydlení a nechat obce, ať si zvolí i tento přístup, netlačit je do Housing First*“; „*Nechal bych obcím volnou ruku k tomu, aby si zvolily realizaci, respektive ty přístupy, které chtějí využít a potom bych se snažil ty jednotlivé realizované přístupy vyhodnocovat a zjišťovat co funguje a za jakých podmínek a co třeba funguje jinak.*“;
- Nekumulovat role politického zástupce obce a odborného garanta projektu na lokální úrovni obce, kdy dochází k tomu, že projekt především v menší obci řídí a zároveň za něj zodpovídá pouze jedna osoba. To, že za projekt zodpovídá pouze jedna osoba může vést k jejímu přetížení, ale také k uplatňování jednoho striktně ohraničeného přístupu k sociálnímu bydlení, který nemusí být dále reflektován.

Časový harmonogram projektu

- Zajistit dodávání metodických a koncepčních materiálů projektu v době „*kdy je obce potřebují*“, stanovit harmonogram dodání materiálů a „*ten dodržovat*“: „*Harmonogram tvorby metodických materiálů by měl odpovídat harmonogramu tvorby metodických materiálů na úrovni obcí*“. V rámci tohoto doporučení se obce odkazovaly zejména na vnímanou potřebu metodických materiálů ze strany MPSV na začátku projektu, což je ale v rozporu s nastavením systémového projektu MPSV, kdy metodické materiály měly vznikat právě až na základě kumulace a reflexe zkušeností s poskytováním lokálního systému sociálního bydlení jednotlivými obcemi.
- Nastavit důslednější harmonogram schůzek s kontaktním pracovníkem systémového projektu (využít asertivnější přístup ze strany Kontaktního centra);
- Posílit pružnost zpětné vazby pracovníků Kontaktního centra k materiálům zasílaným obcemi: „*Zpětná vazba k vlastním podkladům mohla být pružnější, ale zpoždění jistě vycházelo z obtížně překonatelných omezení, především personálního charakteru.*“

Workshopy, školení, zahraniční stáže, Zpravodaj, setkání obcí

- Pokračovat v zahraničních stážích, protože „*jsou velmi inspirativní*“ a mohou dále rozvíjet lokální praxe systémů sociálního bydlení;
- Podporovat přenos dobré zahraniční praxe formou školení a workshopů se zahraničními odborníky. Právě tyto workshopy byly pro pracovníky zdrojem inspirace pro (budoucí) nastavení lokálních systémů sociálního bydlení, ale také prostorem pro sdílení „*dobré praxe*“;
- Pokračovat ve společných setkáních obcí za účelem sdílení zkušeností. Právě sdílení zkušeností bylo obcemi hodnoceno jako jedna z nejpřínosnějších součástí systémového projektu;
- Organizovat setkávání obcí přímo v obcích, ostatní by tak mohli „*vidět systém na vlastní oči*“; což by jim mohlo pomoci v nastavení konkrétních aspektů vlastní praxe sociálního bydlení;
- Organizovat setkání sociálních pracovníků v regionech zaměřené na určitou problematiku typickou pro danou oblast s účelem podpory řešení problematiky lokálních specifik;

- Vytvořit nabídku aktivit a akcí pro politické zastupitele obcí, kteří mají reálnou moc rozhodovat např. o alokaci financí na sociální bydlení v konkrétní obci a jsou tak jedněmi z nejdůležitějších stakeholderů;
- Vytvořit plán témat setkávání obcí do budoucna, tak aby řešil aktuální fáze projektů a pravidelně jej reflektovat s aktuálními potřebami obcí. K tomuto doporučení je nezbytné podotknout, že obce byly v rámci realizace projektu pravidelně dotazovány na témata setkávání obcí a setkávání probíhala pravidelně v intervalu 2-3 měsíce. V mezidobí byly organizovány expertní pracovní skupiny;
- Vytvořit mentoringový program pro garanty lokálních projektů sociálního bydlení, kde by mohli v užším kruhu sdílet své zkušenosti a podpořit tím vzájemnou znalost lokálních systémů sociálního bydlení;
- Zajišťovat pracovníkům obcí (např. garantům lokálních projektů) pravidelné supervize v rámci systémového projektu MPSV;
- Nastavit formát expertních skupin s ohledem na nekontinuální pojetí jednotlivých témat (viz také konkrétní doporučení členů pracovních skupin k pracovním skupinám, které jsou uvedeny v EQ10);
- Pokračovat ve vydávání Zpravodaje jako „užitečného zdroje informací“ pro širší (odbornou) veřejnost.

Zasílané materiály a požadavky na obce

- Zvážit objem materiálů zasílaných obcím; zvážit možnost zasílání jen předem vyžádaných materiálů, aby obce nemusely: *„pořád něco jen číst a neměly bychom čas na jinou práci;*
- Zvážit objem materiálů vyžadovaných po obcích *„neustálé vyplňování tabulek k lokálnímu systému, kazuistik a odpovídání na dotazy MPSV“;*
- Snížit tematický rozsah podpory a nabízených akcí, tak, aby korespondoval časovými možnostmi obcí: *„Tematický rozsah podpory, akcí a metodických materiálů přesahoval možnosti využití ze strany obce.“* Ve všech třech doporučeních v této kategorii je patrné, že obce vnímaly potřebu určité racionalizace přijímaných i požadovaných materiálů ze strany MPSV, protože si potřebovaly vyčlenit čas svých pracovníků zejména na činnosti potřebné pro realizaci lokálního projektu sociálního

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

bydlení. Šlo jak o požadavky ze strany systémového projektu či evaluací, tak i ze strany Řídícího orgánu při administraci projektu.

Kontaktní centrum

- Pokračovat v konceptu kontaktních osob pro obce, který se v praxi obcí ověřil jako funkční a to ve všech aspektech poskytované informační, metodické a koordinační podpory;
- Zkvalitnit podporu poskytovanou pracovníky Kontaktního centra, konkrétně: Zajistit kvalifikované pracovníky Kontaktního centra s teoretickými i praktickými zkušenostmi z oblasti sociálního bydlení a sociální práce (min. 5 let) a podporovat snížení fluktuace v rámci Kontaktního centra;
- Zajistit u kontaktních pracovníků: *„osobní přístup a zájem o téma ze strany pracovníků oproti možnosti jen formálně plnit projekt“*. Uvedeného může být přitom dosaženo, jak výběrem konkrétních kontaktních pracovníků, tak jejich finančním ohodnocením a přidělením přiměřeného množství pracovní agendy;
- Vytvořit multidisciplinární tým konzultantů (psycholog, psychiatr, právník, sociální pracovník, sociolog) pro všechny obce, které by se na tento tým mohly obracet dle potřeby s ohledem na široké spektrum problémů řešených v praxích lokálních systémů sociálního bydlení;
- Školit pracovníky Kontaktního centra, kteří přichází do styku s okruhem stakeholderů na obecní úrovni v technikách jednání a vyjednávání tak, aby mohly obce podpořit právě v těchto oblastech.

Evaluace

Obce zmiňovaly dvě doporučení ve vztahu k evaluacím. Obě cílila na snížení zátěže pracovníků projektu, evaluátorů i klientů lokálního systému sociálního bydlení. Konkrétně se jednalo o zkrácení evaluačních dotazníků pro zabydlené domácnosti a zrušení dotazníku pro uživatele podpůrných nástrojů a Tabulek monitoringu (vyplňovaných čtvrtletně sociálními pracovníky obce o konkrétních domácnostech viz Gojová a kol., 2018). Obce uváděly, že je potřeba: *„Zvážit zkrácení evaluačních dotazníků pro domácnosti a zrušení dotazníku pro uživatele podpůrných nástrojů, jehož vyplnění je nesnadné ve vztahu k nemožnosti předem*

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

odhadnout délku intervence s klientem a ve vztahu k zátěži kladené na klienty, který se často přijde jen poradit“; „Zrušit Tabulky monitoringu“.

Výstupy projektu

- Obce zapojené do projektu vnímaly, že v rámci projektu vzniklo významné know-how v oblasti sociálního bydlení, doporučovaly proto zužitkovat výstupy projektu ve vztahu k různým aktérům sociálního bydlení a posílit tak využívání sociálního bydlení i pozitivní vnímání sociálního bydlení: *„Výstupy velmi srozumitelně zpracovat a dát obcím jako argumentaci pro sociální bydlení“;*
- Posílit komunikaci o plánovaných výstupech projektu ve vztahu k obcím již v samotném počátku projektu tak, aby bylo obcím jasné, jaké budou hlavní výstupy projektu a za jakým účelem přesně doručují pracovníkům projektu konkrétní údaje a výstupy z lokálních projektů: *„Hned na začátku projektu jasně říct, co bude jeho (hlavním) výstupem.“*

Řídící orgán

- Zřídit kontaktní linky Řídícího orgánu, které by umožňovaly okamžité konzultace k problematickým oblastem projektu a reagovaly tak na potřebu zajištění těchto konzultací ze strany obcí: *„Help linka – Řídící orgán by mohl mít kontaktní hodiny pro konzultace (jakkoliv nastavené).“;*
- Sladit znění informací poskytovaných Řídícím orgánem a pracovníky Kontaktního centra obcím, tak aby byly veškeré informace v souladu a obce se nedostávaly do situace nejistoty, která informace od kterého aktéra je platná: *„více se sladit s požadavky Řídícího orgánu a to zejména na začátku projektu, kdy nám dávali rozporuplné informace“.* Vyjasnění odlišných rolí pracovníků systémového projektu a řídicího orgánu je důležité od začátku realizace projektů obcí, což někteří zúčastnění pochopili až v průběhu času. Rozdělení rolí, kdy pracovníci Kontaktního centra jsou metodickou a informační oporou obcí při realizaci a Řídící orgán kontroluje naplňování formálních požadavků projektů se ukázal po pochopení rolí jako plně funkční.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Použitá literatura

Glumbíková, K., Gojová, A., Špiláčková, M., Caletková, L., Janíková, M., Kowalíková, I., Recmanová, A., Stanková, Z. 2018b. *Druhá zpráva hodnotící poskytovanou podporu k 31. 10. 2018.*

Glumbíková, K., Gojová, A., Špiláčková, M., Caletková, L., Janíková, M., Kowalíková, I., Recmanová, A., Stanková, Z. 2018a. *První zpráva hodnotící poskytovanou podporu k 1. 6. 2018.*

Gojová, A., Glumbíková, K., Kučera, P., Lesák, V. a Ripka, Š. *Jednotná metodika monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení.* 2018.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2015. *Koncepce sociálního bydlení ČR 2015-2025* [online]. [18. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/koncepce-socialniho-bydleni-cr-2015-2025>

Platforma pro sociální bydlení a Lumos. 2018. *Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2018* [online]. [4. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.ditearodina.cz/images/Zpr%C3%A1va-o-vylou%C4%8Den%C3%AD-z-bydlen%C3%AD-za-rok-2018.pdf>

Pleace, N. (2017). *Evropská příručka Bydlení především.* Praha: Úřad vlády ČR, ASZ.

Riessman, C. K. (2008). *Narrative Methods for the Human Sciences.* Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: SAGE Publications.

VÚPS (2019). *Sčítání osob bez domova* [online]. [7. 2. 2020]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/fulltext/vz_458.pdf

Seznam tabulek, grafů a schémat

Seznam tabulek

Tabulka 1: Evaluační matice.....	13
Tabulka 2: Obce nezapojené do projektu.....	22
Tabulka 3: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – charakteristika bytového fondu pro sociální bydlení.....	30
Tabulka 4: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – podmínky užívání bytového fondu pro sociální bydlení.....	31
Tabulka 5: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – způsob výběru uživatelů sociálních bytů	33
Tabulka 6: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení	33
Tabulka 7: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – specifikace podporovaných cílových skupin.....	34
Tabulka 8: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – spolupráce s místními aktéry.....	35
Tabulka 9: Konkrétní přínosy aktivit projektu pro obce – omezení bránící vstupu do sociálního bydlení.....	36
Tabulka 10: Relevance a vhodnost podpory poskytované MPSV	55
Tabulka 11: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – setkání se spolupracujícími obcemi	56
Tabulka 12: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – workshopy a konference	57
Tabulka 13: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – realizované výzkumy	58
Tabulka 14: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – rešerše a překlady zahraničních textů	59
Tabulka 15: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – Metodika sociální práce v sociálním bydlení	59
Tabulka 16: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – aktivita KC.....	60
Tabulka 17: Relevance a vhodnost poskytované podpory v rámci jednotlivých aktivit – zpravodaj sociálního bydlení	60
Tabulka 18: Kvalita a intenzita spolupráce na utváření výstupů MPSV	62

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Tabulka 19: Hodnocení přínosnosti metodických a výzkumných výstupů projektu	68
Tabulka 20: Setkání s obcemi	69
Tabulka 21: Setkání expertních pracovních skupin perspektivou obcí.....	69
Tabulka 22: Problémy a překážky	72
Tabulka 23: Respondenti – Webové stránky projektu	86
Tabulka 24: Původ informace o webových stránkách	87
Tabulka 25: Návštěvnost webových stránek.....	87
Tabulka 26: Návštěvnost rubrik webových stránek.....	88
Tabulka 27: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Pracoviště	90
Tabulka 28: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Pravidelnost čtení Zpravodaje	90
Tabulka 29: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Celková spokojenost s obsahem Zpravodaje	91
Tabulka 30: Hodnocení Zpravodaje sociálního bydlení: Rubriky	91
Tabulka 31: Spokojenost se způsobem distribuce Zpravodaje sociálního bydlení.....	92
Tabulka 32: Spokojenost s dostupností Zpravodaje	92
Tabulka 33: Hodnocení frekvence vydávání Zpravodaje	92
Tabulka 34: Přínosnost aktivit MPSV	93

Seznam grafů

Graf 1: Relevance a vhodnost poskytované podpory	61
Graf 2: Číselné průměry hodnocení vlivu a přínosu aktivit projektu v oblastech lokálního systému sociálního bydlení.....	67
Graf 3: Celkové zhodnocení expertních pracovních skupin.....	83
Graf 4: Souhrnné hodnocení workshopů	84

Seznam schémat

Schéma 1: Klíčové aktivity systémového projektu	9
Schéma 2: Fáze vlivu podpory pracovníků systémového projektu	38
Schéma 3: Faktory ovlivňující dopad podpory MPSV.....	40
Schéma 4: Změna trajektorie potřeb obcí	50

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Seznam použitých zkratk

a kol.	a kolektiv
aj.	a jiné
apod.	a podobně
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
atd.	a tak dále
cca	cirka, přibližně
č.	číslo
ČR	Česká republika
ETHOS	Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení
FAQ	Frequently Asked Questions (často kladené otázky)
IROP	Integrovaný regionální operační program
KC	Kontaktní centrum MPSV
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MOP	Mimořádná okamžitá pomoc
např.	například
NNO	nestátní nezisková organizace
OPZ	Operační program Zaměstnanost
resp.	respektive
ŘO	Řídící orgán
s.	strana
SB	sociální bydlení
SP	sociální pracovník
ÚP	Úřad práce

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Příloha č. 1: Struktura rozhovorů v obcích (ne)zapojených do systémového projektu

Obce zapojené do projektu

Při vaší práci vám poskytovali metodickou a informační podporu pracovníci **projektu MPSV**. Zároveň **MPSV** figuruje **jako instituce**, která je spolugestorem sociálního bydlení v ČR. Jak byste ohodnotili přínos při utváření a fungování systémů sociálního bydlení ve vaší obci ze strany:

- a) Systémového **projektu MPSV** (projekt)? (Ohodnoťte: 1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím) Pokud zvolíte odpověď „*velmi přínosné*“ či „*spíše přínosné*“, konkretizujte, v čem konkrétně a jak se přínos projevil.
- b) A jak ze strany **Ministerstva práce a sociálních věcí (instituce)**? (Ohodnoťte: 1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím). Pokud zvolíte odpověď „*velmi přínosné*“ či „*spíše přínosné*“, konkretizujte, v čem konkrétně a jak se přínos projevil.

Pokud nebude uvedeno jinak, ve všech dalších otázkách **se budeme ptát na roli systémového projektu!**

EQ: Jaký **vliv** má podpora projektu MPSV při utváření a fungování systémů sociálního bydlení ve vaší obci?

EQ: Jaké jsou konkrétní **přínosy** a **dopady** podpory poskytované projektu MPSV pro obce zapojené do projektu během celé doby vaší realizace?

1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím
Pokud zvolíte odpověď „*velmi přínosné*“ či „*spíše přínosné*“, konkretizujte, v čem konkrétně a jak se přínos projevil.

Aktivity								
Tematické oblasti	Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Expertní pracovní skupiny	Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Realizované výzkumy	Rešerše a překlady zahraničních textů	Metodika – Sociální práce v sociálním bydlení	Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Zpravodaj sociálního bydlení
Charakteristika bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení (velikost, kvalita, umístění, dostupnost)		Škála:						
		Popis vlivu a dopadů:						
Podmínky užívání bytového fondu užívaného k účelům sociálního bydlení (typ smlouvy, délka smlouvy, podmínky přidělení bytu, průměrná výše nájemného, přímá platba na účet, podmínky prodloužení smlouvy,		Škála:						
		Popis vlivu a dopadů:						

Aktivity								
Tematické oblasti	Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Expertní pracovní skupiny	Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Realizované výzkumy	Rešerše a překlady zahraničních textů	Metodika – Sociální práce v sociálním bydlení	Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Zpravodaj sociálního bydlení
maximální doba zařazení do programu)								
Způsob výběru uživatelů sociálních bytů (podání žádosti, indiv. šetření, posuzování, bodový systém, informování domácnosti)		Škála: Popis vlivu a dopadů:						
Charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení (povinnost, intenzita, kritéria nespolupráce, počet úvazků na sociálního pracovníka, jiné podpůrné nástroje, charakteristiky vymezení úspěšnosti v projektu)		Škála: Popis vlivu a dopadů:						

Aktivity	Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata	Expertní pracovní skupiny	Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)	Realizované výzkumy	Rešerše a překlady zahraničních textů	Metodika – Sociální práce v sociálním bydlení	Aktivity KC (metodická, informační, konzultační činnost)	Zpravodaj sociálního bydlení
Tematické oblasti								
Specifikace podporovaných cílových skupin (složení cílové skupiny, definice zvláště ohrožených domácností)		Škála: Popis vlivu a dopadů:						
Spolupráce s místními aktéry (zapojení aktérů do pilotáže, tvorby koncepce, forma zapojení)		Škála: Popis vlivu a dopadů:						
Omezení bránící vstupu do systému sociálního bydlení		Škála: Popis vlivu a dopadů:						

- Jsou ještě další aktivity MPSV, které jsem neuvedla, ale MPSV vás jimi podporuje? Pokud ano, uveďte, jaké, jak Vás podporují a opět zhodnoťte míru jejich přínosnosti (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Aktivita	Jak podporuje?	Míra přínosnosti

EQ: Jaké jsou **potřeby** obcí podpořených projektem MPSV? A jaká je trajektorie těchto potřeb?

- V průběhu realizace projektu se na straně všech obcí vyskytovaly různé potřeby. Jaké byly a jsou ty Vaše? Jak na ně MPSV reagovalo?
  - Jaké jsou potřeby, které MPSV naplnilo? A jak je MPSV naplnilo?
  - Jaké jsou potřeby, které MPSV nenaplnilo? A proč? (Lze využít kategorizaci systému sociálního bydlení viz předchozí otázka.)
  - Jak se Vaše potřeby v průběhu projektu měnily? (*Evaluátor se bude ptát ve vztahu ke konkrétním potřebám, které obec identifikovala v předchozích evaluačních zprávách*).

EQ: Jak je podpora poskytovaná projektem MPSV **relevantní a vhodná** ve vztahu k potřebám spolupracujících obcí a ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce? (např. proces přijetí Zákona o sociálním bydlení; vnímání SB veřejností; diskutování téma bezdomovectví ve veřejném prostoru; přenos agendy přípravy Zákona o SB na MMR)

*Podíváme se na přehled všech aktivit, které MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ realizuje a požádala bych Vás o vaše hodnocení, do jaké míry je považujete pro realizaci vašeho projektu sociálního bydlení za přínosné, tedy **nakolik reagují na vaše potřeby**.*

Aktivita	1	2	3	4	Komentář
A. Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata					
B. Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy)					
C. Realizované výzkumy					
D. Rešerše a překlady zahr. textů					
E. Metodika Sociální práce v sociálním bydlení					
F. Aktivita KC (metodická, informační a koordinační činnost)					
G. Zpravodaj sociálního bydlení					

- Jak byste popsali intenzitu (např. četnost, frekvence, usilovnost...) (od 1 – nejnižší po 5 – nejvyšší) a kvalitu (označte 1 až 5 jako ve škole) spolupráce obcí na utváření výstupů MPSV (konkrétních metodických dokumentů a realizovaných výzkumů)?
- Jak hodnotíte relevanci a vhodnost poskytované podpory MPSV ve vztahu ke změnám společenského, politického a právního rámce? (např. proces přijetí Zákona

o sociálním bydlení; vnímání SB veřejností; diskutování téma bezdomovectví ve veřejném prostoru; přenos agendy přípravy Zákona o SB na MMR) Určete na škále (1 - zcela, 2 - spíše ano, 3 - spíše ne, 4 - vůbec).

- V čem podpora MPSV reaguje na změny?
- V čem podpora MPSV na změny naopak nereaguje?

EQ: Jaké konkrétní problémy a překážky nastaly při implementaci systémů sociálního bydlení? Jaký byl způsob jejich řešení? A jakou roli v jejich řešení mělo MPSV?

Problémy a překážky	Způsob řešení	Role MPSV v řešení

- Jaké dobré praxe v rámci projektu identifikujete? Jaká byla role MPSV v těchto dobrých praxích? Shodujete se s MPSV, že i ona považuje toto za dobrou praxi nebo se v tom rozcházíte?

Dobré praxe	Role MPSV	Shoda s MPSV

EQ: Jaké jsou konkrétní **přínosy** a **dopady** podpory poskytované MPSV pro obce zapojené do projektu?

EQ: Jaký je konkrétní přínos realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k projektům bez systémové podpory? (Část pro zapojené obce.)

V průběhu projektu vznikly následující výzkumy a metodické dokumenty (viz tabulka níže)- Využíváte je? Jak?/Resp. při jaké aktivitě či činnosti konkrétně? Jak hodnotíte jejich přínosnost? (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím)

Shrnutí výsledků dotazníkového šetření metodou DELPHI k tématu hodnocení bytové nouze a přidělování sociálního bydlení žadatelé

Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení

Metodika sociální práce v sociálním bydlení

Metodika nevyhovujícího bydlení a možnosti jeho řešení

Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (PřF UK, CVMR, MKC pro MPSV)

Metodika "Sociální bydlení – příprava projektů" (ČVUT pro MPSV)

Metodika pro spolupráci orgánů veřejné správy při realizaci sociálního bydlení⁶⁹

Úvod do Housing First

V průběhu projektu byly realizovány následující workshopy (viz níže). Využíváte je? Jak?/Resp. při jaké aktivitě či činnosti konkrétně? Jak hodnotíte jejich přínosnost? (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím)

Workshopy a konference v roce 2019:

⁶⁹ Hotovo, ale dosud nepublikováno.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- 22. 5. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Plzeň⁷⁰
- 27. 5. 2019 Jednotné kontaktní místo pro bydlení, Praha – OTEVŘENÝ WS
- 20. 6. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Ostrava
- 19. 7. 2019 Prezentace výzkumu sousedství, Praha – POZVÁNY OBCE + EXPERTNÍ SKUPINA
- 12. 9. 2019 Setkání s realizátory a zájemci o Housing First, Praha – *WS PRO ŽADATELE VÝZVY Č.108*
- 3. 10. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Karlovy Vary
- 29. 10. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Liberec
- 7. 11. 2019 mezinárodní **konference** „Trauma a domácí násilí“
- 8. 11. 2019 Seminář „Trauma“, Praha
- 19. 11. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Zlín
- 28. 11. 2019 Setkání s realizátory a zájemci o Housing First, Praha – *WS PRO ŽADATELE VÝZVY Č.108*
- 10. 12. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Jihlava

Setkání expertních skupin:

- 12. 7. 2019 Notářská a rozhodčí doložka
- 16. 7. 2019 Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení
- 23. 9. 2019 Dluhy v bydlení: jak je řešit a jak jim předcházet
- 20. 11. 2019 Budoucnost sociálního bydlení v ČR

Setkání s obcemi:

- 24. 4. 2019 Udržitelnost systému sociálního bydlení
- 14. 6. 2019 Evaluace obcí
- 16. 9. 2019 Sousedské vztahy
- 4. 12. 2019 Nucené vystěhování, jeho následky a práce s dluhy v bydlení

DOPORUČENÍ

Kdyby se MPSV rozhodlo realizovat podobný projekt poskytující systémovou podporu, co byste pracovníkům doporučili? V čem pokračovat? Co dělat jinak nebo nedělat vůbec?

Obce nezapojené do projektu

EQ: Jaký vliv má podpora MPSV při utváření a fungování systémů sociálního bydlení?

Popište vliv podpory MPSV v následujících oblastech:

⁷⁰ Šedivě označeny krajské workshopy.

Oblast	Popište vliv a ohodnoťte na škále (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím)
Charakteristika bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení (velikost, kvalita, umístění, dostupnost);	
Podmínky užívání bytového fondu užívaného k účelům sociálního bydlení (typ smlouvy, délka smlouvy, podmínky přidělení bytu, průměrná výše nájemného, typ úhrad nákladů na bydlení, podmínky prodloužení smlouvy, maximální doba zařazení do programu);	
Způsob výběru uživatelů sociálních bytů (podání žádosti, individuální šetření, posuzování, bodový systém pro výběr uživatelů sociálního bydlení);	
Charakteristika sociální práce v sociálním bydlení (povinnost sociální práce, intenzita sociální práce, kritéria nespolupráce, počet úvazků na sociálního pracovníka, jiné podpůrné nástroje, charakteristiky vymezení úspěšnosti v systému sociálního bydlení);	
Specifikace podporovaných cílových skupin (složení cílové skupiny, definice zvlášť ohrožených domácností);	
Spolupráce s místními aktéry (zapojení aktérů do systému sociálního bydlení, tvorby koncepce sociálního bydlení, forma zapojení);	
Omezení bránící vstupu do systému sociálního bydlení (např. důvody nepřijetí žadatele o bydlení).	

EQ: Jaké jsou konkrétní přínosy realizovaného systémového projektu pro další zainteresované subjekty projektu?

*Podíváme se na přehled všech aktivit, které MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ realizuje a požádala bych Vás o vaše hodnocení, do jaké míry je považujete pro realizaci vašeho projektu sociálního bydlení za přínosné, tedy **nakolik reagují na vaše potřeby** (1 – velmi přínosné, 2 – spíše přínosné, 3 – spíše nepřínosné, 4 – zcela nepřínosné, X – nevím).*

Aktivita	1	2	3	4	Komentář
A. Setkání se spolupracujícími obcemi na různá témata ⁷¹					
B. Workshopy a konference (pozn. krajské workshopy) ⁷²					
C. Realizované výzkumy ⁷³					
D. Rešerše a překlady zahr. textů					
E. Metodika Sociální práce v sociálním bydlení					
F. Aktivita KC (metodická, informační a koordinační činnost)					
G. Zpravodaj sociálního bydlení					
H. Web projektu					

⁷¹ Setkání s obcemi:

- 24. 4. 2019 Udržitelnost systému sociálního bydlení
- 14. 6. 2019 Evaluace obcí
- 16. 9. 2019 Sousedské vztahy
- 4. 12. 2019 Nucené vystěhování, jeho následky a práce s dluhy v bydlení

⁷² Workshopy a konference v roce 2019:

- 22. 5. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Plzeň⁷²
- 27. 5. 2019 Jednotné kontaktní místo pro bydlení, Praha – OTEVŘENÝ WS
- 20. 6. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Ostrava
- 19. 7. 2019 Prezentace výzkumu sousedství, Praha – POZVÁNY OBCE+EXPERTNÍ SKUPINA
- 12. 9. 2019 Setkání s realizátory a zájemci o Housing First, Praha – WS PRO ŽADATELE VÝZVY Č.108
- 3. 10. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Karlovy Vary
- 29. 10. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Liberec
- 7. 11. 2019 mezinárodní **konference** „Trauma a domácí násilí“
- 8. 11. 2019 Seminář „Trauma“, Praha
- 19. 11. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Zlín
- 28. 11. 2019 Setkání s realizátory a zájemci o Housing First, Praha – WS PRO ŽADATELE VÝZVY Č.108
- 10. 12. 2019 Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení, Jihlava

⁷³ Realizované výzkumy a vytvořené metodické materiály:

Shrnutí výsledků dotazníkového šetření metodou DELPHI k tématu hodnocení bytové nouze a přidělování sociálního bydlení žadateli

Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení

Metodika sociální práce v sociálním bydlení

Metodika nevyhovujícího bydlení a možnosti jeho řešení

Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (PřF UK, CVMR, MKC pro MPSV)

Metodika "Sociální bydlení – příprava projektů" (ČVUT pro MPSV)

Metodika pro spolupráci orgánů veřejné správy při realizaci sociálního bydlení⁷³

Úvod do Housing First

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Aktivita	1	2	3	4	Komentář
I. Facebook					
J. Setkávání expertních pracovních skupin ⁷⁴					

EQ: Jaký je konkrétní přínos realizovaného projektu systémové povahy ve vztahu k projektům bez systémové podpory (ve vztahu k potřebám a charakteristikám systému sociálního bydlení)?

Jaké potřeby ve vztahu k MSV vyvstávají ve Vašem projektu? Prosím, popište potřeby a uveďte, zda je MPSV naplňuje či nikoliv.

Oblast	Potřeby a popis naplnění ze strany MPSV
Charakteristika bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení (velikost, kvalita, umístění, dostupnost);	
Podmínky užívání bytového fondu užívaného k účelům sociálního bydlení (typ smlouvy, délka smlouvy, podmínky přidělení bytu, průměrná výše nájemného, typ úhrad nákladů na bydlení, podmínky prodloužení smlouvy, maximální doba zařazení do programu);	
Způsob výběru uživatelů sociálních bytů (podání žádosti, individuální šetření, posuzování, bodový systém pro výběr uživatelů sociálního bydlení);	
Charakteristika sociální práce v sociálním bydlení (povinnost sociální práce, intenzita sociální práce, kritéria nespolupráce, počet úvazků na sociálního pracovníka, jiné podpůrné nástroje, charakteristiky vymezení úspěšnosti v systému sociálního bydlení);	

⁷⁴ Setkání expertních skupin:

- 12. 7. 2019 Notářská a rozhodčí doložka
- 16. 7. 2019 Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení
- 23. 9. 2019 Dluhy v bydlení: jak je řešit a jak jim předcházet
- 20. 11. 2019 Budoucnost sociálního bydlení v ČR

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Oblast	Potřeby a popis naplnění ze strany MPSV
Specifikace podporovaných cílových skupin (složení cílové skupiny, definice zvláště ohrožených domácností);	
Spolupráce s místními aktéry (zapojení aktérů do systému sociálního bydlení, tvorby koncepce sociálního bydlení, forma zapojení);	
Omezení bránící vstupu do systému sociálního bydlení (např. důvody nepřijetí žadatele o bydlení).	

Co byste od MPSV (ještě) potřebovali ve vztahu k realizaci místního systému sociálního bydlení? Prosím uveďte.

Nastaly v průběhu Vašeho systému sociálního bydlení nějaké překážky, u nichž Vám systémový projekt MPSV/MPSV pomohlo s jejich řešením?

Jaké dobré praxe v rámci Vašeho systému sociálního bydlení identifikujete (stručně popište). Má v nich systémový projekt MPSV/MPSV nějakou roli?

EQ: Jaké jsou limity (legislativní, finanční, kapacitní, prostorové aj.) místních systémů sociálního bydlení a jaké jsou možnosti jejich překonatelnosti bez legislativních a systémových řešení na úrovni státu?

Jaké vnímáte limity místních systémů sociálního bydlení bez legislativních a systémových řešení na úrovni státu (tj. např. bez existence Zákona o sociálním bydlení)? (Pro příklad: přestěhování cílové skupiny z obcí, které nenabízí sociální bydlení; nedostatek financí v obecních rozpočtech na SB; nedostatek financí na sociální pracovníky, kteří by pracovali s „náročnější“ cílovou skupinou)

Jaké jsou Vaše strategie pro překonání těchto limitů místních systémů sociálního bydlení?

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Jaké jsou limity Vašich strategií pro překonání limitů místních systémů sociálního bydlení? V čem byste potřebovali pomoci na úrovni státu? V čem by mohl pomoci Zákon o sociálním bydlení a v čem by naopak nápomocný nebyl?

DOPORUČENÍ

Kdyby se MPSV rozhodlo realizovat podobný projekt poskytující systémovou podporu, co byste pracovníkům doporučili? V čem pokračovat? Co dělat jinak nebo nedělat vůbec?

Příloha č. 2: Vyhodnocení jednotlivých expertních skupin

Téma workshopu: Notářská a rozhodčí doložka Datum konání: 12. 7. 2019	
Pracuji	8 („na obci zapojené do projektu“), 4 („jinde“ NNO – 1, ASZ – 1, majitel bytového fondu - 1, neodpověděl – 1), 1 („v sociálních službách“), 1 („na obecním úřadě“), 2 (neodpověděli)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	9 („ano“), 5 („spíše ano“), 1 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Praktické zkušenosti obcí, sdílení a přenos dobré praxe, nových informací; diskuze nad aktuálními otázkami – možnost diskuze do hloubky; seznámení se s instrukcemi, o kterých je minimum informací; seznámení se s postupy obcí; vysvětlení rozdílu mezi notářským zápisem a rozhodčí doložkou; nástroj ke snížení prahu vstupu do sociálního bydlení; tematika nájemních smluv.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	6 („ano“), 4 („spíše ano“), 5 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Téma ze současného bydlení klientů, jejich edukace a zvyšování jejich kompetencí v bydlení jako součást inkluze; ujasnění právního postupu tak, aby nedocházelo k navyšování dluhů klientů, přenos zkušeností a praxe jiných měst.
Postrádané oblasti:	7 („ne“), 1 (neodpověděli), 7 („ano“) – zkušenosti z konkrétního uplatňování notářského zápisu (2); nejasnost zákonů - není k dispozici rozhodnutí nejvyššího soudu, prozatím chybí praktické zkušenosti ohledně vymahatelnosti notářských doložek (1); přítomnost resortu spravedlnosti (1); přítomnost zástupců bytových družstev (1)
Nejpřínosnější příspěvky:	Příspěvky obcí a jejich diskuze (1); ukázky dobré praxe na příkladech jednotlivých měst – Brna, Plzeň, Ostravy (informace o financování, právním zajištění a postupech (7)
Nejméně přínosné příspěvky:	Výstupy některých členů pracovních skupin (1)

Obsahová úroveň	5 („rozhodně vysoká“), 10 („spíše vysoká“)
Úroveň organizace	7 („rozhodně vysoká“), 8 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Praktické příklady, týkající se oblasti sociálního bydlení – způsoby aplikace systému sociálního bydlení, zkušenosti z jednotlivých systémů sociálního bydlení a jejich efektivita; téma motivace soukromých pronajímatelů, výběr nájemců, garanční fond; spolupráce obcí; program výstavba – politika podpory rozvoje bytových fondů; rozpracování tématu workshopu a návazné informace; spolupráce obcí se zákonnými složkami bytového fondu (zajištění bytů pro účely sociálního bydlení); sociálně-realistní agentury; vývoj Housing First v ČR; zkušenosti s činností úřadů práce – diskuze na téma převedení výplaty sociálních dávek do kompetencí úřadu práce.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Struktura akcí – krátké prezentace, velmi přínosné diskuse – sousedské vztahy a spory; dostatek sociálních pracovníků na městech – sociální práce s rodinou s problémy s příjmy; občanskoprávních sdružení majiteli bytů v ČR nediskutovalo věcně, jejich účast tak byla kontraproduktivní.

4. setkání expertních skupin A, B a C – Budoucnost sociálního bydlení v České republice	
Datum konání: 23. 9. 2019	
Pracuji	9 („na obci zapojené do projektu“), 1 („v sociálních službách“), 2 („jiné“), 1 (nevyplnil)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	12 („ano“), 1 („spíše ano“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	sdílení praktických zkušeností, novinky k legislativě
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	6 („ano“), 7 („spíše ano“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování	praktické příklady, nutnost multidisciplinární spolupráce
Postrádané oblasti	n=3 (nekonkretizováno)

Nejpřínosnější příspěvky	dluhové poradenství, přímé informace z obcí, insolvence a exekuce, „ <i>dluhová problematika v praxi</i> “
Nejméně přínosné příspěvky	„ <i>diskuze některých členů pracovní skupiny</i> “
Obsahová úroveň	8 („ <i>rozhodně vysoká</i> “), 4 („ <i>spíše vysoká</i> “), 1 (nevyplnil)
Úroveň organizace	12 („ <i>rozhodně vysoká</i> “), 1 („ <i>spíše vysoká</i> “)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	n=0
Konkrétní témata pro organizaci další akce	přidělování sociálních bytů, cokoliv „ <i>praktického</i> “, Zákon o sociálním bydlení
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	poděkování (n=5)

4. setkání expertních skupin A, B a C - Budoucnost sociálního bydlení v České republice	
Datum konání: 20. 11. 2019	
Pracuji	9 („ <i>na obci zapojené do projektu</i> “), 2 („ <i>v sociálních službách</i> “), 4 („ <i>jiné</i> “), 2 (neuvodli)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	9 („ <i>ano</i> “), 8 („ <i>spíše ano</i> “)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	seznámení se se zápory a klady notářských doložek, metodické a analytické materiály a výstupy, otevření důležitých témat, informace o připravované legislativě, prezentace a názory jednotlivých zástupců z praxe, aktuality z národní úrovně, informace o změnách v dotacích na výstavbu bytu,
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	7 („ <i>ano</i> “), 6 („ <i>spíše ano</i> “), 4 („ <i>spíše ne</i> “)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	aktuální informace o přípravě Zákona o sociálním bydlení; diskuze na téma podoby sociálního bydlení na obci, úprava dávkového systému a prevence předlužení, diskuze k tématu sousedských vztahů
Postrádané oblasti	n=0
Nejpřínosnější příspěvky	diskuze, notářské doložky, představení aktuálních výstupů a plánů na další období

Nejméně přínosné příspěvky	„diskuze některých členů pracovní skupiny“
Obsahová úroveň	9 („rozhodně vysoká“), 8 („spíše vysoká“)
Úroveň organizace	9 („rozhodně vysoká“), 8 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	n=0
Konkrétní témata pro organizaci další akce	sociálně-realistní kanceláře, práce s klienty s duševním onemocněním, podpora výstavby dostupného bydlení, „kompetence k bydlení“, „typy azylových domů“, podpora pro pobytové sociální služby pro osoby se závislostmi, bydlení pro seniory, novinky o Zákonu o sociálním bydlení, spolupráce se soukromými vlastníky bytového fondu, mokré azylové domy
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	setkání bylo hodně zaměřeno na obce, méně na neziskové organizace, zajistit návaznost výstupů z projektů k tvorbě Zákona o sociálním bydlení, ustálení názvosloví ve vztahu k sociálnímu bydlení

Příloha č. 3: Vyhodnocení jednotlivých workshopů

Téma workshopu: Pravidla přidělování sociálních bytů Datum konání: 29. 11. 2018	
Pracuji	17 („na obci zapojené do projektu“), 13 („obecní úřad“), 5 („jinde“ – Aslido – 1, krajský úřad – 1, OSPOD – 1, pronajímatel – 1, neuvedl – 1), 6 („v sociálních službách“)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	31 („ano“), 6 („spíše ano“), 2 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Kritéria pro výběr uživatele bytu – možnosti nastavení a pravidel a výběru / hodnocení žadatelů; zavádění jednotné metodiky sociálního bydlení; informace o novele Zákona o sociálních službách; prezentace MVČR – nové aplikovatelné poznatky, začlenitelné do systémových dokumentů, znalost pohledu dalšího aktéra (MVČR), poukázání na časté nedostatky ve směrnících přidělování bytů – upozornění na nekonzistentnost a netransparentnost a časté protiprávní pravidla; sdílení zkušeností skrze prezentace jiných obcí a diskuzi; velmi přínosná témata prezentací pro obce, které začínají s přípravami koncepcí – pravidel; dotace na státní bydlení; informace z pilotních projektů; nastavení systému sociálního bydlení.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	19 („ano“), 10 („spíše ano“), 10 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Oblast kritérií, která neposuzovat; přístup MPSV, přístup obce; ideální by byl „standard bydlení“; specifikace cílové skupiny; sdílení zkušeností – zkušenost sociálního bydlení – mnoho aspektů a překážek – návody na jejich překonávání; rizika nastavení systému sociálního bydlení; větší reflexe diskutabilních bodů, které mohou sociálnímu začleňování bránit.
Postrádané oblasti:	33 („ne“); 3 („neodpověděli“), 3 („ano“) – role finančního úřadu a OSPOD; další možnosti čerpání dotací na výstavbu bytových domů.
Nejpřínosnější příspěvky:	MPSV – navazující projekty (4), MVČR – pravidla přidělení bytů (13); sociální bydlení – hodnocení bytové nouze (3);

	pravidla pro tvorbu zásad poskytování obecních bytů a jejich nedostatky (5), příspěvky jiných obcí (3); projekt sociálního bydlení v Ostravě (4).
Nejméně přínosné příspěvky:	MPSV (pravidla prioritizace žadatelů); právní podmínky; příspěvek MVČR; bariéry klientů při získávání bydlení.
Obsahová úroveň	19 („rozhodně vysoká“), 16 („spíše vysoká“), 2 („spíše nízká“), 2 (neuvešli)
Úroveň organizace	21 („rozhodně vysoká“), 14 („spíše vysoká“), 2 („spíše nízká“), 3 (neuvešli)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	Nebyl k dispozici kancelářský materiál pro účastníky; nedostatek času, rychlost výkladu kvůli přesunu; bariéry do sálu, malý počet toalet.
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Exekuce, dluhová propast, řešení výkonu trestu, zda dochází k aktualizaci dotazníků pro sociální bydlení; výsledky spolupráce mezi ministerstvem, prevence ztráty bydlení, notářské doložky, opravy bytu, systémy hodnocení, jak kvalitně připravit koncepci dostupného bydlení, které má šanci projít politickou reprezentací, sociální práce v sociálním bytě, kazuistiky, proces ukončování spolupráce - ze strany klienta či ze strany služby.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Velkým problémem je neexistující Zákon o sociálním bydlení, přístupy jednotlivých obcí jsou různorodé, každý dělá „co umí“ v rámci možností - je třeba nastavit jednotná pravidla; MPSV – workshopy prezentovat v každém městě ČR za pomoci obce a osob, kterých se to týká; MPSV (i MVČR) prezentovalo „jak by to asi mělo být“ a zároveň, že tyto ideje nejsou nijak na obcích vymahatelné.

Téma workshopu: Udržitelnost systémů sociálního bydlení	
Datum konání: 24. 4. 2019	
Pracuji	-
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	3 („ano“), 15 („spíše ano“), 2 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	-
Postrádané oblasti:	15 („ne“), 3 (neodpověděli), 2 („ano“) – praxe s OOP (bezplatné zóny); více informací od ŘO

Nejpřínosnější příspěvky:	Parametry projektu v měřítku města; novostavba versus koupě; komplexní pohled na věc z pohledu architektury; představení metodiky; přehled o nástrojích využitelných pro rozhodování o výstavbě; rozpracování metodiky z praktického pohledu (investice); porovnání nové výstavby a rekonstrukcí pro sociální bydlení.
Nejméně přínosné příspěvky:	Diskuze obcí – každá jednotlivá obec má vlastní postup – není možné se jednoznačně shodnout na jednotném postupu; opakování stejných informací; informace ohledně možnosti prodlužování projektů.
Obsahová úroveň/	9 („rozhodně vysoká“), 9 („spíše vysoká“), 2 („spíše nízká“)
Úroveň organizace	9 („rozhodně vysoká“), 11 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Sociální práce v obci, příklad kazuistiky; prevence ztráty bydlení; chybějící sociální služby a jejich systémová řešení; bezdoplatkové zóny – hodnocení obcí; financování sociální práce a výstavby; exit strategie.
Jaké poznatky jste si pro svou praxi v obci ze setkání odnesl/a	Každá obec na základě své velikosti a svých možností řeší své záležitosti individuálně; z pozice sociálního pracovníka je možno komunikovat v zájmu klienta s úřadem práce (hmotná nouze); vzhledem k GDPR je komunikace s úřadem práce složitá; možnost inspirace na příkladu jiných měst a jejich dobré praxe, zisk kontaktů a vazeb; nové podněty v prevenci ztráty bydlení; praktické příklady metodik; informace o stanovisku k předávání osobních údajů mezi různými organizacemi a jejich sociálními pracovníky.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Workshop „Prevence ztráty bydlení“ jelikož se jedná o téma, které je běžnou součástí praxe sociálního pracovníka a je velmi aktuální; v prezentacích se často opakují informace, což zabraňuje posunu – požadavek na větší konkretizace témat, podněcování diskuze.

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení v Plzeňském kraji Datum konání: 22. 5. 2019	
Pracuji	1 („na obci zapojené do projektu“), 2 („obecní úřad“), 1 (Úřad práce – 1), 6 („v sociálních službách“)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	5 („ano“), 4 („spíše ano“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Síťování, seznámení se blíže s aktivitami jiných měst; aktuální situace, možnosti řešení; ujasnění informací, potřeba sociálního bydlení; informace ohledně bytové problematiky města.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	2 („ano“), 5 („spíše ano“), 2 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Bydlení je nedílnou součástí sociální inkluze; otevřená konzultace problému; výměna informací účastníků, výměna postupů při řešení dané problematiky.
Postrádané oblasti:	-
Nejpřínosnější příspěvky:	Bytová politika města; prezentace jiných obcí.
Nejméně přínosné příspěvky:	-
Obsahová úroveň	2 („rozhodně vysoká“), 6 („spíše vysoká“), 1 („spíše nízká“)
Úroveň organizace	5 („rozhodně vysoká“), 4 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Témata zabývající se sociálním bydlením.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Krátká doba prezentací, minimum informací.

Téma workshopu: Jednotné kontaktní místo pro bydlení	
Datum konání: 27. 5. 2019	
Pracuji	11 („na obci zapojené do projektu“), 1 („jinde“ ASZ – 1), 18 („obecní úřad“), 1 (neodpověděli)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	26 („ano“), 4 („spíše ano“), 1 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Informace z praxe - zkušenosti jiných měst, průběh, realizace a překonávání překážek v projektu (15); jednoznačné zaměření využití městských bytů pro sociální účely (1); sdílení různých přístupů ke kontaktnímu místu pro bydlení, způsob personálního zajištění, návaznost na úřad; využití soukromé sféry vlastníků; inspirace pro zavedení vlastního kontaktního místa pro bydlení; inspirace skrze nábytkovou banku, fond pro kauce, spolupráce se soukromými pronajímateli; prevence sociálního vyloučení; snaha řešit otázku bydlení pro osoby, které jej nemají (příklad praxe jiných měst); vytvoření jednotného kontaktního místa pro bydlení – získávání dat, zlepšení orientace v otázkách bydlení pro občany (2).
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	16 („ano“), 9 („spíše ano“), 5 („spíše ne“), 1 (neodpověděli)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Sdílení dobré i špatné praxe v rámci bytových politik; propojování bytové a sociální politiky, snižování prahu pro kontakt s ministerstvem; příklady praxe města se zkušeností se soukromými vlastníky bytů; sociální práce jako nedílná součást podpory, spolupráce odborníků; sociální byty - každý má právo dostat šanci (bydlení, jako základní lidská potřeba a získání bydlení je bráno jako základ pro sociální začleňování); komplexnost jednotného kontaktního místa pro bydlení; nutnost realizace jednotných kontaktních míst; nutnost práce s klientem skrze sociální práci, snížení sociálních rozdílů.
Postrádané oblasti:	27 („ne“); 1 (neodpověděli), 3 („ano“) – prezentace "malých" obcí (cca do 20.000 obyvatel); téma, jak řešit financování; práce sociálních pracovníků v obcích, které nejsou zapojeny do projektu
Nejpřínosnější příspěvky:	Všechny příspěvky byly přínosné (6); příspěvky obcí – prezentace jejich zkušeností a dobré praxe (10); příspěvky zástupců Platformy pro sociální bydlení (5).

Nejméně přínosné příspěvky:	Příspěvky některých obcí (Písek, Praha 10, Liberec) (3)
Obsahová úroveň	13 („rozhodně vysoká“), 17 („spíše vysoká“), 1 (neuedli)
Úroveň organizace	13 („rozhodně vysoká“), 18 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Vytvoření fondu pro podporu klientů v rámci sociálního bydlení a nastavení jeho pravidel; téma – cizinci a bydlení v obecních bytech; další rozvíjení témat sociálního bydlení a sociální práce, více tematických akcí pořádaných v Praze.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Je zajímavé slyšet postřehy z větších měst, ale zájem je také o postřehy malých obcí 1 500 – 2 500 obyvatel (jejich úspěch sociálního bydlení, komunikace se zastupiteli); sociální bydlení funguje dobře, ale úřad práce a metodické vedení sociální práce nefungují adekvátně, problémem je přístup zastupitelů obcí, finance, tabulkové pracovní místo; tma spolupráce s úřadem práce a MOP; spokojenost s organizací workshopu i s výběrem tématu a přednášejících, dostatek tištěných publikací.

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení v Moravskoslezském kraji Datum konání: 20. 6. 2019	
Pracuji	4 („obecní úřad“), 1 („jinde“ – komunita), 3 („v sociálních službách“)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	6 („ano“), 2 („spíše ano“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Informace od garanta projektu a metodika; praktické zkušenosti jiných obcí; zájem ze strany MPSV je zdrojem motivace a naděje; informace k přípravě zákona; zisk nových informací, hlubší vhled do tématu a problematiky sociálního bydlení.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	3 („ano“), 1 („spíše ano“), 4 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Potřeba klást důraz na skupiny ohrožené sociálním vyloučením; sdílení praxe, poznatků a zkušeností jiných měst.

Postrádané oblasti:	5 („ne“), 3 („ano“) - příklady z praxe týkající se sociálního začleňování; ekonomické porady systémového řešení problematiky; větší ucelenost výkladu
Nejpřínosnější příspěvky:	Informace od garanta projektu a metodika (3); všechny příspěvky byly přínosné (1).
Nejméně přínosné příspěvky:	Prezentace práce ve skupinách (1)
Obsahová úroveň	3 („rozhodně vysoká“), 5 („spíše vysoká“)
Úroveň organizace	1 („rozhodně vysoká“), 7 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Otázka síťování – na koho se obracet v případě přidělení sociálního bytu, pro koho je sociální bydlení prioritně určeno; společenské a finanční přínosy systémových řešení sociálního bydlení; jak zajistit zodpovědný postoj rodičů k výchově a zajištění dobrého vývoje dětí (práva/a za jakých podmínek); jak zajistit povinnost státu či obcí postarat se o své sociálně slabé; sociální služby, problematika sociálně vyloučených lokalit, dávková problematika.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Prvotní prezentace byla příliš rychlá, nebyl prostor, věnován tomu, jak téma funguje v praxi.

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení v Ústeckém kraji Datum konání: 10. 7. 2019	
Pracuji	5 („obecní úřad“), 2 („jinde“ – Úřad práce – 1; nevedl - 1), 14 („v sociálních službách“)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	11 („ano“), 7 („spíše ano“), 3 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Možnost čerpání financí na pořízení bytů; přehled základních informací a představ o sociálním bydlení; zkušenosti jiných obcí; pomoc osobám ohrožených soc. vyloučením, ztrátou bydlení; objasnění postupu a legislativy.

Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	7 („ano”), 7 („spíše ano”), 7 („spíše ne”)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Kontaktování a spolupráce se smluvními majiteli bytů; názory a zkušenosti kolegů z jiných měst; sociální bydlení; informace ohledně cílové skupiny; sociální začleňování je cíl sociální práce, zisk nových informací o problematice.
Postrádané oblasti:	18 („ne“), 2 (neodpověděli), 1 („ano“) - model sociálního bydlení – přenos praxe.
Nejpřínosnější příspěvky:	Příklad zavádění sociálního bydlení na úrovni obce (10); přehled výzev (1); společná diskuze ve skupinách a souhrn (1)
Nejméně přínosné příspěvky:	Aktivity z oblasti sociálního bydlení.
Obsahová úroveň	11 („rozhodně vysoká”), 9 („spíše vysoká”), 1 („spíše nízká”)
Úroveň organizace	12 („rozhodně vysoká”), 9 („spíše vysoká”)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Tvorba pravidel, výběr zájemců do sociálního bydlení; rodinná politika; byty pro okamžitou pomoc – pro matky s dětmi – v případě domácího násilí – nechtějí do azylových domů kvůli jejich špatné úrovni, raději zůstávají s násilníkem; předcházení selhávání klientů v sociálním bydlení.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Tématu sociálního začleňování byl věnován malý prostor; velmi dobré zajištění akce, vynikající catering; špatný vzduch v místnosti; workshop byl přínosný, užitečná byla práce ve skupině – dobře zvládnutá v rámci facilitace; malé množství přestávek; ze strany MPSV postrádaná souvztažnost k místním specifickým (pozvaný host by měl být nahrazen místními aktéry); profesionální ukotvení tématu a poskytnutí informací.

Téma workshopu: Setkání s obcemi: Sousedské vztahy	
Datum konání: 16. 9. 2019	
Pracuji	20 („na obci zapojené do projektu”), 1 („obecní úřad”), 1 („neodpověděli“)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	17 („ano”), 4 („spíše ano”), 1 („spíše ne“)

Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Sdílení sousedství; praxe a zkušenosti jiných měst; stížnost – jako zásadní téma pro udržení bydlení, příklady praxe jiných obcí v této oblasti, komunikace s pronajímateli a ujištění o správnosti postupu – příklady dobré praxe v komunikaci se soukromými vlastníky; přístupy k řešení sousedských vztahů; podstatou stížností je hodnocení sousedských vztahů.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	11 („ano“), 5 („spíše ano“), 3 („spíše ne“), 3 („neodpověděl“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Dobré sousedské vztahy vedou k začlenění (pomoc v integraci) – důkaz, že se sociální bydlení daří; prezentace tématu na workshopu; výzkum INESAN – odkud získávají respondenti informace o sociálním bydlení, preferované cílové skupiny; praxe jiných měst – pochopení odlišností, nutnosti důkladného seznámení nájemníků sociálních bytů s podmínkami bydlení; sdílení informací; podpora nově zabydleného jedince – manuál nového člena bytu; úspěch je, když např. podaří se udržet bydlení rodině, která původně žila v SVL či ÚZ, což je přínosné pro oblast sociálního začleňování; řešení konfliktů a stížností; spolupráce se sousedy a se zabydlenými osobami.
Postrádané oblasti:	20 („ne“); 2 („neodpověděl“); postup lepší komunikace se stěžovateli, zvláště v případě, kdy nájemník sociálního bytu nemá platnou nájemní smlouvu a čeká na vystěhování (1)
Nejpřínosnější příspěvky:	Příspěvky výzkumného institutu (3); příspěvek ombudsmanky (1); sdílení zkušeností, dobré a špatné praxe s dalšími obcemi (11); všechny příspěvky byly přínosné (1); příspěvek soukromého vlastníka bytů (5)
Nejméně přínosné příspěvky:	Příspěvek soukromého vlastníka (2); příspěvek výzkumného institutu (1)
Obsahová úroveň	10 („rozhodně vysoká“), 12 („spíše vysoká“)
Úroveň organizace	11 („rozhodně vysoká“), 11 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Mediace sousedských vztahů a její průběh; zjednodušení schvalovacích procesů; sousedské vztahy jsou zásadním a širokým tématem; politický marketing sociálního bydlení; inkluze, začleňování, soc. vyloučená lokalita; slabiny jednotlivých koncepcí versus silné stránky (zda došlo v obcích k revizím v koncepcích a z jakého důvodu).

Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Posílení snažení a motivace (plynoucí ze setkání s dalšími obcemi) - možnost setkání se spolupracujícími obcemi a sdílení zkušeností (zajímavé prezentace jiných měst); funkční Wi-Fi pro účastníky; stížnosti ze strany nájemce sociálního bydlení – většinou tito lidé stížnosti neřeší i z důvodu strachu – rozebrání tématu.
---	--

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení v Libereckém kraji Datum konání: 29. 10. 2019	
Pracuji	1 („na obci zapojené do projektu“), 6 („obecní úřad“), 1 („jinde“ – Úřad vlády ČR (obor pro sociální začleňování))
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	4 („ano“), 3 („spíše ano“), 1 (neodpověděli)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Zkušenosti s fungováním v praxi – sdílení zkušeností jiných obcí, možnosti řešení bytové nouze; zisk nových informací o problematice.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	3 („ano“), 2 („spíše ano“), 3 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Ukázky dobré praxe a fungování systému sociálního bydlení obce.
Postrádané oblasti:	-
Nejpřínosnější příspěvky:	Příklady dobré praxe a fungování systému sociálního bydlení obce (6).
Nejméně přínosné příspěvky:	-
Obsahová úroveň	2 („rozhodně vysoká“), 5 („spíše vysoká“), 1 (neuveďli)
Úroveň organizace	3 („rozhodně vysoká“), 5 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Pravidla přidělování bytů.
Komentáře k akci, případně k oblasti	Přínosným bylo rozšíření obzorů o problémech, týkajících se bydlení v obcích, vyslechnutí názorů zkušeností pracovníků.

sociálního bydlení a sociálního začleňování:	
---	--

Téma workshopu: Trauma a domácí násilí	
Datum konání: 7. 11. 2019	
Pracují	19 („na obci zapojené do projektu”), 9 („jinde” – MPSV – 6; student/ka vysoké školy – 3; PMS – 2; sféra zdravotnictví – 2; základní škola – 1; PPPD – 1; V. S. ČR – 3; probační služba – 1; církevní organizace – 1; dětské centrum – 1; ÚP ČR – 1; NNO – 3; neuvědli - 5), 38 („ v sociálních službách”); 6 („obecní úřad“); 1 (neuvědli)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	51 („ano”), 24 („spíše ano”), 18 („spíše ne“), 1 (neodpověděli)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Předávání zkušeností z praxe v Anglii a Irsku – nové poznatky na dané téma od zahraničních odborníků; způsoby, jak pracovat s klientem s traumatem v sociálním bydlení; komplexní pohled na danou problematiku; dopady traumatu na fungování člověka, specifika traumatu / a jeho vlivu na dítě; trauma a domácí násilí jako zásadní faktor; upozornění na téma traumatu u klientů sociálních služeb a potřeby přizpůsobení služby těmto klientům; upevnění přístupu Housing First v systému obce; snižování obchodu s chudobou, snižování počtu vyloučených lokalit, možnost bydlení pro zadlužené klienty; myšlení pracovníka se vrací k podstatě porozumění, vztahu, reflexi, životní situaci klienta a jejím faktorům na místo mechanického výkonu technických úkonů (doprovody, potravinová pomoc atd.); jeden ze základních pilířů x rizik proti recidivě trestní činnosti – otázka, zda je možno v praxi zvládnout posttraumatický stresový syndrom; přeměna noclehárny na 24 h centrum – pocit většího bezpečí, stability zázemí, snížená potřeba užívání návykových látek, nabídnutí dalších aktivit, možnost podílet na provozu služby – prostředek pro zlepšení spolupráce se sociálními pracovníky, motivace klienta ke změně; téma „sociální dědičnost” – vzpomínky z dětství mohou ovlivnit budoucí bydlení; přiblížení konceptu Housing First a Psychologically Informed Environment, popř. TIC – zde zaměření na wellbeing zaměstnanců a jeho filosofie, že pracovníci musí být v psychické pohodě, aby mohli

	adekvátně odvádět svou práci; drobné změny ve fyzickém konceptu organizace – jako zlepšení otevřenosti pro klienty.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	48 („ano“), 38 („spíše ano“), 5 („spíše ne“), 1 (neodpověděli)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Předávání zkušeností z praxe v Anglii a Irsku; porozumění osobám s traumatem – výběr a způsob použití správného nástroje k sociálnímu začlenění, téma dopadů traumatu na fungování člověka, přehodnocení způsobu práce s dospělými lidmi, kteří prožili trauma; téma – vývoj a genetika; návod na přístup ke klientovi a jeho ukotvení; snižování počtu jednotlivců i rodin ohrožených chudobou a bezdomovectvím; efektivita řešení otázky bezdomovectví; informace o vlivu prostředí na klienty – vytvoření příjemného prostředí pro klienty zajišťuje pocit bezpečí; přehled přístupů jiných služeb – čerpání zkušeností a dobré praxe; příspěvky ohledně motivace pracovníků; podpora sociálního bydlení i terapeutickými aktivitami; proškolení všech zaměstnanců, filosofie PIE.
Postrádané oblasti:	75 („ne“), 8 (neodpověděli), 18 („ano“) – na workshopu byla zmíněna ukázka negativ a překážek, které jsou v dnešní době významné, méně řešené již byly empatie, solidárnost, láska k druhým; více praktických příkladů (praxe zaobalena teorií); role PMS specialisté na domácí násilí, poradna pro oběti TČ; přesah – informace ze zahraničí – jak lze přenést na situaci ČR; oblast vězeňství a práce s touto populací; zkušenosti s prací s traumaty v ČR; příklady HF – hovořilo se spíše jen o pobytových službách; ROSA, fungování mozku, výzkumy a genetické předpoklady, ale i silný vliv prostředí; příspěvky zaměřeny pouze na děti a ženy bez domova, oběti domácího násilí, chyběli zástupci organizací, pracující s muži bez domova, či s muži-oběťmi domácího násilí; příklady rozhovoru v terapeutické práci s traumatem.
Nejpřínosnější příspěvky:	Příspěvky ohledně TIC a PIE – v přístupu PIE se klade důraz i na detaily jako je barva a materiál (2); obecné informace o traumatu, traumatickém stresu a jeho dopadech, genetika (53); Inovativní nástroje pomoci obědem domácího násilí (1); praktické zkušenosti s přístupem (přednášející z Irska) (21); zdůrazňování péče o sebe samého jako pracovníka

	<p>– propracovaná péče o zaměstnance, uvažování o změnách prostředí a přístupu ke klientům (3); sdílení zkušeností (2); inovativní nástroje pomoci obětem domácího násilí (1).</p>
Nejméně přínosné příspěvky:	<p>ROSA, TIC; všichni zahraniční hosté mluvili vlastně o tomtéž a hovořili o věcech a faktech, které jsou již známy; Locika – koncept; východiska a principy.</p>
Obsahová úroveň	<p>58 („rozhodně vysoká“), 31 („spíše vysoká“), 1 („spíše nízká“), 1 (nevedli)</p>
Úroveň organizace	<p>73 („rozhodně vysoká“), 14 („spíše vysoká“), 1 („spíše nízká“), 3 (nevedli)</p>
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	<p>Styl mluvy jednoho z tlumočnicků; prezentace většinou nebyly plně dokončeny, nebo byly dokončeny v rychlosti, což snižovalo jejich přínos.</p>
Konkrétní témata pro další akce	<p>Reforma psychiatrické péče; dávkový systém, který demotivuje klienty k hledání zaměstnání; opatrovník v rodině, romská komunita; bezdomovectví seniorů; stabilizace životní situace nízkopříjmových osob a osob bez domova; zkušenosti a praxe více zemí, zejména sousedních států (Slovensko); modely financování práce s lidmi bez domova v zahraničí; dětské, mládežnické skupiny, gangy v Praze; praktické příběhy, jak konkrétně vypadá prostředí a práce s klientem pod vlivem traumatu (čemu se vyhnout); trauma dětí; trauma v rodinném systému – domácím prostředí; téma implementace reflektivní praxe v sociální práci – dobrý způsob jak zvyšovat kvalitu služeb a profesionalitu pracovníků – v ČR prozatím chybí návod pro praxi; jak pracovat s lidmi s duševní poruchou a jak je zapojit do sociálního bydlení; podpora autonomie, poučení z důsledků vlastních rozhodnutí, oproti předcházení rizikům a přebírání odpovědnosti pracovníky v sociálním bydlení; míra využitelnosti case managementu v sociálním bydlení; psychologický náhled u kriminálně zasažených lidí a možnosti terapeutické práce s delikventy v oblasti psychosociální práce se svědomím u násilníků (jako součást) celého systému psych. deprivace a subdeprivace; zhodnotit postpenitenciární péči v ČR a možnost implementace zahraničních vzorů; kontaktní centrum pro bydlení; zřízení fondu na podporu klientů v sociálním bydlení; téma omezení svéprávnosti u osob s handicapem – jak poznat „indikaci“; osamělost a práce s ní v programech MF včetně bezdomovectví, zabydlování lidí</p>

	<p>s akutními neléčenými psych. diagnózami; práce s lidmi se závislostí a jejich začlenění do společnosti – bydlení (schopnosti, možnosti). Syndrom vyhoření, emoční inteligence, silné stránky u klientů a práce s nimi; více rozebrat současnou situaci v ČR s účastí kompetentních osob i z ČR se zaměřením na problematiku ubytoven a lidí pobírajících dávky hmotné nouze; téma – jak se stát činitelem změny; psychoterapie v soc. službách, dostupnost pro klienty, dostupnost učit se psychoterapeutickým dovednostem v rámci profese sociálního pracovníka; téma utajených azylových a krizových lůžek v krajských městech; navazující akce na související téma a průnik do systému školství; způsoby a problémy financování sociální sféry v ČR; konference na téma Housing First, Wet House; Housing First – příklady dobré i špatné praxe; více praktických přínosů ze služeb a praxe realizace sociálního bydlení; náhradní péče – rodinná, pěstounská, institucionální - konkrétně – praxe v Evropě, statistiky MPSV, klady, zápory; strategie, kampaně – jak prosazovat Zákon o sociálním bydlení v ČR.</p>
<p>Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:</p>	<p>Otázka, zda pracuje systém sociálního bydlení s konceptem traumatu - jako projekt MPSV (výběr bytů, vzhled, proškolení pracovníků), otázka, zda koncept PIE bude mít přesah do metodik nebo je varianta pro každého jednotlivce (pracovníka), zda on tento přístup chce do své praxe zahrnout; domluvit s prezentujícími a tlumočníky překlady po částech, překlad byl mnohdy velmi zmatený a rychlý; plýtvání tiskem na materiály pro účastníky; sociálnímu začleňování brání zejména: 1) absence soc. bytů v obcích ČR, 2) diskriminace lidí bydlících v sociálně vyloučených lokalitách; účast zahraničních odborníků byla velice přínosná; bylo výborné vidět projekty a přístupy v cizině, velmi kvalitní prezentace k tématu traumatu; konference byla na velmi vysoké úrovni jak obsahově – přednášky, tak organizačně – technicky, skvělé prostředí, dodržení časového harmonogramu prezentací, kvalitní občerstvení; chybějící propojení traumatu, sociálního bydlení a sociálního začleňování; byla by oceněna přítomnost zástupců ústavní péče; potřeba rozšíření obecného povědomí o daném tématu; evaluace sociálního bydlení jako nástroj</p>

	reflexe a kultivace práce nikoli jako PR; práce s porušováním pravidel; kriminalita a nefunkčnost v Housing First.
--	--

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení ve Zlínském kraji	
Datum konání: 19. 11. 2019	
Pracuji	8 („ <i>obecní úřad</i> ”), 2 („ <i>jinde</i> ” – Úřad práce – 1, krajský úřad – 1), 1 („ <i>v sociálních službách</i> ”)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	7 („ <i>ano</i> ”), 4 („ <i>spíše ano</i> ”)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Získání informací; přiblížení konkrétních případů dobré praxe; sdílení zkušeností, možnosti řešení různých problémů, informace o diskriminaci; postřehy jednotlivých obcí k otázce bydlení; pomoc osobám, které se ocitly v tíživé životní situaci.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	7 („ <i>ano</i> ”), 4 („ <i>spíše ano</i> ”)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Sdílení dobré praxe a zkušeností s jinými obcemi; praxe v práci s osobami bez domova a s duševním onemocněním a jejich začlenění.
Postrádané oblasti:	-
Nejpřínosnější příspěvky:	Příklad zavádění sociálního bydlení v obci – dobrá praxe (9)
Nejméně přínosné příspěvky:	-
Obsahová úroveň	6 („ <i>rozhodně vysoká</i> ”), 4 („ <i>spíše vysoká</i> ”), 1 (nevedli)
Úroveň organizace	5 („ <i>rozhodně vysoká</i> ”), 5 („ <i>spíše vysoká</i> ”), 1 (nevedli)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Praktické příklady sociálního bydlení – zkušenosti práce s klienty, úskalí sociálního bydlení, často řešené problémy, konkrétní řešení situací problémových klientů; téma – dluhy a exekuce jako sociální problém.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	-

Téma workshopu: Setkání realizátorů a zájemců o Housing First	
Datum konání: 28. 11. 2019	
Pracuji	6 („ <i>obecní úřad</i> “), 13 („ <i>jinde</i> “)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	12 („ <i>ano</i> “), 5 („ <i>spíše ano</i> “), 2 („ <i>spíše ne</i> “)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Stručný přehled vedení projektů, výměna informací a zkušeností a praktických informací s kolegy z jiných měst; přínosem je poznat ostatní řešitele projektů Housing First; nastavení reálných očekávání, předání nadšení a energie, motivace; dostatečné informace pro příjemce podpory; blok týkající se evaluace, zkušeností a aktualit Housing First.
Postrádané oblasti:	1 („ <i>ano</i> “) – specifika práce s různými lidmi (závislosti, duševní onemocnění); 17 („ <i>ne</i> “); 1 (neodpověděli)
Nejpřínosnější příspěvky:	Konkrétní příklady z praxe (1); zkušenosti s Housing First (1); informace o evaluaci projektu (3); informace k výzvě (1), všechny příspěvky byly přínosné (2).
Nejméně přínosné příspěvky:	Realizace Housing First, jeho pravidla a proces; seminář pro příjemce (výzva č. 108), evaluace.
Obsahová úroveň	9 („ <i>rozhodně vysoká</i> “), 9 („ <i>spíše vysoká</i> “), 1 (neuedli)
Úroveň organizace	13 („ <i>rozhodně vysoká</i> “), 6 („ <i>spíše vysoká</i> “)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	Během workshopu došla káva (1)
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Téma - nakolik je praktické zapojovat do evaluace projektu akademiky; udržitelnost sociálního bydlení po skončení projektu.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Bylo by dobré sdílet i příklady špatné praxe a následná řešení situace; více času na příspěvky; místo workshopu bylo dobře vybráno – dobrá dostupnost a občerstvení na akci, komunikace s organizátory byla na velmi dobré úrovni; MPSV by mělo existenci sociálního bydlení promítnout také do dotací na sociální práci, aby bylo možné udržet kapacity i po skončení projektů.

Téma workshopu: Nucené vystěhování, jeho následky práce s dluhy v bydlení	
Datum konání: 4. 12. 2019	
Pracuji	14 („ <i>na obci zapojené do projektu</i> “), 1 („ <i>obecní úřad</i> “), 1 (neodpověděli)

Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	12 („ano”), 2 („spíše ano”), 1 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Zkušenosti z praxe jiných obcí, notářské komory, notářské doložky a exekuce – praktické informace o použitelnosti doložek a průběhu exekuce; přínosem byly příspěvky prezidenta notářské komory ČR a více prezidentky EKČR.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	7 („ano”), 7 („spíše ne”), 1 (neodpověděli)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Výměna zkušeností (1)
Postrádané oblasti:	Ukázku toho, jak notářská doložka vypadá (1); 13 („ne“); 1 (neodpověděli)
Nejpřínosnější příspěvky:	Příspěvky od Plzně, Ostravy a Pardubic (1); celý program (3); příspěvek – notářská komora, exekutorský úřad (2); příspěvky ohledně exekucí v praxi (2); vystěhování na základě notářské doložky (2).
Nejméně přínosné příspěvky:	Příspěvek ministerstva spravedlnosti (1)
Obsahová úroveň	10 („rozhodně vysoká”), 5 („spíše vysoká”)
Úroveň organizace	10 („rozhodně vysoká”), 5 („spíše vysoká”)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Řešení dluhů a exekucí klientů (vyjma dluhů z nájemného); otázka minimálního standartu bydlení v sociálním bytě (čím/jak jsou byty zařízeny); rozpočítávání porízených věcí do částky nájemného (dle vyhlášky); na koho se obrátit při řešení problému plísni v sociálních bytech a jak situaci řešit; spolupráce sociálních pracovníků s rodinou klienta (do jaké míry/a jaké jsou zkušenosti).
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Velice dobrá organizace, aktuální témata; přínosná prezentace výsledků projektu sociálního bydlení.

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení v kraji Vysočina Datum konání: 10. 12. 2019	
Pracuji	5 („ <i>obecní úřad</i> “), 5 („ <i>jinde</i> “ – krajský úřad – 2, NNO – 1, ÚP – 1, psychiatrická nemocnice – 1), 8 („ <i>v sociálních službách</i> “), 3 (neodpověděli)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	14 („ <i>ano</i> “), 5 („ <i>spíše ano</i> “), 1 („ <i>spíše ne</i> “), 1 („ <i>ne</i> “)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Řešení sociální politiky ve všech oblastech - jak v oblasti bydlení, tak dalších souvisejících oblastí; dobrá praxe a přenos zkušeností skrze prezentace jiných měst; možnost získat informace ze stránek projektu; přímá komunikace s aktéry; získání nových informací o problematice.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	7 („ <i>ano</i> “), 10 („ <i>spíše ano</i> “), 2 („ <i>spíše ne</i> “), 1 („ <i>ne</i> “), 1 (neodpověděli)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Informace z praxe sociálních pracovníků - příklady dobré praxe; význam komunity a podpora ohrožených osob; sociální práce v obci.
Postrádané oblasti:	17 („ <i>ne</i> “), 2 (neodpověděli), 2 („ <i>ano</i> “) - informace o projektu města Jihlavy
Nejpřínosnější příspěvky:	Příklady dobré praxe obcí - jak proces funguje v praxi, praktické řešení problematiky sociálního bydlení (problémy, návrhy změn) (16)
Nejméně přínosné příspěvky:	-
Obsahová úroveň	8 („ <i>rozhodně vysoká</i> “), 13 („ <i>spíše vysoká</i> “)
Úroveň organizace	15 („ <i>rozhodně vysoká</i> “), 6 („ <i>spíše vysoká</i> “)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Chráněné bydlení, startovací byty, spolupráce města; řešení v situaci, kdy budou zrušeny azylové domy; výzkum od samotných uživatelů sociálních služeb, zapojení starostů do sociálního bydlení.
Komentáře k akci, případně k oblasti	Vhodné se jeví zapojení regionálních politiků; problematika je složitá - neexistuje jedno řešení.

sociálního bydlení a sociálního začleňování:	
---	--

Téma workshopu: Harm Reduction	
Datum konání: 6. 2. 2020	
Pracuji	8 („ <i>obecní úřad</i> ”), 24 („ <i>jinde</i> ” – NNO – 21, odbor protidrogové policie ÚV ČR – 1, státní správa – 1, nevedli – 1)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	20 („ <i>ano</i> ”), 11 („ <i>spíše ano</i> ”), 1 („ <i>spíše ne</i> “)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Příběhy osob bez domova a osob, závislých na alkoholu; rozšíření povědomí o Harm Reduction; návaznost služeb; setkání pracovníků z přímé praxe; příklady dobré a špatné praxe – zkušenosti při práci s klientem na příkladu jiných měst; přednáška na téma – Harm Reduction v přístupu Housing First; přínos peer pracovníků; realizace Harm Reduction.
Postrádané oblasti:	27 („ <i>ne</i> “); 1 (neodpověděli); 4 („ <i>ano</i> “) – Harm Reduction neredukovat pouze na nealkoholové drogy, ale zahrnout i drogy alkoholové (2), násilí v rodině, Harm Reduction a duševní onemocnění; trauma a návykové látky (1); praxe z regionů, kde je méně fungující síť návazných služeb (absence psychiatrické péče atd.) (1)
Nejpřínosnější příspěvky:	Přístupy práce v Housing First (5); přímá práce s klientem (4), zkušenosti peer pracovníků (12); Harm Reduction v Housing First (7); praktické zkušenosti měst (2), zkušenosti klientů (2); substituční léčba v praxi (1); práce s traumatem (2); význam HR z pohledu lidských práv a svobod (2).
Nejméně přínosné příspěvky:	Trauma a návykové látky, substituční léčba v praxi; popis služeb – zkušenosti z praxe; přímá práce s klienty se závislostí; teoretický příspěvek významu Harm Reduction; význam Harm Reduction z pohledu lidských práv a svobod.
Obsahová úroveň	16 („ <i>rozhodně vysoká</i> ”), 16 („ <i>spíše vysoká</i> “)
Úroveň organizace	17 („ <i>rozhodně vysoká</i> ”), 14 („ <i>spíše vysoká</i> “)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Traumata, osamělost, dluhy; konflikty mezi uživateli, sdílené bydlení, pomoc lidem v krizi, řešení konfliktů mezi sociálním pracovníkem a klientem, prevence syndromu vyhoření u sociálních pracovníků; zahraniční modely dobré a špatné

	praxe; témata k projektu Housing First; ekonomická rozvaha Housing First; garanční fondy; recovery, práce se sousedskou komunitou; řešení stížností sousedů, kteří si jako řešení přejí, aby klient/ka se odstěhoval/a; příklady špatné praxe, na kterých se dá dobře analyzovat, proč klient selhává, jaká služba chybí; výběr klientů a zabydlování; podporované zaměstnávání.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Workshop byl přínosný zejména v předávání zkušeností, sociální bydlení je zdoluhavý proces, ve kterém chybí zkušenosti z dobré praxe; témata by měla být probíraná více do hloubky; dodržování časového harmonogramu akce; na akci chybělo vegetariánské občerstvení; v praxi často úřad práce požaduje po klientech, sociálně vyloučených, dokumenty, které se obtížně získávají, nastává problém nevčasněho získání příspěvku na úhradu bydlení, většinou si tak klient musí půjčit peníze na úhradu kauce, popř. finanční částku pomohou získat pracovníci např. z dotací, tím pádem vyvstává problém pro klienta, který je následně vyloučen z úřadu práce z důvodu získaných financí, bylo by dobré provést vstřícné kroky pro klienty, kteří vstoupí do projektů sociálního bydlení a jsou ve spolupráci se sociálními pracovníky, v tomto ohledu.

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení v Pardubickém kraji Datum konání: 26. 2. 2020	
Pracují	1 („na obci zapojené do projektu“), 2 („obecní úřad“) 1 („jinde“), 2 („v sociálních službách“)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	1 („ano“), 5 („spíše ano“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Stanovení jednotného systému pravidel pro přidělování sociálních bytů; získání informací a kontaktů, sdílení zkušeností a inspirace skrze příspěvky jiných obcí; téma se dostává do popředí na jednotlivých stupních řízení.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	1 („ano“), 5 („spíše ano“)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Bydlení jako klíčový prvek sociálního začleňování; diskuze a pohled na věc ze strany politické; zkušenosti ostatních zúčastněných, bodový systém

Postrádané oblasti:	6 („ne“)
Nejpřínosnější příspěvky:	Diskuze (1); praktická část (1); příspěvek MPSV (1); příklad zavádění sociálního bydlení na úrovni obce (2)
Nejméně přínosné příspěvky:	-
Obsahová úroveň	1 („rozhodně vysoká“), 5 („spíše vysoká“)
Úroveň organizace	3 („rozhodně vysoká“), 3 („spíše vysoká“)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Inspirace v přehledu různých forem řešení sociálního bydlení v jednotlivých městech v ČR.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	-

Téma workshopu: Výběr klientů	
Datum konání: 27. 2. 2020	
Pracuji	8 („obecní úřad“), 20 („jinde“ – NNO – 17, neuvědli – 3)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	19 („ano“), 9 („spíše ano“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Příspěvek o digitalizaci dotazníků; téma diskriminace; kritéria pro výběr klientů; spolupráce se soukromým sektorem jako vhodná alternativa při nedostatku obecních bytů, způsoby komunikace s vlastníky nemovitostí, pohled druhé strany = vlastníka nemovitosti a jeho doporučení; bariéry v přístupu k cizincům, GDPR; zkušenosti a praxe ostatních měst.
Postrádané oblasti:	21 („ne“), 2 (neodpověděli), 5 („ano“) - řešení diskriminačních zásad obcí MV; nástroje k výběru vhodného klienta do konkrétního bytu (z několika možných); psychologické aspekty odmítnutí bydlení - tedy osob, nezařazených do projektu - jak s nimi pracovat.
Nejpřínosnější příspěvky:	Bariéry v přístupu k bydlení cizinců (1), další způsoby výběru klientů (8), spolupráce se soukromým sektorem (11), diskriminace v oblasti bydlení (6); GDPR (1), nastavení míry podpory klientů (1), mapování cílové skupiny pomocí registračního týdne (2).

Nejméně přínosné příspěvky:	Diskriminace; bariéry v přístupu bydlení cizinců; GDPR; výběr klientů, zásady přidělování bytů; práce s daty; mapování cílové skupiny.
Obsahová úroveň	12 („rozhodně vysoká“), 15 („spíše vysoká“), 1 (neuvekli)
Úroveň organizace	13 („rozhodně vysoká“), 13 („spíše vysoká“), 1 (neuvekli)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	Více času na přestávky; stísněnost prostoru; nedodržované časové dotace některých přednášejících.
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Výstavba a financování nových bytů obcí, projekty MMR pro změnu situace v sociálním bydlení; jak pracovat s klienty, kteří nebyli zařazení do bydlení nebo jim bylo bydlení v projektu ukončeno – zkušenosti poskytovatelů, metodika; vzdělávání, supervize a hodnocení pracovníků zapojených do systému sociálního bydlení; zabydlování; principy Housing First.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	-

Téma workshopu: Spolupráce při poskytování podpory lidem ohroženým ztrátou bydlení v Olomouckém kraji Datum konání: 10. 3. 2020	
Pracuji	3 („na obci zapojené do projektu“), 2 („obecní úřad“); 4 („jinde“ – rodinné centrum - 1; síť pro rodinu – 1, ASZ – 1, neuvedl – 1), 10 („v sociálních službách“); 1 („neodpověděli“)
Přínosnost z hlediska tématu sociálního bydlení	12 („ano“), 6 („spíše ano“), 2 („spíše ne“)
Největší přínos pro oblast sociálního bydlení	Sdílení zkušeností a aktuálních informací s jinými obcemi (9); velký počet informací, kontaktů a rozmyšlení postupů – co vše je třeba promyslet, než dojde k jednání (4); údržba bytových jednotek, marketing sociálních služeb, sociální práce v sociálním bydlení (1); kritéria přijetí klienta do nájmu; spolupráce s obcemi.
Přínosnost z hlediska tématu sociálního začleňování	3 („ano“), 9 („spíše ano“), 6 („spíše ne“), 1 („ne“), 1 (neodpověděli)
Největší přínos pro oblast sociálního začleňování:	Důraz na bydlení jako na prostředek sociálního začleňování; nediskriminace cílových skupin při sociální práci; příklady dobrých praxí a zkušeností obcí; navázání kontaktů s obcemi;

	návaznost služeb; počet podpořených osob – naděje a vize do budoucna; přehled o možnostech pro občany v rámci malých obcí.
Postrádané oblasti:	15 („ne“), 3 („neodpověděli“), 2 („ano“) rámec sociálního bydlení, záměr kurzu (co měl vlastně za cíl poskytnout); prezentace více zkušeností jiných měst.
Nejpřínosnější příspěvky:	Závěrečné shrnutí (1); samostatná práce (1); praktické řešení problematiky (3); expertní workshopy (1); příklad zavádění sociálního bydlení obce (5); diskuze (2); prezentace s kvantitativními daty (1).
Nejméně přínosné příspěvky:	-
Obsahová úroveň	2 („rozhodně vysoká“), 13 („spíše vysoká“), 1 („spíše nízká“), 4 (nevedli)
Úroveň organizace	9 („rozhodně vysoká“), 8 („spíše vysoká“), 3 (nevedli)
Důvody hodnocení nízké úrovně organizace	-
Konkrétní témata pro organizaci další akce	Vyhlášení dotací (MMR i dotace k měkkým projektům); možnosti rozvoje principů Housing First a Recovery House; rozsáhlejší uvedení možností, kterými by se mohlo sociální bydlení ubírat.
Komentáře k akci, případně k oblasti sociálního bydlení a sociálního začleňování:	Potvrzení o účasti na workshopu pro účastníky; inspirativní příspěvek jedné z obcí, jak pomoci lidem v nouzi.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Autoři

Mgr. et Mgr. Kateřina Glumbíková, Ph.D.

doc. Mgr. Marie Špiláčková, Ph.D.

Mgr. Lenka Caletková, Ph.D.

Mgr. Ivana Kowalíková, Ph.D.

Mgr. Zuzana Stanková

Mgr. Kristina Wilamová

Mgr. Veronika Zegzulková

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA

Fakulta sociálních studií

www.fss.osu.cz

Ostrava 2020

